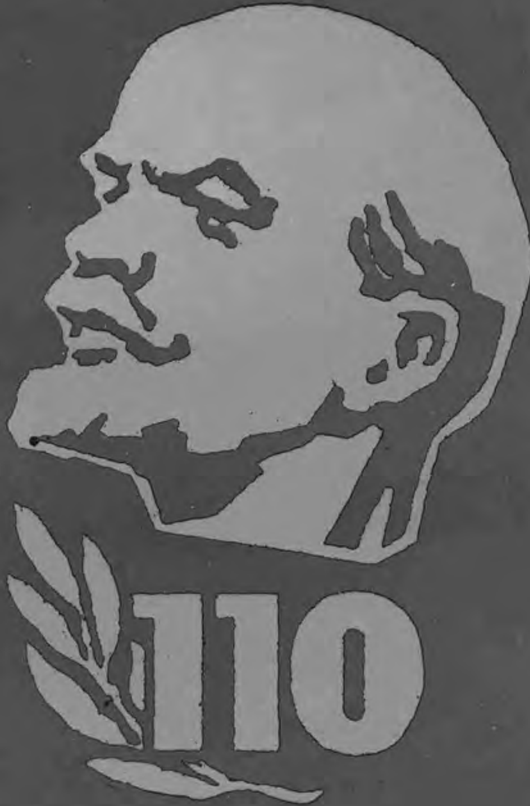
ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İşçi Sınıfı Bilimi Türkiye`de Anti Faşist Mücadeleye Yol Gösteriyor

1980
Ocak-Mayıs
73-77 Cilt/13

ilke

AYLIK / İNCELEME / YORUM / BELGE DERGİSİ

SAYI : 73 - 77 — OCAK - MAYIS / 1980

Bu Sayıda

Sahibi : Ekrem Çakıroğlu / Yazıişleri Müdürü : Yusuf Hasançebi / Yazışma ve havale adresi : P. K. 71 İstanbul / Yönetim ve dağıtım adresi : Başmusahip Sokak Tan Apt. 10-11 Cağaloğlu-İstanbul / Abone koşulları : Yıllık : 500 TL, 6 aylık : 250 TL. Dış ülkeler iki katıdır / Baskı : Doğan Basımevi / Dizgi : Evren Matbaası / Son Baskı Tarihi : Mayıs-1980

AÇIKLAMA

Dergimiz uzun bir gecikmeden sonra çıkıyor. Bu gecikmede belirleyici olan sebep, okuyucularımızın da yakından bildiği gibi, piyasadaki kağıt yokluğudur. Dergimizin basıldığı ebat kağıt, uzun bir süre karaborsada bile bulunmuyordu.

Şimdiki durum, zorlukları göğüsleyerek çıkmamızı bir ölçüde mümkün kılıyor. «İmkânsızlıkların» bu düzeyde devam etmesi halinde, dergimizi periyodik olarak çıkarmak amacındayız?

Dergimiz, çıkamadığı bu dönemde, altıncı yılını bitirip, 73. sayısıyla yedinci yılına giriyordu. Yine bu dönem, Türkiye'nin siyasal ve ekonomik yaşamındaki gelişmelerin başdöndürücü bir hızla yoğunlaşmasına tanık oldu. Böylesine hareketli bir dönemde İLKE'nin çıkamaması ve bu yüzden işlevinden uzaklaşması, önemli bir boşluk yaratmış olmalıdır.

İLKE bundan sonra düzenli çıkmayı amaçlamakla kalmıyacak, ülkemizin içinde bulunduğu koşulları da göz önüne alarak, «telif yazılar» yoluyla politik işlevini genişletmeye çalışacaktır. Bu kapsamda siyasi gelişmelerin analizine ve yorumuna mümkün olduğu kadar geniş yer ayıracak, acil demokratik ve siyasi görevler üzerine yoğunlaşan çalışmalara azami katkıda bulunmaya çalışacaktır.

Halk güçlerimizin demokratik ve siyasal mücadelesinde ortaya çıkan sorunlara teorik ve pratik açıklamalar getirmek, hareketimizin bilimsel sosyalist temelini güçlendirmek bakımından, dergimiz, geçmişte olduğu gibi, bundan sonra da «doldurulamaz» nitelikteki yerini tutmaya çalışacaktır.

İLKE

olaylar/yorumlar/belgeler

15 KASIM 1979

● Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) işverenler adına Demirel Hükümetine önerilerde bulundu. İşverenlerin önerileri şunlar: a) 141. 142 ve 163. maddelere işlerlik kazandırılsın. b) Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulsun. c) Seçim kanunu değiştirilsin e) Devletçilik uygulamasına son verilsin, devletleştirilmiş olan işletmeler özel sektöre geri verilsin. f) Dış ticaretin önündeki bürokratik engeller kaldırılsın. g) Sanayi tam kapasite ile çalıştırılsın. ı) AET ile ilişkiler düzeltilsin. j) Sendikalar denetime tabi tutulsun. k) Kıdem tazminatı ödemeleri yeniden düzenlensin. l) İşçi ücretlerindeki artışlar önlensin. m) Anarşiyi önliyecek yasa değişiklikleri yapılsın.

bir belge

Devletçilik «Safrası»

İşverenler, özellikle tekelci konuma yükselmiş işverenler, oldum olası devletçilikten yakınırlar. O görüştedirler ki, devletin elindeki işletmeler, büyük ölçüde kaynak israf eden «safra» kuruluşlardır. Onlara göre, ekonominin mümkün olduğunca devletçilikten uzak tutulması ve Kamu İktisadi Teşekkülleri adı verilen yüklerden kurtarılması gerekir.

Tekelcilerin karşı oldukları devlet işletmelerinin başında Kamu İktisadi Teşebbüsleri gelir. Özellikle bu işletmelerin zarar etmiyenleri veya «hür teşebbüs» elinde zarar etmemesi mümkün olanları, devletin elinden kurtarılmalı ve özel sektöre devredilmelidir!

KİT'lerin ekonimiye yük oldukları savı, tümüyle tek yanlı bir görüştür. Çünkü bu işletmeler, kapitalist ekonominin önemli bir yükünü çekmektedirler. Zarar etmelerinin, kaynak israf eden kurumlar olmalarının açıklanabilir yapay ve dikey sebepleri vardır. Ama yine de, devlete yük olsalar bile, kapitalist ekonomik işleyişe yardımcı olmaktadırlar.

KİT'lerin çalışma alanları çoğunlukla, tek tek özel sermayenin çapını aşan yatırımları gerekli kılar. Bu alanlar genellikle, geniş teknik ve işgücü kullanımını zorunlu kılan, ama kâr bakımından rizikolu alanlardır. Bunun için, işverenlerin KİT'lere karşı çıkan mantığı daha çok, bir başıbozuk saldırganlığı ve ilkelliği yansıtır. Bu işletmelerin işlevi daha da daraltılsın, bunlara tanınan devlet olanakları kısıtlansın... Buradan tasarruf edilecek kaynaklar özel teşebbüse verilsin... Kâr eden ya da etmesi mümkün olanları ise, tüm mal varlıkları ile birlikte hür teşebbüs erbabına devredilsin... Linyit, Demir-çelik, Sigara, Elektrik vb...

KİT'lerin gerçekten de bazı ekonomi dallarında önemli bir ağırlığı vardır. Hatta bir kısmında bütünüyle kontrolü sözkonusudur. Bazı KİT'lerin, üretim veya hizmetler dalında (pazarlama dahil) gerçekleştirme yüzdeleri bakımından yerlerine bakacak olursak şu sonuçlarla karşılaşmaktayız:

Türkiye'de toplam taşkömürü üretiminin (satılabilir) hepsini bir KİT gerçekleştirmektedir. (Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu % 100 devlet hisseli) Aynı kurum toplam linyit üretiminin % 67'sini gerçekleştirmektedir. Türkiye'nin toplam ham petrol üretiminin % 29'u (1971 yılında) ve % 35.6'sı (1975 yılında) T. Peprolleri A.O. tarafından gerçekleştirilmektedir. Demir cevheri üretiminin %58'i T. Demir Çelik İşletmeleri (%100 devlet hisseli) tarafından, bakır üretiminin %100'ü Etibank (%100 devlet hisseli) tarafından gerçekleştirilmektedir. Krom'da toplam üretimin %31'i Bor minerallerinde %42'si, Kükürtte %100'ü, Şekerde %60'ı KİT'ler tarafından üretilmektedir. Ham pamuklu dokumada Sümerbank (%100 devlet hisseli) %26, yine aynı kuruluş, ham yünlü dokumada %17'lik bir yer tutmaktadır. SEKA, kağıt karton üretiminde %86'lık, Türkiye Çimento Sanayi A.Ş. çimento üretiminde %43'lük bir üretim gerçekleştirmektedirler. Et ve Balık Kurumu, T. SEK., Toprak Mahsulleri Ofisi, Çay Kurumu, Türkiye Zirai Donatım Kurumu, Yem Sanayi T.A.Ş., üreticiden belli bir taban fiyatla ürünleri alarak bunların bir kısmını işleyen ve pazara süren, kuruluşlardır. Adı geçen KİT'ler dışında, KİT'lerin finansman sorunları ile ilgilenen ve kendileri de birer KİT olan bankalar, sigorta kuruluşları mevcuttur.

Ekonominin bazı temel alanlarında KİT'lerin payı ise şöyledir: Taşkömürü yüzde yüz, linyit yüzde 67, demir cevheri yüzde 58, bakır yüzde yüz, krom yüzde 31 bor yüzde 42, kükürt yüzde yüz, petrol yüzde 29, elektrik yüzde 100, ulaşım (demiryolu, deniz, hava) yüzde 100, dokuma yüzde 20, kâğıt yüzde 86, şeker yüzde 60, çimento yüzde 43, et-balık yüzde 31, süt mamülleri yüzde 23.

KİT'lerin işgücü istihdamı konusunda da kapitalist ekonominin işleyişine önemli katkıları olduğu çok yetersiz bir plânlama ile bile olsa, kapkaççı ve talancı özel sektörün yarattığı bir çok tahribatı yine onlar adına telafi ettiği gözardı edilmemelidir. Örneğin: İşe işçi alımı bakımından istihdam artışından 1971/72 yılında Türkiye ortalaması % 3.4 iken KİT'lerde % 4.6 olmuştur. Aynı oran 1972/73 döneminde Türkiye ortalaması % 7.7, KİT'lerde 6.3, 1973/74 Türkiye ortalaması % 4.5 KİT'lerde % 11.9,

1974/75 Türkiye ortalaması % 4.2, KİT'lerde % 9.0 olarak gerçekleşmiştir. Sanayi dalında SSK kapsamında görünen işçilerin 1973 yılında % 16'sı, 1975 yılında % 17'si KİT'lerde çalışmaktadır.

İşte özel sektörün tekelci kesimleri, KİT'lerin bu istihdam kapasitesine ve bundan doğan zorunlu devlet harcamalarına kaynak israfı olarak bakmaktadırlar.

Bu alanların kârlı olanları vardır. Enerji üretimi, demir-çelik ve devlet tekelinde olan içki ve sigara üretiminden özel teşebbüs yüklü kârlar vurabilir ve bu alanların işliyen üretim mekanizmalarının son halkasında gözü vardır. Ama, KİT'ler karşısında kopardığı yaygara bu alanları üstlenmekten çok, buralardan doğacak kâr olanaklarını kendisine kanalize edecek düzenlemelere yöneliktir. Tekelciler bu işletmelerin bugün, tüketiciler lehine devlet tarafından karşılanan, zararların, kendileri için çekilmesini istemektedirler.

Tarım ürünlerine yönelik KİT'ler ise zaten büyük oranda özel sektöre olanak sağlar niteliktedirler. Bunların kâr vaadedenlerin işkolu düzeyinde ağırlığı yok denecek kadar az tutulmuştur. Zarar edenlerinin ise ağırlığı fazladır.

Toprak Mahsulleri Ofisi, salt kendi uygulamaları ile, üreticiye zarar vermekte ve özel teşebbüse yarar sağlamaktadır. Örneğin bu kurum buğdayın % 16.7'sini, arpanın % 13.8 ini, mısırın % 03 ünü, ayçiçeğinin %41 ini, anasonun % 25 ini satın almaktadır. TMO alımları, özel sektörün düşük fiyatla alım yapmasını sağlarken, bu alımların sınırlı kalması, daha sonra yükselen fiyatların özel sektör elinde birikim sağlamasını doğurmaktadır. Et ve balık kurumunun üretim ve pazarlama içindeki payı % 35.9 u bulur ve buna karşılık devletten karşıladığı zararı 940 milyon liraya ulaşırken, bu dahi hayvansal ürünlerin fiyatlarını düşük tutmaya yetmemektedir. Süt Endüstrisi Kurumu % 08'lik bir alım kapasitesi ile, özel sektörün % 64.1 lik alımını ve elde ettiği fahiş kârları engeller nitelikte değildir.

KİT'lerin, «hür teşebbüs erbabının» anormal denecek düzeyde yüksek oranlı kârlarını engellemedikleri tam tersine, özel kesimde yüksek kâr oranlarının gerçekleşmesine katkıda bulundukları görülüyor. Devlet olanaklarının veya kredi kapasitesinin ağırlıklı bölümünü de KİT'lerin yutmadığı, bu alanda da özel sektörün imtiyazlı olduğu görülebilir. Kaynak israf ediyor yaygaralarıyla karşı çıkılan KİT'lerden bazılarının, devletten karşıladıkları zarar miktarları 1976 yılında şu düzeyde idi: TZDK 3 milyar 125 milyon, TCDDY 1 milyar 547 milyon, Et ve Balık Kurumu 940 milyon, Çay-Kur 543 milyon TPAO 450 milyon, SEKA 355 milyon, TEK 160 milyon TMO 134 milyon vb. daha önceki dönemden birikmiş zararların karşılanması da dahil olmak üzere, 1976 yılı içinde 21 milyar lira idi. Aynı yıl KİT'lerin bankalardan sağladıkları kredi miktarı ise 13 milyar idi. Halbuki yine aynı yıl, içinde bankaların 183 milyar liralık kredi hacminin 164.5 milyar lirasını özel sektör kullanmıştı. Özel sektörün kullandığı krediler 1977 yılında ise 231 milyar kapasite içinde 210 milyar lira idi.

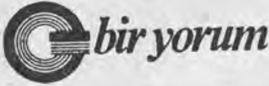
Özel sektörün yakınmalarına bakılırsa sanılır ki, kamu iktisadi teşebbüsleri «öz», özel sektör ise «üvey evlât» muamelesi görmektedir. Halbuki devletin özel sektörden başka evlâdı yoktur.

Yakınmalar ise, bizim burjuvamıza has bir mantığı yansıtır. Kendi sınıfsal geleceği açısından bile perspektifsiz olan burjuvamız, eline fırsat geçmişken posasını çıkarıncaya kadar talan etmek ister her şeyi. Bağımlılığın ve asalaklığın verdiği bir alışkanlıktır.

Ve özel sektörün yakınmaları, sanki Türkiye'de bir «devletçilik» varmış, ağırlıktaymış gibi gösterir ortamı. Özel sektör korosonun mensubu ve başı da, her iktidar olduğunda, «devlete celeplik yaptırmayız» diyerekten açar perdeyi!

25 KASIM 1979

- Demirel Hükümeti'nin Sağlık Bakanı Münif İslâmoğlu, «Tam Gün Yasası» uygulamasının, sağlık hizmetlerini devletleştirdiğini ve doktorluk onurunu zedelediğini belirterek, bu uygulamaya son verileceğini açıkladı

Sağlık Alanında Çağdaş Görüş ve İlkeler

Dr. MEHMET ALTINOK

Türkiye'de, toplum yapısındaki değişim, kitlelerin politize olmasını ve tüm ülke sorunlarının irdelenmesini getirmekte.

Tam süre çalışma yasası ile de sağlık alanında enine-boyuna tartışmalar gelişmekte.

Tekelci sermaye ile özdeşleşen ve bugün SSY Bakanlığında etkili olan çıkarcı gruplarla, ilerici-demokrat-sosyalist kişi ve grupların tartışmaları da bütün hızıyla sürüyor. Bu ortamda, Ankara ve İzmir Tabip Odalarının 1977 yılında yaptıkları «Sağlık Alanında Çağdaş Görüş ve İlkeler» isimli çalışmanın, konuya ışık getirmesi yönünden yinelenmesinde yarar görmekteyim.

Sağlık sorunlarının, toplumun geniş kesimlerinin, çoğunluğu oluşturan emekçi sınıfların yararına çözümü için, sağlık hizmetleri ve örgütlenmesinin toplumsal bir yaklaşımla ele alınması gerekir. Böyle bir örgütlenme için gerekli koşul, toplumun tüm bireylerinin sağlığının toplumsal bir sorumluluk olarak değerlendirilmesidir. Doğal olarak bu ilke, DEVLET kontrolü gerektirir. Sağlık hizmetlerini bu ilkelere göre ele alan Sosyalist ülkeler artık birçok sağlık sorununun kesin çözümlerine ulaşma yolundadır. Dünya Sağlık Örgütü yetkilileri sosyalist ülkelerin uygulamalarına dayanarak, sağlık konuları, sağlık hizmetleri ve bu hizmetlerin örgütlenmesi alanlarında bazı ilkeler saptanmışlardır. Çağdaş sağlık hizmeti ilkeleri diye tanımlanan bu ilkeler şunlardır:

GENEL SAĞLIK KONULARI:

1 — Sağlık, yalnız hastalık ya da sakatlık olmayışı değil, bedensel, ruhsal ve toplumsal yönden tam bir iyilik durumudur.

2 — İnsan yaşamı, hastalık ve sağlık dönemleri diye ayrılmayacak bir bütündür. Sağlık hizmeti yalnız hastalara değil, hasta ya da sağlam herkese sağlanmalıdır. Sağlık hizmetinin amacı, toplumun tüm bireylerini hastalıklardan korumak, sağlıklarını sürdürmek ve geliştirmek, bilimin elverdiği en üst düzeye yükseltmek, hasta olanları iyileştirmek ve gerekli yardımları sağlamaktır.

3 — İnsan ve çevresi birbirinden ayrılmaz. Kişi çevresiyle (fizik, biyolojik, sosyal) birlikte değerlendirilmelidir.

4 — Tıp yalnız biyolojik değil, aynı zamanda toplumsal bir bilimdir. Çünkü amacı toplumsaldır.

5 — Sağlıklı bir yaşam ve sağlık hizmetlerinden yararlanmak, doğuştan kazanılmış bir haktır. Sağlık hizmeti, bir kamu görevi olarak ele alınmalı ve herkese ücretsiz sağlanmalıdır.

6 — Bir toplumun en önemli hastalıkları en sık görülen ,en çok görülen ve sakat bırakan hastalıklardır.

7 — Bir kişinin ya da toplumun sağlık düzeyini belirleyen etkenleri oluşturan temel öge, sosyal ve ekonomik koşullar, sosyo-ekonomik yapıdır.

SAĞLIK HİZMETLERİ:

1 — Tüm sağlık hizmetleri devlet kontrolünde olmalı, devletçe sağlanmalıdır. Yani tüm sağlık hizmetleri devletleştirilmelidir.

2 — Her çeşit sağlık hizmeti herkese eşit biçimde ve sürekli olarak sağlanmalıdır.

3 — Koruyucu, iyileştirici ve esenlendirici (rehabilite edici) sağlık hizmetleri birlikte ele alınmalı, tek örgütte toplanmalıdır.

4 — Koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmelidir. Çünkü, koruyucu hizmetler daha kolay ve ucuz, kişinin ve toplumun sağlığı açısından daha etkilidir. Tedavi hizmetleri, sağlığın korunması ve geliştirilmesinde başarısızlığa uğrandığında uygulanacak bir yöntemdir.

ÖRGÜTLENME:

1 — Tüm sağlık hizmetleri tek elde ve tek örgütte toplanmalı, merkezi olarak plânlanmalı ve tüm ülkede yaygın ve eşit biçimde yürütülmelidir. Örgütün yerel yönetiminde, koşullara uygun yürütme konusunda gerekli esneklik gerçekleştirilmelidir.

2 — Her ülke kendi koşullarına uygun ve kendi toplumunun sorunlarına yönelik yöntemler ve örgütlenme geliştirmeli, başka ülkelere göre plânlanmış yöntemlerden ancak yararlanmalıdır.

3 — Sağlık hizmetleri, toplum içinde ve toplumun en uç birimlerine ulaşacak biçimde örgütlenmelidir.

4 — Uç birimler üst kuruluşlarca sürekli izlenmeli, denetlenmeli ve desteklenmelidir. Örgütün tüm birimleri arasında ilişki ve işbirliği olmalıdır. Denetim, örgütün tüm birimlerine yapılmalı, yani yukarıdan aşağıya olduğu kadar aşağıdan yukarıya doğru da olmalıdır.

5 — Sağlık örgütü, sağlıkla ilgili diğer örgüt ve kuruluşlarla işbirliği yapmalıdır.

6 — Örgütlenme, sağlık hizmetlerinin niteliğini sürekli geliştirecek özellikte olmalıdır.

7 — Sağlık örgütü, toplumun istekleri ile sağlık gereksinmeleri arasında ilişki kurmalıdır.

İNSAN GÜCÜ VE YÖNETİM:

1 — Tüm hekimler ve diğer sağlık personeli kamu görevlisi olarak çalıştırılmalıdır.

2 — Sağlık hizmeti bir ekip hizmetidir. Etkili sağlık hizmeti ancak bir sağlık ekibiyle gerçekleştirilebilir.

3 — Sağlık personeli, sağlık örgütünün yönetimine katılmalıdır.

4 — Sağlık örgütünde, toplumun temsilcilerinin denetimi ve yönetime katılımı sağlanmalıdır.

EĞİTİM VE ARAŞTIRMA:

1 — Eğitim ve araştırmanın sağlık hizmetine katkısı olacak, hizmeti sürekli geliştirecek nitelikte olmasına önem verilmelidir.

2 — Sağlık ekibindeki tüm görevlilerin, bilgi ve becerilerini geliştirebilmeleri için sürekli eğitim yapılmalıdır.

3 — Sağlık örgütü, hizmet verdiği toplumu sürekli eğitmelidir.

4 — Tüm tıp fakültelerinin ve sağlık bilimleri fakülte ve okullarının eğitimi, çağdaş sağlık ilkelerine ve toplumsal yarar amacına göre plânlanmalı ve düzenlenmelidir. Eğitim, bu doğrultuda standartlaştırılmalıdır.

——— 6 ARALIK 1979 ———

● Türkiye Sosyalist İşçi Partisi GYK eski üyelerinden ve partinin kuruluş çalışmalarında çeşitli kademelerde görev almış olan Hüseyin Gürcan öldü.

Hüseyin Gürcan'ı Kaybettik

5 Kasım akşamı bir yüreğimiz daha eksildi. Onurlu bir parti yaşamı Hüseyin Gürcan için, bir askeri hastanede geçirdiği beyin ameliyatıyla son buldu.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu eski üyesi olan Hüseyin Gürcan, Partinin taş taş üstüne inşa edildiği dönemlerin yorulmak bilmez bir savaşçısı olarak çalıştı. Hiç bir gün onun adına boş geçmedi. Adana ve Mersin il örgütlerinin temel harcında, Edirne il örgütünün çatısında, Parti yaşamının belli başlı çizgilerinde, fedakarlığın, yorulmazlığın, inanmışlığın ve mücadelenin sembolük değerlerinde Hüseyin Gürcan adına rastlamak her zaman mümkün olacaktır.

Gençliğin, Türkiye'nin siyasal yaşamında aktif bir rol almaya başladığı 1970 öncesi günlerde Hüseyin Gürcan'a, 15-16 yaşın coşkusu içinde rastlanır. Yüksek öğrenim için geldiği İstanbul'da TİP Beşiktaş ilçe örgütünde ve Sosyalist Gençlik Örgütü İstanbul örgütünde sosyalizm mücadelesni sürdürdü.

12 Mart günlerini, bir yandan felsefe ve sosyoloji öğrenimini sürdürerek, bir yandan da işçi sınıfının sendikal örgütlenme çabalarına fiilen katılarak yaşadı. İşçi sınıfı arasındaki çalışmalarında başarılı bir örgütleyici ve ajitatör olarak temayüz etti. Basın-İş sendikasıda organizatör olarak çalıştığı profesyonel sendikacılık dönemini de, işçi sınıfının siyasal mücadelesinin gelişip güçlenmesi yönünde değerlendirdi.

Kitle Gazetesi çıkmaya başladığında, gazetenin Adana bürosu sorumluluğunu üstlenen Hüseyin Gürcan, TSİP Adana il örgütünün de kurucusu ve ilk il başkanı oldu. Daha sonra, Partisinin verdiği görevleri yerine getirmek üzere İçel il örgütünün kuruculuğunda bulundu. TSİP İçel örgütünün il başkanlığını da uzun süre yürüten Hüseyin Gürcan, Anadolu Cam Sanayii işçileri arasında bilimsel sosyalizmin kök salması için çalıştı. Hürcam-İş Sendikası'nın örgütlenmesi ve fabrikalardan başlayarak, TSİP'in emekçiler arasında yaygınlaşıp kitleselleşmesinde önemli başarılar elde etti.

Daha sonraki yıllarda Parti'nin İstanbul ve Trakya örgütlerinde çalıştı. Birinci Parti Kongresi'nde yeniden Genel Yönetim Kurulu üyeliğine seçildiği zaman, partili kardeşlerine gönderdiği dayanışma ve kutlama telgrafı Edirne Cezaevi damgasını taşımaktaydı.

Cezaevinden çıktıktan sonra, TSİP Bakırköy ilçe başkanlığına getirildi. İşçi sınıfı örgütlenmesinde önemli hizmetler gördüğü bu görevin ardından İstanbul il yönetim kurulu üyeliğine atandı.

Yüksek öğrenimini tamamladıktan sonra, Parti çalışmalarına eğitim emekçileri saflarında devam etti. Çanakkale'de ve Bursa Eğitim Enstitüsü'nde öğretmenlik yaptığı dönemler, onun partili mücadelesinde anılmaya değer başarılarla geçti. Bursa'da kendisine kurulan bir faşist pusudan, yanındaki genç sosyalist arkadaşlarıyla birlikte cesurca karşı koyarak kurtulan Gürcan, aynı olayın koğuşturması sırasında tutuklandı ve yeniden cezaevine gönderildi.

Cezaevinden çıktıktan sonra yedek subay olarak askere giden Hüseyin Gürcan, terhis'ne yirmi gün kala yattığı Gümüşsuyu askeri hastanesinde tehlikeli bir beyin ameliyatı geçirdi. 5 Aralık günü girdiği komadan kurtulamadı ve akşam saatlerinde öldü. Ölümünden bir hafta önce, bir erkek çocuğu dünyaya gelmişti.

6 Aralık günü Hüseyin Gürcan'ın cenazesini, arkadaşları Parti Genel merkezine getirdiler. Sıkıyönetim bu olay üzerine Parti genel merkezini basarak Hüseyin Gürcan'ın tabutunda arama yapmaya kalkıştı. Böylece Hüseyin Yoldaşımız, son yolculuğunda bile, sınıf mücadelesinin, zaten alışık olduğu koşullarını bir kere daha yaşıyarak aramızdan ayrıldı.

Partili kardeşleri tarafından, doğum yeri olan Isparta'nın Senirkent ilçesine götürülen Hüseyin Gürcan, 7 Aralık günü, çevre il ve ilçelerinden gelen partililerin katıldığı bir törenle toprağa verildi.

Sadece TSİP'liler değil, sosyalizme gönül vermiş tüm işçiler ve emekçiler, çalışkan, fedakâr, yetenekli ve halk muhalefetinin ülkemizde bugünlere gelmesinde önemli bir pay sahibi olmuş, paha biçilmez bir yoldaşlarını, onbinlerce yüreklerinden birini yiitrdiler.

Anısı omuzlarımızda yükselerek yaşamaya devam edecek.

12 ARALIK 1979

- Brüksel'de yapılan NATO Bakanlar Kurulu toplantısında Batı Avrupa'ya ABD füzelerinin yerleştirilmesi onaylandı. Türkiye karara olumlu oy verdi. TASS ajansı bu kararın Doğu - Batı ilişkilerini etkileyeceğini açıkladı.

24 ARALIK 1979

- Bir gurup öğretmenin, Kahraman Maraş olaylarnı protesto amacıyla dersleri boykot etmesi üzerine TÖB-DER kapatılıp, beşbini aşkın öğretmen açığa alınırken, Cibali Tekel Fabrikası'nda çalışan 4400 işçi de can güvenliklerinin sağlanmasını isteyerek direnişe geçti.

27 ARALIK 1979

- ABD'nin Afganistan Devrimi'ne dışardan müdahale plânlarının açığa çıkması üzerine Sovyetler Birliği Afganistan hükümetinin yardım çağrısına uyarak bu ülkeye askeri yardım gönderdi. Bu arada Afganistan yönetiminde üst düzeyde değişiklikler oldu. Babrak Karmal başkanlık görevine getirildi.

2 OCAK 1980

- Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının imzasıyla, cumhurbaşkanlığına ve parlamentoda grubu bulunan siyasi parti liderlerine bir «muhtıra» gönderildi. Demirel «mektubun muhatabı biz değiliz» derken, CHP Genel Başkanı Ecevit: «Bu mektupla bunalım yeni bir aşamaya ulaşmıştır» dedi.

Komutanların Muhtırası

«Ülkemizin içinde bulunduğu son derece önemli siyasî, ekonomik ve sosyal ortamda her geçen gün hızını biraz daha arttıran anarşi, terör ve bölücülüğe karşı millî birlik ve beraberliğin sağlanabilmesi için Türk Silâhlı Kuvvetleri ülke yönetiminde etkili ve sorumlu anayasal kuruluşları ve özellikle siyasî partileri göreve davet etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Kahramanmaraş olaylarının yıldönümünde henüz ilk ve orta öğretim çağındaki evlatlarımızın örgütlü eylemciler tarafından zorla sürüklendikleri anarşik olaylar ibretle müşahade edilmiştir. Anayasamızın getirdiği geniş hürriyetleri kötüye kullanarak İstiklâl Marşımız yerine komünist enternasyonali söyleyenlere, şeriat düzeni davetçilerine, demokratik rejim yerine her türlü faşizmi getirmek isteyenlere, anarşiye, yıkıcılığa ve bölücülüğe milletimizin tahammülü kalmamıştır.

İktidar olan siyasal partinin, partilerin bütün devlet kademelerini kendi siyasî görüşleri doğrultusunda hareket edecek kişilerle doldurması, kamu görevlilerinin ve

vatandaşların bölünmesini zorunlu hale getirmektedir. Siyasî partilerce yaratılan bu bölünme giderek anarşi ve bölücülüğü destekleyen iç kaynakların şekillenmesine, himayesine, polis, öğretmen ve diğer birçok kuruluşların birbirlerine düşman kamplara ayrılmasına neden olmaktadır. Türk Silâhlı Kuvvetleri ülkemizin siyasî, ekonomik ve sosyal sorunlarına bir çözüm getirmeyen, anarşi ve bölücülükle bütünlüğünü tehdit eden boyutlara varmasını önleyemeyen, bölücü ve yıkıcı gruplara tavizler veren ve kısır siyasî çekişmeler nedeniyle uzlaşmaz tutumlarını sürdüren siyasî partileri uyarmaya karar vermiştir.

Bölgemizdeki gelişmeler Orta Doğu'da her an sıcak bir çatışmaya dönüşebilecek durumdadır. İçte anarşist ve bölücüler yurt sathında genel bir ayaklanmanın provalarını yapmaktadırlar. Ülkede birlik ve beraberliği, vatandaşın can ve mal güvenliğinin süratle sağlanabilmesi için gerekli kısa ve uzun vadeli tedbirlerin, yüce meclislerimizce en kısa zamanda kararlaştırılması, bugünkü ortam içinde hayatî bir önem taşımaktadır. Diğer yandan meclislerin açılışından bir buçuk ay sonra komisyonların ancak teşkil edilebilmesi ve ülkenin âcilen çözüm bekleyen konuların müzakere edilebilmesi için bugüne kadar müşterek bir gündemin saptanamaması üzüntü ile izlenmektedir.

Atatürk milliyetçiliğinden alınan ilham ve hızla vatandaşlarımızı kaderde, kıvançta ve tasada ortak bölünmez bir bütün halinde millî şuur ve ülküler etrafında toplamanın iç barış ve huzurun sağlanmasında temel unsur olduğu apaçık bir gerçektir.

Ülkenin içinde bulunduğu bu durumdan bir an önce kurtulması, hükümetler kadar diğer siyasî partilerimizin de görevleri arasındadır. Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Yasası ile kendisine verilen görev ve sorumluluğunun idraki içinde ülkemizin bugünkü hayatî sorunları karşısında siyasî partilerimizin bir an önce millî menfaatlerimizi ön plana alarak Anayasamızın ilkeleri doğrultusunda ve Atatürkçü bir görüşle biraraya gelerek anarşi, terör ve bölücülük gibi devleti çökertmeye yönelik, her türlü hareketlere karşı bütün önlemleri müştereken almalarını ve diğer anayasal kuruluşların da bu yönde yardımcı olmalarını ısrarla istemektedir.

Kenan Evren, Orgeneral Genelkurmay Başkanı, Nurettin Ersin, Orgeneral Kara Kuvvetleri Komutanı, Bülent Ulusu, Oramiral Deniz Kuvvetleri Komutanı, Tahsin Şahinkaya, Orgeneral Hava Kuvvetleri Komutanı. Sedat Celasun, Orgeneral Jandarma Genel Komutanı.»

9 OCAK 1980

- Ecevit Hükümeti döneminde çerçevesi hazırlanmış ve görüşmeleri başlamış olan ABD - Türkiye arasındaki Savunma İşbirliği Anlaşması Ankara'da imzalandı. Anlaşma, Türkiye'deki ABD üslerini arttırıyor, sürelerini uzatıyor ve ABD'ye yeni askeri olanaklar sağlıyor. Türkiye'ye ait üslerin ABD ile ortak kullanılması da, imzalanan anlaşmanın maddeleri arasında.

24 OCAK 1980

- Demirel Hükümeti devalüasyon ve zam kararlarını açıkladı. Buna göre doların değeri 47 liradan 70 liraya, Alman Markının değeri 27.20 liradan 40.49 liraya, İngiliz Sterlini ise 87.32 liradan 159.50 liraya yükseltildi. Hükümet ayrıca KİT mamüllerine ve akaryakıta yüzde 100 ile yüzde 800 arasında değişen oranda zam yaptı.

bir belge

Sovyetler Birliğinin Barışçı Girişimleri ve Batıdaki Yankıları

«SOFYA PRESS»

Bundan bir süre önce, barış topu, Amerikan kalesine atılmıştır. Uluslararası kamuoyu, merakla bekleyiş içindedir. Birleşik Amerika'nın ve NATO'nun, «Ölüm Füzeleri» diye bilinen füzeleri Avrupaya yerleştirme plânlarına engel olunması çağrıları yapılıyor. Çağrıyı yapanlar, Batı Avrupa'nın silâh depolarını yeni kitlesel kırım silâhlarıyla doldurmak için, ortada hiç bir neden bulunmadığını belirtiyorlar. Ve açıklıyorlar: Batı Avrupa için ortada hiç bir tehlike yok. Böyle olduğuna göre, neye, kime karşı «savunma» lâfları ediliyor. Olmayan bir tehlikeye karşı savunma olur mu?

Eski dünyanın bütün sağduyu sahibi siyasetçileri bu gerçeği görüyorlar. Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmit'in, bundan bir süre önce kendisine saygınlık kazandıran konuşmasını belirtmemiz yeterlidir. Helmut Schmit, Sovyetler Birliği'nin savaş için değil, sağlıklı, kalıcı bir barış için çalıştığını, bu yüzden de saldırı plânları yapmayı düşünmediğini itiraf etti.

Açık olan başka bir yan daha var. Avrupaya yeni Amerikan nükleer füzelerinin yerleştirilmesi, Sosyalist Enternasyonal'in Silâhsızlanma Komisyonunda K. Sorsa'nın uyardığı gibi, Avrupa'nın nükleer silâhlardan uzaklaşması umutlarını da suya düşürebilir. Bütün Avrupalılar kendileri için ve çocukları için nükleer patlamalardan korunan, güvenlikli bir Avrupa arzusunu taşımıyorlar mı ki? Bundan bir süre önce Belçika'nın Dö Han kentinde, 1975 Helsinki Konferansı'na katılan ülkelerin çoğunun, BMT'na üye ülkelerin çoğunun ve bir çok uluslararası örgütün temsilcilerinin hazır bulunduğu Avrupa Kamuoyu Formu düzenlenmişti. Bu forumda da, Avrupa'lıların nükleer silâhsız bir Avrupa özlemleri dile getirildi. Dünya Barış Konseyi'nin «Yeni tehlike önlenmelidir! Amerika'nın Avrupa'daki yeni füzelerine hayır!» çağrısında da halkların bu isteği dile getirilmiştir.

Silâhlanma yarışını yeniden böylesine hızlandırmanın önüne geçme halkların kalıcı bir barış umutlarını gerçekleştirme olanağı var mıdır? Evet, vardır. L.İ. Brejnev tarafından, Berlin'de verdiği demeçte formüle edilen yapıcı öneriler bu yönde yeni yollar gösteriyor. Ve bu girişimin dünya kamuoyunun dikkat merkezinde bulunması da kuşkusuz tamamen doğaldır. Bu öneriler, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nın 34 üncü oturumunda kürsüden, «ciddiyetle ele alınmaya değer» (Avusturya Başbakanı B. Krayski). Orta Avrupa'da silâhların ve silâhlı güçlerin karşılıklı olarak indirimi için Viyana'da yapılan görüşmeleri «olumlu olarak etkileyen» (İsveç Dışişleri Bakanı Ul Ulsten) biçiminde değerlendirildi.

Ne var ki, Batıdaki kimi çevrelerin ve onlara bağlı kışkırtıcı propagandacıların, SSCB'nin barışçı adımlarını, hiç bir anlamı olmayan «içeriksiz bir jest» olarak gösterme çabalarını da belirtmemiz gerekir.

Üstelik Batı Almanya'nın «Soğuk Savaş» yanlıları bütün Kuzey Atlantik Paktı üyeleri adına konuşmaya da giriştiler. Örneğin Hristiyan Demokratlar Birliği Başkanlık

Bildirisinde, Sovyetler Birliği silâhsızlanma konusunda ve silâhların kontrolünde «köklü önlemlere hazır» olmadıkça, NATO'nun Batı Avrupa'daki askersel gücünü modernleştirmekten vazgeçemeyeceği belirtiliyor. Ne ki, Sovyetler Birliğinden istenen «hazırlık» nedir?

Her halde iftiracıların istedikleri yalnızca şudur: Eğer Sovyetler Birliği ve Varşova Antlaşmasının öteki ülkeleri, tek yanlı olarak bütün silâhlı güçlerini dağıtırlarsa. NATO üyelerinden kimi sorumlu siyasetçiler, silâhsızlanma görüşmelerinin, yalnızca «silâhlanmanın tamamlanmasından» sonra, yani Batı Avrupa'nın nükleer füze poligonuna dönüştürülmesinden sonra sürdürülebileceğini ileri sürüyorlar. Üstelik bu tezi ileri sürerken, yalnızca kendi kızgın kafalarının hayalinde var olan bir «Sovyet üstünlüğünden» de söz ediyorlar.

Ne var ki, gerçekler inatçıdır. Ve gerçekler gösteriyor ki, başkası değil, tam da NATO, son on yıl içinde nükleer silâhlarının sayısını ve bunların taşınmasında kullanılan araçları iki misli arttırmıştır. Kuzey Atlantik Paktının taktik hava gücü de, füze sistemleri de, nükleer başlıklı topçu güçleri de yüzde yirmi oranında yenileştirilmiş ve arttırılmıştır. Öte yandan, aynı dönemde Sovyetler Birliği'nin Avrupa kesiminde orta menzilli nükleer silâh taşıyan araçlarının sayısında tek bir füze, tek bir uçak artışı olmamıştır.

Dahası var. Birleşik Amerika, Sovyetler Birliği'ni askersel üslerle çevirmişken ve 100'den fazla ülkede 500.000 asker tutarken, Sovyetler Birliği, kendi toprakları dışında askersel üsler kurmayı kesinlikle reddetmekte ve buna ek olarak, topraklarında nükleer silâh bulunmayan ülkelere karşı hiç bir zaman böylesi silâhları kullanmayacağı güvencesini vermektedir.

Birleşik Amerika Dışişleri Bakanı Cyrus Vance'nin bu yıl Ekim ayı sonlarında Florida eyaletinin Heynsvil kentinde yaptığı konuşmadaki açık itirafını da anımsatmak gerektir. Vance'ın sözlerine göre, Birleşik Amerika ve müttefikleri, Sovyetler Birliğine ve Varşova Antlaşması'nın öteki ülkelerine oranla, askersel amaçlar için «hemen de yüzde 25 daha çok harcama» yapmaktadırlar.

Bu durumda, kim kimi tehdit ediyor sorusunu sormak doğrudur.

Halklar, Birleşik Amerika'nın ve NATO'nun hummalı biçimde silâhlanma yarışına yönelik siyasetlerinin barışı tehdit ettiğini görüyorlar. Haklı olarak, böylesi bir tehlike olduğunu söylüyorlar. Zaten bu şeytanca silâhlanma yarışını haklı göstermek için de yüzyıllık bir yalan, «kızıl tehlike» denen masal yeniden piyasaya sürülmüş değil midir? Batılı siyasetçilerin, Sovyetler Birliği'nin her yeni barışçı girişimine sevinmek değil, bundan endişe duydukları, sinirlendikleri gözlerden kaçmıyor, kaçması çok zordur. SALT-2'nin imzalanmasından sonra, askersel alanda yumuşamada ulaşılan başarının arttırılması gerekirken, Viyana'da silâhsızlanma konusunda yapılan görüşmelerde Batılı temsilcilerin konumların yakınlaştırılmasına çalışmaları, başka nasıl açıklanabilir ki?

Zaman geçiyor. Ve stratejik «Ölüm Füzelerinde» direnen NATO'lular, Batı Avrupa kamuoyunun tepkisini kırmaya çalışarak kolları sıvamış, hazırlığa geçmişlerdir. En kaba şantajlardan tutunuz da, Batı Avrupalı müttefiklerin «kollarını büküp teslim almaktan» tutunuz da, özel eksperlerin «örgütlerine» varıncaya değin, her türlü yol ve yönteme başvuruluyor. Silâhsızlanmaya karşı olan Batılıların yardımına kendi kendisini NATO'nun 16 cı üyesi ilân edenler de koşuyor. Büyük Çin Settinin ardındakiler son, Sovyet barış girişimini de lânetlemeye başlamışlardır.

Ne var ki halklar şunu açıkça görüyorlar: Güvenliğini ve bir bütün olarak dünyanın güvenliğini pekiştirmek, yalnızca silâhsızlanmayla mümkündür, yoksa Avrupaya ölüm füzeleri yerleştirmekle, yeni yeni füzeler bulmaya çalışmakla değil.

1 Mayıs 1980'de Acil Görevlerimiz

HASAN ŞERİF

Son aylar, Ortadoğu'da politik ve askeri gerginliğin artmasına neden olan olaylarla geçti. İran Devrimi'nin gösterdiği gelişme süreci ve Afganistan Devrimi'nin uluslararası boyutları, ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya dönük planlarını yakından etkilemiş bulunuyor.

ABD emperyalizminin tırmandırdığı politikalar arasında, askeri güç kullanmak da dahil olmak üzere, bilinen tüm baskı metodları, kışkırtmalar, dayatma ve provokasyonlar önemli yer tutuyor. Türkiye'nin de içinde yer aldığı bu mizansenin amaçları özetle şunlardır:

- İran ve Afganistan Devrimleri'nin bölgede değiştirdiği güç dengelerini ABD lehine bozmak ve eldeki mevzileri mümkün olduğunca korumak.
- Çöken SENTO ittifakının yerine geçebilecek nitelikte gerici bir ittifakın şartlarını yaratmak. Bunun için elverişli bulunan Mısır-İsrail - Suudi Arabistan'a ilâveten Türkiye'yi hazır hale getirmek.
- Bölgede yeni askeri üsler elde etmek ve bu üsleri, başta Arap Ulusal Hareketleri, İran ve Afganistan devrimleri olmak üzere, ilerici halk güçlerine karşı, gerektiğinde kullanmak.

- Bölge halklarının anti-emperyalist mücadelesinde baş engelleyici olarak kullanılan İsrail devletini, bu gerginlik ortamından yararlanıp daha da güçlendirmek ve hatta nükleer silâhlarla donatıp yayılmacılığına hız kazandırmak.

- Basra körfezini yeni baştan silâhlandırıp Sovyetler Birliği'ne karşı bir tehdit platformu haline dönüştürmek.

- Filistin Kurtuluş Hareketi'nin (FKÖ'nün) son yıllarda kazandığı siyasi ve diplomatik başarıların önüne set çekmek ve Filistin Halkı'nın kendi kaderini tayin etmesini engelliyen geleneksel militarist poiltikayı yükseltmek.

- Lübnan'da karşı devrimci hareketin ilerlemesi için olanaklar yaratmak ve bu ülkede gelişmekte olan ilerici halk hareketini ezmek,

- Türkiye'yi bir ileri karakol haline dönüştürmek ve bu kapsamda yeni askeri üsler ve ödünler elde etmek.

- Kıbrıs'ta adil ve barışçı çözüm olanaklarını zorlaştırmak ve adayı emperyalizmin çıkarları için kullanılabilecek bir zemin haline getirmek.

ABD emperyalizminin bu genel amaçlarını gerçekleştirmesi hayli zordur. Bunun için ortada büyük engeller mevcuttur. Bu engellerin hiç değilse bir bölümünün yokedilmesi gerekmektedir. Yeni militarist plânlar, kışkırtmalar ve provokasyonlar bunun içindir.

Emperyalistlerin bu hesaplarını açığa vuran göstergeler, bundan öncekilerle birleşerek çoğalmaya ve çok tehlikeli bir hal almaya başlamıştır. Türkiye'den bağımsız olmayan, tersine, Türkiye'nin tam ortasında bulunduğu bu yeni gelişmelerden biri Irak-İran ve Irak-Suriye gerginliğidir. Kendi ülkesinde ilerici halk güçlerine ve özellikle komünistlere karşı yoketme politikası güden Saddam Hüseyin, dışa dönük saldırgan girişimlerinde doğrudan doğruya ABD emperyalizminin desteğini sağlamıştır.

Bunun yanında, ABD emperyalizmi Türkiye ile yeni bir Savunma İşbirliği Anlaşması imzalamış ve yeni askeri kolaylıkları elde etmiştir. İran Devrimi'ne karşı hasmane saldırılarını derinleştiren ABD yönetimi Türkiye'yi de bu gerici saldırganlığın içine itmeye çalışmaktadır.

Ortadoğu'daki genel siyasi buhranı daha da derinleştirmek ve doğrudan askeri müdahalelerin eşiğine sürükliyebilmek bakımından ABD yönetimi resmi devlet politikalarını kullanırken, gizli faaliyetlerde bulunmayı da ihmal etmiyor. CİA'nın örgütlediği ve başını çektiği gizli hareketler Suriye'de ilerici yönetime karşı «Müslüman Kardeşler» adı altında piyasaya sürülürken, aynı örgüt Türkiye'de de MHP ve yandaşla-

rıyla, sıkı bir ilişki içine girmiştir. Son günlerde öldürülen bir çok ilerici aydının katlinden işte bu mizansen sorumludur.

TÜRKİYE ÜZERİNE HESAPLAR

ABD emperyalizminin Türkiye üzerine yoğunlaşan hesapları biliniyor. Bu hesapların başında, ABD'nin çıkarlarını, hem Türkiye'de hem bölge düzeyinde savunacak bir işbirlikçi, gerici faşist, bir rejimin iş başına getirilmesidir. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi koşullar ABD yönetiminin bu konudaki iştahlarını beslemektedir.

ABD'nin Türkiye'ye yüklemek istediği karakolluk görevi ve buna denk düşen baskı iktidarı için gerici burjuva partileri taliptirler. MHP' nin desteğini alan Demirel azınlık iktidarı bu yönde hayli adım atmıştır. ve atmaya devam etmektedir. 1 Mayıs 1980'in eşiğinde bu adımlar büyümeye başlamıştır. Emperyalizmin yeni yeni dayatmalarda bulunması için Türkiye'yi elverişli kılan ekonomik ve siyasi koşullar ise başlıca şunlardır.

Türkiye'de kapitalizm işlemez hale geldi. En azından eski kalıpları ile bu sömürü çarkını işletebilmek mümkün olmamaktadır. Tekellerin döviz talepleri Batı'dan kolay karşılanabilecek gibi değildir. Esasen batının da, hayli geniş olan bu yardım taleplerini karşılamaya, ne gücü yetmektedir, ne de niyeti vardır.

Bağımlı kapitalist ekonominin işbirlikçi tekeller elinde geldiği bu noktada, durum değişmedikçe umduğu yardımı alamıyacağına göre burjuvazi ve siyasi gericiler, ülke içindeki «kaynaklara» saldırmaktadırlar. Bu hesapları başarılı olursa dış yardımın önündeki tıkanmaların da açılacağını umut etmektedirler.

Onların içerde «kaynak» diye baktıkları, işçilerin, emekçilerin alınterinden emeğinden başkası değildir. Bu nedenle emekçi sınıfların gelir düzeylerini düşürmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar. En doğal hak grevlerinin karşısında bile uzlaşmaz tutum almaları, halkın temel tüketim mallarına sürekli zam yapmaları, enflasyonun sonuçlarını halka yüklemek için aldıkları ekonomik tedbirler —adı altındaki ekonomik saldırılar— bundandır. Tekeller, ülke ekonomisinin kısa ve uzun vadeli perspektiflerine bakmaksızın, bugün ne bulabilirlerse onu cebe indirmeyi denemektedirler.

AP iktidarının ve tekellerin ortak isteğini açıkça ifade edersek, bu halk yığınlarının açlığa mahkum edilmesidir. Buna kendiliğinden razı olmayacak olan halk güçlerinin, ilerici tüm politik ve demokratik güçlerin ezilmesi, yokedilmesidir. Bu nedenle, ekonomik plânlarını tamamlayan siyasi plânlarını da işletmektedirler. Mevcut ya da denenmiş si-

yasi formüllerin yetmediğini görmüşlerdir. Ekonomik açmazlarını tamamlayan siyasal açmazları, tekelleri ve gerici güçler koalisyonunu, daha baskıcı bir rejim özlemine itmiştir. Halkımızın başına daha karanlık bir rejimi belâ etmek ve demokrasiyi tümüyle rafa kaldırmak için işletilen bu plân uygulanmasından oldukça ileri merhalelerine varıldığı da gözleniyor.

Azınlık AP iktidarı, arkasına tekellerin ve gerici mihrakların çoğunluğunu almış bulunuyor. Bu güvenledir ki, sivil çerçevede bir yönetimin halk güçleri üzerinde amansız baskılar uygulayabileceğini, bunun için kendisinin sadece desteklenmesinin yeterli ve gerekli olacağını kanıtlamaya çalışıyor. Devlet mekanizması içinde geniş bir faşistleştirme operasyonunu hızla gerçekleştirirken, öbür yandan demokrasiyi işlemez hale getirecek olan yasal düzenlemeleri zorlaması ve bunlardan bazılarını elde etmesi, bu dediğimizi doğrular niteliktedir. Ancak gelişmeler AP'nin çizdiği ve CHP'nin de razı olduğu bu çerçeveyi de kıracak ve askeri bir müdahaleye ulaşacak biçimde tahrik edilmektedir. Bunda iç ve dış gerici mihrakların rolü başta gelmektedir.

Mümkün olursa, AP ve ona desteğe zorlanan diğer burjuva partilerinin ortak çabalarıyla varılmak istenen hedeflerin başında, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yeniden kurulması, Olağanüstü Hal Yasasının çıkarılması, seçim sisteminin değiştirilmesi ve tüm bunlara kılıf olabilecek biçimde Anayasa'nın tebdil, tağyir ve hatta ilga edilmesi geliyor. Eğer bunların yapılmasında AP'nin ve mevcut burjuva siyasal güçlerin soluğu tükenirse sahneye yenileri sürülecektir. Bu güçlerin neler olacağını kestirmek için hiç de kâhin olmaya gerek yoktur.

Halkımızı bekliyen bu ciddi tehlike faşizmden başkası değildir. Bu rejimi kotarma özlemleri, gizli olmaktan çıkmış ve günlük konuşmalara ve demeçlere yansımaya başlamıştır. Bu karanlık rejimin gittikçe beliren çizgileri 1 Mayıs 1980'de çok daha kalınlaşmıştır.

İktidar 1 Mayıs'a doğru, işçi sınıfına karşı olan derin husumetini kusmaya başlamış bulunmaktadır. Başbakan açık açık «1 Mayıs'ı kutlatmayız» diyerek meydan okumakta, işçi sınıfının bu en doğal hakkını tanımadığını göstermektedir.

İşçi sınıfının Birlik, Mücadele ve Dayanışma gününü kutlamasından bu denli korkuluyor olması, hakim sınıfların içinde bulundukları durumu gösteren bir başka göstergedir.

1 MAYIS 1980'DE DEMOKRATİK GÖREVLERİMİZ

Faşizm tehlikesine karşı, emekçi sınıfların örgütlü politik ve demokratik güçlerine önemli mücadele görevleri düşmektedir. Bu görev-

ler, geçmişten gelen ve üstesinden gelinememiş olan görevlerin birleşmesiyle daha da ağırlaşmaktadır. Ama başka çaresi de yoktur ve ne denli zor olursa olsun, halk muhalefetini örgütlemek ve mücadeleye seferber etmek için bu görevler mutlaka yerine getirilmelidirler.

İşçi sınıfımız ve halk muhalefetinin diğer dinamik unsurları, tekellerin saldırılarına boyun eğmiyeceklerini göstermişlerdir. Sermaye örgütlerinin uzlaşmazlığı karşısında işçi grevleri kararlıca ve giderek yaygınlaşan oranda sürmektedir. Öte yandan işçi sınıfının direniş potansiyeli ,sadece hak alma grevleri ile sınırlı değildir. İşçi sınıfı demokratik hakları ve özgürlükleri için direnebileceğini geçmişte göstermiştir. Bugün de göstermektedir. Tekel, Tariş ve Antbirlik pratikleri bunu kanıtlar niteliktedir.

Halk muhalefetinin öteki unsurları arasında da hoşnutsuzluk son hızla genişlemektedir. Kısaca, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi sınıflar, tekellerin ve iktidarın ekonomik saldırılarına olduğu kadar, politik saldırılarına da karşı çıkmakta, bunu açığa vurmaktadırlar.

Ancak, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu koşullarda demokrasiyi, korumak, emekçi sınıfların acil taleplerini güvence altına almak ve tekellerin saldırısını geriletmek, halk muhalefetinin kendiliğinden direnişi ile mümkün olamaz. Esas olan, sosyal muhalefetin bütün güçlerini tek bir örgütlü muhalefet haline getirmek ve demokrasi mücadelesine en geniş kitleleri seferber etmektir. Bu da örgütlü politik ve demokratik güçlerimizin sorumluluğudur.

Türkiye'de acil demokratik görev «faşizme geçit vermemektir.» Faşizme geçit vermemenin biricik yolu, faşizme karşı olan bütün toplum kesimlerini kucaklıyacak bir siyasal cephenin oluşturulmasıdır. Faşizm tehlikesini bilimsel sosyalistlerden, liberal demokratlara kadar uzanan en geniş siyasi yelpazenin birliği önliyebilir. Faşizme karşı olan tüm siyasi parti ve akımları anti-faşist mücadele temellerinde birleştirecek politik çalışmalar içinde olmak, bu konuda alabildiğine esnek, güven verici ve yapıcı bir yol benimsemek gerekir. Türkiye'de bu yönde umut verici adımların atılmasında hayli geç kalındığı öncelikle tesbit edilmelidir.

Anti-faşist mücadelenin örgütlü siyasi önderliğinin oluşturulması, merkezi düzeyde bir siyasi işbirliği sorunudur. Bu yönde atılmış olan adımlar daha da geliştirilmeye, yeni yeni anti-faşist siyasi akımların bu çalışmalara katılmalarını sağlamaya muhtaçtır. TSİP, TİP, Birlik Dayanışma ve Devrimci Demokratlar arasında başlamış olan merkezi siyasi işbirliğinin başlıca amacı, kitleleri demokrasi mücadelesine ka-

nalize edebilecek en geniş bir siyasi işbirliğine ulaşmaktır. Bunun için demokratik güçlerin birleşmesini sağlamaktır.

Anti-faşist güçlerin siyasal işbirliği platformu, demokrasi güçlerini ortak mücadeleye kazanmakta önemli bir adımdır. Ama bu adımın kalıcı sonuçlara varabilmesi için daha bir çok çalışma yapılması gerekmektedir. Halbuki kamuoyu tarafından «üçlü çağrı» olarak bilinen siyasi belgenin işaret ettiği hedef, tüm demokratik ve siyasi nitelikli örgütlerin ve kuruluşların bir araya geleceği bir «Demokratik Birlik» platformu oluşturmaktır. Bu platform, demokrasi mücadelesinin ortak temelini ve proğramını yaratabilir, bu proğramın gerçekleşmesi için mücadeleyi örgütliyebilir.

Demokratik Birlik Platformu, siyasal önderliğini tüm anti-faşist siyasi akımları bir araya getirebilecek olan anti-faşist siyasal cephede bulabilir. Birbirini tamamlayan bu iki örgütsel görevden birini ötekinin önüne koymaksızın, demokrasi güçlerini toparlamak, demokratik ve siyasi muhtevalı görevleri ve mücadeleyi birleştirmek, kısa vadeli hedeflerle uzun vadeli hedefleri, bir bütünlük içinde gözeten mücadele yürütmek mümkün olabilir.

Öte yandan anti-faşist siyasi mücadele bir cephe sorunu olduğu kadar, cephe sorunu da işçi sınıfının siyasi önderliği sorunudur. Türkiye'nin koşullarında bu, bilimsel sosyalist hareketlerin örgütsel birliğini sağlamak görevini de karşımıza çıkartmaktadır. Bu bakımdan, merkezi siyasal işbirliklerinden, anti-faşist siyasi bileşenlerin çoğalması kadar, bilimsel sosyalistlerin birliğinin olgunlaşması da beklenmelidir. Ne ki, demokrasi güçlerinin birlik zeminini, bu zeminin siyasal önderliğini somutlayacak olan anti-faşist siyasi güçlerin birliğini ve bilimsel sosyalistlerin öncü birliğini birbirne karıştırmamak, birini ötekinin karşısına çıkarmaksızın çözümlemeye çalışmalıdır.

Demokratik birliğin ve anti-faşist siyasi cephenin ilk ve önemli görevi, faşizme geçit vermiyecek mücadeleyi yürütmek olacaktır. Demokrasiyi korumak ve geliştirmek, yığınların acil talep ve çıkarlarını tekellere teslim etmemek olacaktır. Bu cephe, demokrasi cephesidir ve içinde bilimsel sosyalistlerden başlıyarak sosyal demokratlara —hatta hedef olarak koymak gerekir, faşizmden yararı olmayan tüm güçlere— kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu yelpazede sosyal devrimin tüm sınıf güçleri vardır.

Anti-faşist mücadelede, sadece sosyal devrimin sınıf güçleri değil, sosyal devrimin kendisinin de perspektifi vardır. Bu nedenle, anti-faşist mücadelenin sınıfsal ve siyasal bileşenlerine bakarken, bu mücadelenin niteliğinin çok yönlü karakterine ve gelişme eğilimlerine de

bakmak gerekir. Anti-faşist görevlerle sosyal devrimin hedeflerini birbirine karıştırmamak, ama bu görevleri birbirinden mekanik bir tarzda da ayırmamak gerekir. Anti-faşist mücadelemizin başarısı, halk muhalefetini ve onun iktidar mücadelesini de güçlendirecektir. Faşizm tehlikesini geriletecek ve halk güçlerinin daha ileri mevziler elde etmesini sağlıyacaktır. Ondan da öte bu mücadele, Halk Demokratik İktidarının perspektifini açacak, sosyal devrim hedefini yakınlaştıracaktır, somutlaştıracaktır.

Kapsamı ve niteliği farklı olan demokratik ve anti-faşist siyasi birliklerle sosyal devrim güçlerinin birliğine, «farklı» niteliklerini dikkate olan bir **bütünlük** içinde bakmak zorunluluğu vardır.

SONUÇ:

ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya dönük ve Türkiye üzerinde biriken hesaplarını, Türkiye'nin iç koşullarıyla birleştirdiğimizde görülüyor ki, emekçi sınıflar önemli ekonomik ve siyasi komplolarla karşı karşıyadırlar. Türkiye emperyalizmin ileri bir karakolu olarak yeniden tahkim edilmek isteniyor ve bunun için bir baskı rejimiyle tahkim edilmesi planlanıyor. Hakim güçlerin kısa vadeli hesaplarıyla ABD emperyalizminin hesapları burada çakışmaktadır ve halkımız için ciddi ve yakın bir tehlike oluşturmaktadır. 1 Mayıs 1980'de bu hesaplar, artık gizlenemez hale gelmiştir.

Buna bağlı olarak ilerici siyasi güçlerin mücadele görevleri de savsaklanamaz hale gelmiştir. Faşizm tehlikesine karşı yığınların en geniş kapsamlı siyasal ve demokratik birliği sağlanmalıdır. Bu konuda herkes, sürdürdüğü ilgisizliği ve olumsuzluğu bir yana itmeyi başarmak zorundadır. Bu noktada, inançlı olmak, uzlaşmasını bilmek ve güven verici bir politika izlemek, özellikle bilimsel sosyalistler açısından hayli önem taşımaktadır. Daha ileri devrim hedeflerinden güvenle sözedebilmek için, bugünden, faşizme karşı söyliyecek sözü, yapacak işi olanları bir araya getirebilmek gerekir.

1 Mayıs 1980'in önünde ve arkasında üstümüze düşen demokratik görevlerin genel çerçevesini böylece özetlemek yanlış olmaz. Maceracılığa kapalı, halk yığınlarının tüm ilerici dinamiklerine alabildiğine açık ve yılgınlığı silip süpürecek olan en geniş birliği yaratmak, bugünkü ve yarınki görevimiz olacaktır.

Lenin'in 100. Doğum Yıldönümü

Lenin'in 110. Doğum Yıldönümü olan 21 Nisan 1980, bütün dünyada kutlandı. Bütün ülkelerde işçiler ve tüm emekçi sınıflar, günlük yaşamlarından, varmayı amaçladıkları hedeflere kadar, kendilerine ait ne varsa, onda Lenin'i görmeye ve yaşama olanağı buluyorlar. Büyük Ekim Devrimi'nin ve çağımızdaki Marksizm düşüncesinin önderi Lenin, evrensel bir olay haline gelmiştir.

Lenin'in uluslararası işçi hareketine ve insanlığın zamanımızdaki tüm sorunlarına ışık tutan ve yol gösteren mirası, Türkiye'de de işçi ve emekçi hareketi için paha biçilmez bir değer taşıyor. Halk güçlerimizin güncel demokratik ve siyasi görevleri bakımından Leninizm düşüncesi yol gösterici olmaktadır.

Marks ve Engels, insanlık tarihinin geçmişini yeni bir bakış açısıyla ele aldılar. Bu bakış açısından tarih, sınıflar mücadelesinin tarihi olarak görünüyordu. Tarihin maddeci açıdan ele alınışı, geleceğe ilişkin **kesin belirlemeler** yapma olanağı vermekteydi. Böylece insanlık,

toplumun kör güçlerinin esiri olmaktan çıkıyor, bu güçlere yön verebilen bir insiyatif kazanıyordu.

Lenin, Marksizmin bir çok temel sorununu geliştirdi ve yeni katkılar getirdi. Böylece Lenin'le birlikte Marksizm, çağımızın tüm sorunlarını kapsayan ve çözümleyen bir öğreti haline geldi.

Lenin'in başardığı önemli çalışmalardan biri, 1980'lerden sonra kapitalizmin niteliğini yeniden tanımlamak oldu. Böylece emperyalizm tahlil ediliyor ve bu maddi yapı içinde yaşıyan proletaryanın genişliyen olanakları ve artan devrimci sınıf görevleri yeniden tayin ediliyordu. Lenin'in bu analizinden çıkan sonuçlar, uluslararası işçi hareketine yeni bir yön verme zorunluğunu da beraberinde getirmişti. Çünkü uluslararası işçi hareketi, Marks ve Engels'in fiili önderliğinden uzak kaldığı dönemde, Marksizmin devrimci özünden uzaklaştırılmış, bir takım dogmaların etkisi altına sokulmuştu.

Lenin proletaryanın iktidar mücadelesini başarıyla yürütebilmesinin önkoşulu olarak devrimci partinin gerekliliğini ve yol gösterici bir proğrama sahip olması zorunuluğunu tespit etti. RSDİP, Lenin'in önderliğinde ve uzun mücadelelerden geçerek, proletaryanın çağımızdaki devrimci mücadelesine önderlik edebilecek bir parti haline geldi. Bu yeni tip bir parti idi.

Lenin, işçi sınıfının tairhsel enerjisinin, tek başına kapitalizmi yıkamıyacağını gösterdi. Bu nedenle, yoksul köylülüğün işçi sınıfı devriminden yana kazanılması gerektiğini belirtti. Lenin'in önderliğindeki Ekim Devrimi'nin bütün deneyleri bu tesbiti doğrular nitelikteydi. İşçi - köylü ittifakı daha sonraki devrimlerin sınıf temelinin odak noktasını oluşturdu.

Lenin ilk defa olarak, demokratik devrimin sosyalist devrimle bir bütünlük içinde düşünülmesi gerektiğini açığa çıkardı. Böylece çağımızın temel bir eğilimine, demokrasi mücadelesiyle sosyalizm için mücadeleyi tek bir süreç haline getiren eğilimine yol gösteren fikirleri oluşturmuştu.

Lenin'in fikirleri, kapitalizmden bunalan tüm toplum güçlerini birleştirici nitelikteydi. Bu nedenle Lenin, sosyal devrim için objektif konumları hazır olan bütün sınıf güçlerini bir araya getiren, onların mücadelelerini bütünleştiren bir öğreti geliştirmiştir. Kısaca, mücadelenin tek bir cephede verilmesi olan bu durum, işçi sınıfının, müttefiki olan güçlere karşı ilkesel bir tutumu haline gelmiştir. Lenin cephe birliğine taktik bir sorun olarak değil, zaferin önşartı olarak bakıyordu.

Lenin işçi sınıfının iktidar mücadelesinin ve somut işçi iktidarlarının alacağı biçimler üzerinde durdu. Bu gelişmenin temel yasalarını

açıkladı. Lenin'in bu konudaki görüşleri proletarya diktatörlüğü teorisi olarak sistemleşti.

Bu sonuç, geniş bir devlet çözümlemesinden çıkıyordu.

Lenin işçi sınıfının, özellikle onun politik öncü güçlerinin devrimci mücadelesine yüksek değer biçerken, sosyal devrimlerin aynı zamanda tarihin yasal işleyişi ve gelişmesi içinde ortaya çıkabileceğini ispatladı. Bunun üzerinde genişliğine duran Lenin, iktidar mücadelesinde başarılı olmanın başlıca şartının, tarihsel olarak ve kendiliğinden belirmiş olan olanakların, zamanında ve cesurca değerlendirilmesine bağlı olduğunu gösterdi.

Lenin, tek tek ülkelerde devrimci mücadelenin başarısını, işçi sınıfının uluslararası birliğine bağlı görüyordu. Bu nedenle işçi sınıfı partilerinin proletarya enternasyonalizmi karşısındaki konumlarını dikkatle değerlendiriyordu. Enternasyonalist dayanışmayı ve bu plândaki çıkarları her şeyin önüne koyan Lenin III. Enternasyonalin de kurucusu oldu.

Lenin, sosyalizmin çözmek zorunda olduğu başlıca sorunlardan biri olan ulusal sorun üzerinde genişlemesine durdu ve ayrıntılı açıklamalar getirdi. Büyük Ekim Devrimi'nin de kanıtladığı üzere, devrimin başarısının bu sorunu çözmedeki maharetine bağlı olduğunu öğretti.

Lenin'in felsefi yazıları, bu konudaki polemikleri ve yol gösterici eserleri, onun insan bilgisinin ve felsefi düşüncenin gelişmesine olan katkılarının bir bölümünü oluşturur. Lenin özellikle işçi hareketini yolundan saptırabilecek olan görüş ve eğilimlerinin, sadece sınıf temelleri üzerinde durmakla kalmadı, bu hareketlerin fikirsel köklerini ele alıp açıkladı. Lenin'le birlikte işçi sınıfının bağımsız dünya görüşünün her türden burjuva ideolojilere karşı sağlamlaştırılması mümkün hale geldi.

Lenin **geçiş dönemi** sorunları üzerinde dikkatle durdu. Mevcut deneylerin yeterli olmadığını gördüğü anda, yaratıcı yeteneklerin yönlendirici olabileceğinin eşsiz bir örneği oldu. Sosyal gelişmenin daha ileri basamaklarına varabilmek için bugünün koşullarına verilmesi gereken ödünleri vermekten çekinmedi. NEP politikası bunun somutlanmasıdır.

Lenin emperyalizm çağının ana sorunu olarak barışı tesbit etti. Dünya barışının korunması çabalarına büyük önem verdi. «Barış içinde bir arada yaşama» ilkesini Lenin getirmiştir ve bu ilke günümüzde tüm insanlığa yol gösterir olmuştur.

Lenin'in fikirleri Büyük Ekim Devrimi'ni izliyen yıllarda, sadece Sovyet ülkesinin değil, dünyanın bütün ülkelerindeki ilerici, demokratik,

sosyalist yönelimli ve sosyalist halk ve sınıf hareketlerine yol gösterdi.

Ayrıca Leninizm, halkların pratik mücadele deneylerine yaslanarak gelişip zenginleşti.

110. Doğum Yıldönümüne tekabül eden günümüzde, dünyanın bütün ülkelerinde işçi ve emekçi halk hareketleri, Lenin'in yol göstericiliğinde kurtuluş hedeflerine koşuyorlar. Ayrıca Leninizmin Dünya Devrimci Süreci olarak somutlanan eseri, insanlığın tüm sorunların üzerine cesaretle yürümesine ve geleceğe güvenle bakmasına olanak vriyor.

Lenin ölümsüzdür, Leninizm çağımızın en güçlü düşüncesidir.

İşçi Sınıfı Bilimi Türkiye'de Anti-Faşist Mücadeleye Yol Gösteriyor

İLKE

Faşizm ve gericilik, halkımızın özgürlüklerine karşı azgın bir saldırıyı geliştiriyor. Başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm emekçi sınıfların kazanılmış hak ve özgürlüklerini gasbetmeye ve bunun için gerektiğinde faşist bir diktatörlüğe bile yeşil ışık yakmaya hazır olan tekellere ve onların gerici siyasi iktidarına karşı tüm demokrasi güçlerinin birliğini ve ortak mücadelesini sağlamak, başlıca görev olmuştur. İlke Dergisi bu yazısıyla, faşizme karşı, başta bilimsel sosyalistler olmak üzere, demokrasi güçlerine düşen görevlerin altını bir kere daha çizmeyi ve hatırlatmalarda bulunmayı görev sayıyor.

GÜNÜMÜZ DÜNYASINDA İDEOLOJİK MÜCADELENİN ÖNEMİ

Büyük Ekim Devrimi sonrasında Yüce Lenin'in önderliğinde kurulan dünyanın ilk işçi köylü devleti, Marksist ideolojinin bir toplumda mutlak yönlendirici olması bakımından insanlık tarihinde son derece önemli bir dönemeç oluşturuyordu. Emperyalist metropoller kendilerini bekleyen tehlikenin büyüklüğünü dehşet içinde farkettiler ve I. Dünya Savaşı sonrasının tüm handikaplarına rağmen sosyalist iktidarı anayurdunda boğmak amacıyla dört bir koldan Sovyet ülkesine saldırmakta gecikme

diler. Amaçları, başetmeleri mümkün olmadığı kanıtlanmış Marksist ideolojiyi zorbalıkla yenilgiye uğratmaktı. Ne ki, muzaffer Sovyet proletaryası buna izin vermedi. Proletarya enternasyonalizminin ilkeleri ile kaynaşmış dünya işçilerinin yakın dayanışmasının da katkısı ile, emperyalist saldırganlar yenilgiye uğratılıp kovuldular. Emperyalistlerin, Leninizmin «barışçı yanyana varolma» ilkesine başeğmekten başka çareleri kalmamıştı.

Daha sonraki dönemde doğrudan zorba saldırılarının yerini ideolojik saldırı aldı. İki harp arasındaki dönemde emperyalizmin yalan, iftira, kara çalma ve yanıltma mekanizması bütün imkânlarla donatılarak seferber edildi. Sovyetler ülkesinde gerçekleştirilen somut ve yaşayan sosyalizmi kötülemek için ne mümkünse yapıldı. Bu kampanyaya İkinci Enternasyonal dönekleri ve Troçkistler başta olmak üzere her türden ihanet çevreleri var güçleri ile katılmaktan geri durmadılar. Ne ki bilimden ve hayatın somut gerçeklerinden yola çıkan işçi sınıfı ideolojisi bu saldırıların tümüne göğüs germesini bildi. Sosyalist anayurtta, Sovyet halklarının içten ve fedakâr çabalarıyla, sosyalizm kuruculuğunda tüm dünya halklarının sevgisini ve saygısını kazanan önemli gelişmeler sağlandı. Bilimesl sosyalizmin yönlendiriciliğinde toplumsal gelişmenin nasıl hızlandırılabileceğinin, milyonlarca emekçinin toplumun daha iyiye yönlendirilmesinde nasıl esas söz sahibi yapılabileceğinin somut kanıtıydı genç Sovyet ülkesi. Ve hepsinden önemlisi tüm insani değer ve ilişkileri, alınıp satılan birer meta haline getiren kapitalist toplumun kokuşmuşluğu yanında genç Sovyet ülkesi, kollektif yapıcılık temeli üzerinde yükselen yepyeni ve gerçekten insana yaraşan değer ve ilişkilerin hızla gelişip serpildiği bir başka dünya oluşturuyordu. Engels'in yıllar önce «O zaman ilk defa olarak insan, bir anlamda, nihayet hayvanlar aleminden ayrılır ve salt hayvani varlık koşullarından gerçekten insani varlık koşullarına girişir...» (F. Engels, Anti-Dühring, Progress Publishers, Moskova 1969 s. 336) sözüyle değindiği sürecin ta kendisiydi bu. Ya da, bir başka deyişle, «...İnsanın zorunluluk aleminden özgürlük alemine yükselişi» idi. (A.g.e.)

Emperyalizmin hoyrat ideolojik saldırısı boşunaydı. Bir yandan Sovyet Proletaryası öncülüğünde Sovyet halkları anavatanda sosyalizmi hızla hayata geçirirken, öte yandan da işçi sınıfı ideolojisi dünya proleteryası içinde yaygınlaşıyor, ulusal kurtuluş savaşlarına yol gösteriyor, bağımsızlıkçı güçlere ışık tutuyordu.

İkinci Dünya Savaşı'nı başlatan Hitler faşizminin bir amacı emperyalist yayılma ve dünyanın yeniden paylaşılmasıydı. Ama asıl hedef Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist uygulamanın ortadan kaldırılmasıydı. İki savaş arası dönemdeki yoğun ideolojik saldırının sosyalizmi alt etmeye yetmediğini gören dünya gericiliği, şimdi faşizmin koçbaşılığıyla, sosyalizmi bir kere daha zorbalıkla ana yurdunda boğmayı gündeme getiriyordu. Ne ki, tarihin ileri yürüyüşü zorbalıkla önlenemezdi. İnsanlık düşmanı faşizm, tüm canavarlığına ve yeniden paylaşım için savaştığı diğer emperyalistlerden gördüğü kolaylıklara rağmen, Sovyetler Birliği 20 milyon insanını kurban verdi ama hem insanlığı, hemde yaşayan sosyalizmi kurtarmayı başardı. Kudurmuş faşizmin yenilgiye uğratılmasında tayin edici rol oynadı.

Emperyalist metropoller savaşla birlikte sosyalizmin de yenilgiye uğrayıp, Sovyet ikdidarının son bulacağını umuyorlardı. Oysa beklenilenin tam tersi bir gelişme olmuş, savaşın sona

ermesiyle birlikte «tek ülkede sosyalizm» dönemi de son bulmuş, ve pek çok ülkenin sosyalizme geçmesiyle «Dünya Sosyalist Sistemi» oluşmuştu. Zorbalıkla sosyalizmin yaygınlaşmasını önleyemiyordu. Şimdi işçi sınıfı ideolojisi sadece tek ülkenin değil, çok sayıda ülkenin ileri doğru gelişmesinin pusulası oluyordu.

İşte İkinci Dünya Savaşı sonrasında hızla estirilen soğuk savaş rüzgarları dünyadaki bu gelişmeden kaynaklanıyordu. Emperyalizm, zorbalıkla engelleyemediği sosyalist gelişmeyi yeniden yoğun ideolojik top ateşi altına almayı deniyordu. Özellikle ABD emperyalizmi savaştaki elverişli konumunun sağladığı imkanları kullanarak emperyalist kampın şefliğine ve dünya jandarmalığına soyunuyordu. Bir yandan NATO vb. saldırı paktlarıyla Sovyetler Birliği'ni ve Sosyalist sistemi kuvvetle kuşatmayı tezgahlarken, bir yandan da hem metropollerde, hem de bağımlı ülkelerde yoğun bir anti-sovyet - anti-komünist ideolojik saldırı başlatıyordu. Bu ideolojik saldırı, Türkiye gibi sosyalist sisteme komşu bir ülkede, emperyalizm ile kader birliği yapmış işbirlikçi iktidarların da yoğun katılımıyla azami seviyeye çıkartılıyordu.

Ne ki, yine galip gelen sosyalizm, sosyalizmin «barışçı yanyana varolma» ilkesi oldu. Sosyalizm, soğuk savaş şartlarına rağmen, hem sosyalist sistemin genişlemesi, hem sosyalist ekonomilerin hızla boy atmaları, hem de işçi sınıfı ideolojisinin tüm dünyada daha yaygınlaşması olarak kararlı yürüyüşünü sürdürdü. Soğuk savaşın yerini, başını sosyalist sistemin çektiği yumuşama aldı. Sosyalist sistemin başını çektiği dünya devrimci sürecinin diğer devrimci güçleri, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi yumuşama sürecinin gelişmesine önemli katkılarda bulundular. Böylece işçi sınıfı biliminin gücü bir kez daha, parlak bir şekilde kanıtlandı.

EMPERYALİZMİN YENİ SOĞUK SAVAŞ SALDIRISI

Bugün dünya, emperyalizmin yeni ve yoğun ideolojik saldırısına tanık oluyor. Bunun başlıca nedeni yumuşama sürecindeki gelişme perspektifidir. Bu perspektif dünya halklarının yararınadır, emperyalizmin dünyadaki nüfuzunu ve etkinliğini daraltmaktadır. Kısacası dünyamızın toplumsal ilerlemesinde yumuşamanın belirleyici etkinliği olduğu anlaşılmıştır. Yumuşama sürecine devamlı kuşkuyla bakan ve bu süreci kösteklemek için, bir yandan silahlanma yarışını azdırırken öte yandan da devamlı savaş kışkırtıcılığıyla halklar arasında gerginlikler ve düşmanlıklar körükleyen emperyalizmin son zamanlarda yeniden soğuk savaş günlerini andıran yoğun ideolojik saldırıya geçmesinin nedeni budur. Bu konuda «Afganistan olayları» sadece bir bahanedir. ABD silâh tröstleri ve onların obur çıkarlarının savunucusu ABD yönetimi, Afganistan'ı, ideolojik saldırılar için bir vesile olarak kullanmaktadırlar. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bu aldatmacayı 11 Ocak 1980 tarihli açıklamasıyla şöyle teşhir etmişti:

«Afganistan için kopartılan yaygara, ABD emperyalizminin son dönemdeki saldırganlığının ve soğuk savaşı hortlatıp körükleme çabalarının plânlı bir uygulamasıdır. Kapitalizmin çökmeye mahkum olduğu, dünyamızın ileriye doğru gelişimini sosyalizmin belirlediği somut olgularla kesinleştikçe emperyalizmin saldırganlığı da artıyor. Özellikle barış ve yumuşama tüm dünya halkları arasında yaygınlaşıp kökleştikçe emperyalizmin sömürü ve baskı alanı daralıyor. Emperyalizmin her yerde savaş kundakçılığına hız vermesi, silâhlan-

mayı tırmandırması bundandır. ABD'nin silâh tröstlerinin de dayatmasıyla Orta Avrupa'ya yeni füzeler yerleştirmek istemesi emperyalizmin saldırganlığının, barış ve yumuşamayı sabote etmesinin tipik bir örneğidir... Beyaz Saray yönetimi ve Pentagon militarizmi Afganistan'da 1978 Nisanında gerçekleştirilen devrimci atılımı hazmedemeyip, Afganistan'ın meşru yönetimine karşı CİA güdümünde bir karşı-devrim hareketini örgütlemiş, bu konuda Maocu Pekin yönetimiyle ve Pakistan'ın demokrat lideri Butto'nun katili, Amerikan işbirlikçisi Ziya-Ül Hak rejimini kullanmıştır. CİA ajanları Afganistan'daki anti-feodal dönüşüm çabalarına karşı en gerici feodallerle işbirliği yapmış, feodallerin karşı-devrimci girişimini örgütlemiştir. ...Son zamanlarda yakalanan bazı karşı devrim elebaşıları kendilerinin Pakistan'da CİA'nın kurduğu kamplarda eğitildiklerini ve son model Amerikan ve Çin silâhlarıyla donatıldıklarını açıklamışlardır. Beyaz Saray yönetimi aynı zamanda, Afganistan'da etnik özellikler taşıyan Pakistan'lıların ve Belücilerin emperyalizmle uzlaşan kesimlerini harekete geçirmiş, Pakistan'daki aynı etnik gruplardan paralı asker devşirerek Afgan sınırları içine sevketmiş ve onlarla iç savaşı kışkırtmıştır... Sonuçta ABD ve Çin destekli karşı devrim, Afganistanda devrimin kazanımlarını tehlikeye sokmuştur.

Ve bu şartlarda devrimci yönetim 1917 Ekim Devrimi'nden beri dünyadaki bütün ulusal kurtuluş mücadelelerine, anti-emperyalist savaşlara yardım etmeyi görev bilen, bunu bir gelenek haline getiren Sovyetler Birliği'nden yardım istemiştir. Ve Sovyetler Birliği'de geleneksel politikasının gereği olarak, Afganistan halkının çıkarlarını temsil eden Devrimci Yönetime, kısacası Afganistan halkına yardım etmiştir. Nasıl 1920'lerde emperyalizme karşı savaşan bize, Türkiye'ye, nasıl 1930'larda İspanya'da Franko kasabına karşı savaşan enternasyonal tugaylara, nasıl ABD emperyalizmini dize getiren Vietnam'a, nasıl Angola'ya, Etyopya'ya, dünyadaki pek çok anti-emperyalist haklı savaşa yardım ettiyse... Olayların aslı böyleyken, Beyaz Saray yönetiminin güdümünde, batılı haber tekelleri tarafından sürdürülen gerici propagandalar dünya kamuoyunu yanıltmayı amaçlamaktadır. Bu çabalar hızla Türkiye'de de örgütlenmiştir. Türkiye'de bu kampanyanın başını ABD işbirlikçilerinin, faşistlerin ve maocuların çektiği herkesçe bilinmektedir.»

Emperyalizmin yeni ideolojik saldırısında, Afganistan'ın bir bahane olduğu, ABD'nin başlattığı «Moskova Olimpiyat Oyunlarını Boykot» kampanyasında da hemen sırıtmaktadır. Olimpiyat oyunlarının, uluslararası spor organizasyonlarının en değerlisi olarak, halklar arasındaki dostluk ve kardeşlik ilişkilerinin gelişmesine, dolayısıyla yumuşama sürecinin güç kazanmasına büyük katkısı olduğu bilinen bir gerçektir. Ayrıca Olimpiyat Oyunları amatör spor'un, yani gerçek toplumsal işlevine kavuşmuş sporun, ancak sosyalist bir düzende gerçekleşebileceğini devamlı kanıtlamakta, ve böylece toplumsal ilişkilerde sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünün bir kanıtı olmaktadırlar. Bu nedenlerle emperyalistlerin uzunca bir süreden beri Olimpiyat Oyunları'ndan hazzetmedikleri bilinen bir gerçektir. Şimdi bu gerçekler apaçık ortadayken ABD'nin ve yandaşlarının, Olimpiyatları, «işgalci bir ülkede yapıldığı» için boykot ettiklerini ileri sürmeleri tam bir ikiyüzlülük örneğidir ki, bugün olimpiyatları boykot çığlıkları atanların bir teki bile, 1960 da ABD emperyalizmi Viet-

nam'ın altını üstüne getirirken ve dünyada onlarca ülkede milyonlarca askerini jandarma görevlisi olarak bulundururken, Kış Olimpiyatları'nın Squaw Valley'de yapılmasına hiç ses çıkartmamışlardı. Emperyalizmin korkusu dünyanın dört bir yanından gelecek sporcularla ve seyircilerle, Moskova Olimpiyat Oyunları'nın muhteşem bir barış şöleni olacağının şimdiden anlaşılmasındandır. 1980'in dünyadaki en önemli olayına gölge düşürmek ve bu yoldan yumuşamayı kösteklemek istemesinin nedeni budur.

Emperyalizmin bu yoğun ideolojik saldırısı karşısında işçi sınıfı ideolojisinin klavuzluğunda yoğun bir mücadeleye her zamankinden daha fazla gereksinim vardır. Üstelik Türkiye'nin de içinde bulunduğu **sıcak bölgede** bu mücadelenin değeri daha büyüktür. Çünkü emperyalizm, her türlü saldırganlığının odağı haline getirdiği bu bölgede ideolojik saldırısını daha da yoğun ve etkili şekilde tezgahlamaktadır. NATO ülkesi Türkiye'de ise işbirlikçi egemen güçler ve onların siyasi temsilcileri, maocularla elele emperyalist ideolojinin, anti-sovyet ve anti-komünist saldırısının tezgahlanmasında son derece gözü kara bir politika izlemektedirler.

ANTİSOVYETİK İDEOLOJİK SALDIRININ NEDENİ FAŞİST DİKTA HEVESİDİR:

Türkiye'de iktidara sahip olan sömürücü egemen güçlerin son zamanlarda antisovyetizme alabildiğine sarılmaları ve kraldan fazla kralcılık yaparak Carter'in Türkiye'deki borazanı olmaları, getirmeyi plânladıkları faşist diktanın ideolojik ön saldırısından başkası değildir. Bu nedenle bugün Türkiye'de estirilen anti-sovyet, anti-komünist ideolojik saldırıyla, tekelci işbirlikçi burjuvazinin demokrasi düşmanlığını simgeleyen faşizm özlemi arasında çok yakın ilişki bulunmaktadır.

TÜRKİYE'NİN İÇİNDE BULUNDUĞU AĞIR EKONOMİK BUNALIM

Bilindiği gibi Türkiye çok ağır bir ekonomik bunalım döneminden geçmektedir. Tamamıyla montajcı ve dışa bağımlı yapıya sahip sanayi durma noktasına gelmiştir. TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, 11 Aralık 1977'de yapılan mahalli seçimler öncesindeki Radyo konuşmasında bu durumu şöyle açıklamıştı:

«Biz sosyalistler, evvelden beri Türkiye'nin emperyalizme, özellikle Amerikan emperyalizmine bağımlı olduğunu usanmaksızın söyleriz. Son olup bitenler bizim ne kadar haklı olduğumuzu bir kere daha gözler önüne serdi. Ekonominin bu noktaya varması kaçınılmazdı. Çünkü, emperyalizm neyi çıkarlarına uygun buluyorsa baştan beri Türkiye'de sadece o yapıldı.

Bugün Türkiye sanayii montaj usulüyle çalışmakta, pek çok mamulün ilk maddeleri, yada ara malları dış ülkelerden gelmektedir. Yabancı şirketler sattıkları malın karşılığında döviz isterler. Türkiye dövizi ihracattan ve dış ülkelerdeki işçilerimizin yurda gönderdikleri tasarruflardan elde ederler. İhracat genel olarak tarıma dayanır ve kısıtlıdır. Sanayi ürünlerinin dış pazarlarda rekabet şansı yoktur. İşçi dövizleri de gün geçtikçe azalmaktadır. Hasılı, bu gidişle döviz gelirinin artması mümkün değildir. Öte yandan, sanayii dışardan getirilen mallara bağlıdır. Ve sanayii büyüdükçe bu bağımlılık artmakta, her yıl dışardan daha fazla mal getirilmesi zorunlu olmaktadır. Öyle ki, bugün ihracat geliri petrole dahi yetmez hale gelmiştir.

İşte Türkiye'nin iflas halinde olduğunun anlamı budur. İthalata da-

yalı montaj sanayi büyük bunalımlar içindedir. Pek çok fabrikada imalat durmuştur. Böyle gittiği taktirde ekonomi bütünüyle batacaktır.

Milliyetçi Cephenin telaşı, Başbakan'ın 70 sente avuç açması bundandır. Cepheciler olağanüstü boyutlara ulaşan bunalımı atlatmak için, emperyalistlerden kredi bulmaya çalışmaktadırlar. Emperyalistler de kendi şartlarını dayatmakta, Milliyetçi Cephe'ye «üretimi kıs, kemerleri sık...» demektedirler. Kısacası, kabağın emekçi halkın başına patlamasını önermektedirler.

Bunlar yapılsa, Türkiye ekonomisi kurtulur mu? Asla. Çünkü görünen köy kılavuz istemiyor. Çünkü hesap meydanda. Kredi demek borç alınan para demektir. Er geç ödenmesi gerekir.

Geri dönmesi için dışarıya fazla mal satmak gerekir. Oysa dışarıya sattıklarımız, yani ihracatımız bugünkü ihtiyaca bile yetmemektedir. Yani emperyalistlerden alınacak kredilerle bunalımlara çare aramaya çalışmak, çok kısa vadeli soluk almalar getirse bile, giderek ekonomiyi daha büyük açmazlara götürür. Ekonominin bağımlılığını daha da perçinler. Bu öylesine kısır bir dairedir ki, kendi kuyruğunu yakalamaya çalışırken dört dönen kedi gibi sonunda ülke helak olur.»

Kaçmaz aynı konuşmasında öngördüğü çözümü ise şöyle özetlemişti:

«Sanayi temelden değiştirilerek, dışarıya bağımlılıktan kurtulunmadıkça, dışardan mal gelmediğinde çalışmayan montaj sanayi yerine, karşılıklı eşitlik ve yarar ilkelerine dayalı bir sanayi kurulmadıkça, ve ihraç mallarının üretimi, ithalatı karşılayacak seviyeye çıkartılmadıkça, Türkiye ekonomisinin düze çıkması imkânsızdır. Kısacası, bunalımın kökü emperyalizme bağımlı geri kapitalist düzenin kendisidir. Bu düzen değişmedikçe kuyruğunu yakalamaya çalışan kedinin akıbetine düşmek kaçınılmazdır.

Emekçilerin sömürüden kurtuluşu ile Türkiye ekonomisinin iflastan kurtulması arasında tam bir uyum vardır. Parababalarının çıkarına işleyen mevcut düzen Türkiye'yi çöküntüye götürmüştür. Oysa tekelci sermayenin egemenliğine son verip, düzen işçilerin ve emekçilerin çıkarları doğrultusunda değiştirildiğinde, Türkiye ekonomisi de çöküntüden kurtulacak, hızla gelişme yoluna gelecektir. Büyük üretim ve dolaşım araçları millileştirilip, halka mal edilince ve ekonomi, merkezi plânlama ile halkın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde, yeni baştan düzene sokulunca, hem parababalarının harvurup harman savurduğu milyarlar halkın hizmetine sunulmuş, hem de ekonomi sağlıklı bir yapıya kavuşturulmuş olacaktır.

Bütün bunları yapacak olanlar apaçıktır ki, çıkarları mevcut düzenin değiştirilmesinden yana olanlar, işçiler, emekçilerdir. İşçi sınıfımızın, emekçilerin kurtuluşu kendi eserleri olacaktır.

İşçi sınıfının ve müttefiki emekçi sınıf ve tabakaların örgütlü mücadelesi zafere ulaşıp, onlar iktidara geldiğinde, hem Türkiye ekonomisi iflastan temelli kurtulacak, hem de geniş emekçi yığınların bahtı açılmış olacaktır. Bu mücadelede emekçilerin kaybedecekleri bir şey yoktur. Ama kazanacakları koca bir dünya vardır.»

O tarihten bu yana iki yılı aşkın süre boyunca olup bitenler, bu gözlemlerin ne kadar doğru ve gerçekçi olduklarını kesinlikle kanıtladı. Geçen yılın sonbaharında yapılan Kısmi Senato Seçimleri öncesinde TSİP adına TV-Radyo'da yapılan propaganda konuşmasında Ahmet Kaçmaz

bu olguyu aynen şöyle dile getirmiştir:

«Bu sözleri söylediğimden bu yana iki yılı aşkın süre geçti. Dediklerim bir bir çıktı. Bu sözleri söylerken kahinlik mi yapıyordum? Asla. Biz sosyalistler kehanete değil, bilime inanıyoruz. Bilimsel sosyalizm sayesinde biz ülkemizin içinde bulunduğu şartları somut ve gerçekçi şekilde inceleyip, gelişmeleri önceden kestirebiliriz.

İki yıl önce Halk Partisi'nin ekonomik bunalıma neden çözüm getiremeyeceğini gerekçeleriyle açıkladık. Nitekim iki yıl «enkaz devraldık» bahanesiyle hiç bir şey yapmadan geçirildi. Sonuçta ekonomik bunalım daha derinleşti. Pahalılık MC dönemlerindeki gibi cehennemi bir şekilde sürdü. Yoklara yeni yoklar eklendi. İşsizlik ve gurbetçilik toplumsal afet olmaya devam etti. Kuyruklar uzadıkça uzadı. Günlük hayatta belirtileri somutlanan ekonomik bunalımın önü alınamadı. Çünkü sosyal demokrasi ekonomik alanda köklü tedbirler almaktan acizdi.

Tabi ekonomik bunalımın ceremesini çeken, bir avuç varlıklı zümre değil, onmilyonlarca dar gelirli yurttaş olmaktadır. İstanbul Sanayi Odası'nın yaptığı bir araştırma, geçen yıl en büyük 300 şirketin, yani en kodaman parababalarının yüzde 100'ün üstünde kâr ettiklerini göstermektedir. Kısacası ekonomik bunalım, gelir dağılımındaki dengesizliği arttırarak, sömürenlerle sömürülenler arasındaki uçurumu daha da derinleştirmiş, zengini daha zengin fakiri daha fakir yaparak bir avuç asalağa yaramıştır. Ekonomik bunalımın geniş kitlelere getirdiği, sadece yoksulluk, düşkünlük, meşakkat, sefalet, kısacası dayanılmaz bir hayat olmuştur.»

En son seçimden bu yana beş ayı aşkın bir süre geçti. Şimdi iktidarda faşizm işbirlikçisi Demirel vardır. Ve ekonomik bunalım, her hangi bir düzelme göstermeksizin daha derinleşerek sürmektedir.

EMPERYALİZMİN DAYATTIĞI KEMERLERİ SIKTIRMA POLİTİKASI:

Egemen işbirlikçi burjuvazi, çareyi emperyalist metropollerin kredilerinde görmektedir. Oysa emperyalistlerin geri ve bağımlı ülkelerle ekonomik ilişkileri, onları daha fazla sömürmek temeli üzerine kurulduğu için «Batı» Türkiye'ye «yardım» etmeye yanaşmamaktadır. Çünkü Türkiye ekonomisi «Batı»ya göre iflâs etmiştir. Ve verilecek kredileri geri ödeme imkânı kalmamıştır. Bu şartlarda İMF kanalıyla emperyalistlerin Türkiye'ye dayatması şudur:

«Ekonomisinin bugünkü yapısıyla Türkiye'nin dış ödemeler dengesini sağlaması mümkün değildir. Madem ki, ihracaat arttırılmamakta ve başka döviz kaynakları yaratılamamaktadır, o halde Türkiye kendisine verilecek dış kredileri geri ödeyemez. Bu durumda çare Türkiye'nin ithalatını kısmasıdır. Bunun da yalu ithal giderlerine bağlı olan üretimi azaltmaktan geçer. Üretimin azaltılması için talebin düşürülmesi zorunludur. Bunun çaresi, bir yandan hayatın alabildiğine pahalılaştırılması, öte yandan çalışan yığınların gelirlerinin sabit tutulmasıdır.»

Emperyalizm bu dayatmayı yaparken bir taşla iki kuş vurmaktadır. Bu şekilde, bir yandan Türkiye ekonomisinin emperyalizme bağımlılığı daha pekişecek, Türkiye «Batı»ya daha muhtaç hale getirilecektir, öte yandan da üretimin düşürülmesiyle ekonomik gelişme hızı azaltılacak ve emperyalist metropollerle Türkiye arasındaki ekonomik uçurum korunmuş, dolayısıyla Türkiye'nin «Batı»nın vesayeti altında geri bir tarım

ülkesi halinde kalması sağlanmış olacaktır.

Emperyalistlerin Türkiye ekonomisi üzerindeki emelleri budur. Ekonominin iplerini ellerinde tutan tekelci burjuvazi, tümüyle işbirlikçi olduğu için Türkiye ekonomisini kronik bir bunalıma mahkum eden bu emperyalist plânın uygulanmasının baş savunuculuğunu yapmaktadır.

Oysa bu plânın uygulanması demek, zaten yoksulluk ve sefaletle boğuşmakta olan onmilyonlarca emekçiyi, kemerlerini daha sıktırarak açlığa mahkum etmek demektir. Egemen güçler Türkiye'deki ekonomik - demokratik haklar mücadelesinin eriştiği seviyede bu ölçüde kemerleri sıktırmanın, kazanılmış hakları gasbetmeden mümkün olamayacağını iyi bilmektedirler. İşte onların faşist bir dikta özlemi içinde bulunmalarının nedeni budur. Onlar hiç haya duymaksızın en aşağılık Amerikancı faşist diktaların işbaşında bulunduğu Güney Kore, Taiwan, Filipinler, Brezilya gibi rejimleri açıktan savunmaktadırlar.

Bugün Türkiye büyük bir faşizm tehlikesiyle karşı karşıyadır. Türkiye'de düpe düz faşist bir parti vardır ve bu parti dünyadaki faşist partilerin en yaygın olanlarındandır. Bu faşist milliyetçi hareket, üç yıldan fazla bir süreyle koalisyon ortaklığı yapmış ve bu sayede devlet mekanizması içinde önemli ölçüde yuvalanmıştır. Şu anda Demirel iktidarını desteklemenin karşılığı olarak pek çok Bakanlığın kilit kadroları faşistler tarafından ele geçirilmiştir, geçirilmektedir.

Türkiye'deki kısıtlı demokrasi açısından daha da büyük olumsuzluk, burjuvazinin geleneksel ve muhafazakâr temsilcisi sayılabilecek Adalet Partisi'nin faşistlerle apaçık işbirliği içerisinde olmasıdır. Böylece MHP, AP'nin kanadı altında her gün daha da semirmekte ve saldırganlığını her gün daha arttırmaktadır. Faşizm ideolojik saldırılarıyla birlikte, işçilere, aydınlara, öğrencilere doğrudan saldırılar düzenlemekte, ülkenin en değerli bilim, düşünce, sanat adamlarını katletmekte, her gün beş-on cana kıymakta, yurdun dört bir yanını kana boyamaktadır.

Faşizmin bu caniyane saldırılarına, egemen güçlerin faşist diktaya hazırlık doğrultusunda anti-sovyetizmle atbaşı yürüttüğü ideolojik taarruzuna rağmen, işçiler, emekçi halk yılmamakta, bilimsel sosyalistler başta olmak üzere, ilericiler, yurtseverler, devrimci demokratlar, faşist bir diktaya geçit vermemek için mücadeleyi kararlıca sürdürmektedirler.

ANTİFAŞİST MÜCADELEDE İŞÇİ SINIFI BİLİMİNİN YOLGÖSTERİCİLİĞİNİN ÖNEMİ:

Yığınların faşizm zorbalığına boyun eğmiyor olmaları bir olumluluktur, ama, antifaşist mücadeleyi başarıya ulaştırmanın belli kuralları vardır. Bunların başında da, ülkede faşizmden çıkarı olmayan kim, hangi parti, kuruluş, hatta tek tek şahıslar varsa, onları geniş bir antifaşist cephede biraraya getirmek ve faşizm saldırıları karşısında, bu cepheyi tek bir yumruk halinde seferber etmek gelir. Işte bugün Türkiye'de henüz eksik olan, olumlu gelişmelere rağmen büyük eksiklikleri olan budur.

Bu noktada işçi sınıfı biliminin tayin edici rolü bir kez daha ortaya çıkar. Çünkü faşizm ve faşist ideoloji dünyada proletaryanın iktidar mücadelesine karşı, işçi sınıfı biliminin önlenemez başarılarını engellemek için tekelci burjuvazi tarafından tarih sahnesine getirilmiş insanlık dışı bir saldırganlıktır. Bu nedenle faşizme karşı yürütülen mücadelenin başını, dünyanın dört bir yanında iş-

çi sınıfı ve onların öncüleri olan partiler çeker. İşçi sınıfı ideolojisi, faşist ideolojinin biricik panzehiridir ve faşizme karşı mücadelenin başarı kurallarını getiren işçi sınıfı ideolojisi olmuştur. Nerede faşizme geçit verilmediyse, nerede faşizm alaşağı edilip tarihin çöplüğüne atıldıysa, bilimden kaynaklanan bu kuralların başarıyla hayata geçirilmesi sayesinde olmuştur. Ve antifaşist mücadelelerin başarısız kalmalarında da bu kuralların yerine getirilmemiş olmalarının büyük payı vardır. Antifaşist mücadelede işçi sınıfı ideolojisinin bu kadar önemli ve tayin edici rolü olduğuna göre Türkiye'de de bilimsel sosyalist hareketin durumu büyük önem kazanmaktadır.

BİLİMSEL SOSYALİST HAREKETİN BÖLÜNMÜŞLÜĞÜ VE BİRLİĞİ:

Her ülkede işçi sınıfının bilimsel sosyalist nitelikte bir tek temsilcisi olur. Onun dışında işçi kökenli ya da böyle olduğunu iddia eden partiler hemen her zaman bir sapmaya tekabül eder. Ne ki Türkiye'de durum farklıdır. Bunun da nedeni bilimsel sosyalist hareketin, 1920'lere kadar ulaşan geçmişine rağmen yığınsallaşma ve yaygınlaşma açısından bir hayli genç olmasıdır. İşte bu nedenden ötürü çoğu hareketin ilk dönemlerinde gözlemlenen bu olgu, —ilk başta bilimsel sosyalist hareketin aydın kadrolara büyük ölçüde yaslanması ve farklı yerlerden bilimsel sosyalist hareketin filiz vermesi— bugün Türkiye'de de yaşanmaktadır. Ne ki bilimsel sosyalist hareket işçileştikçe **işçi sınıfının birliği** ilkesi harekete damgasını vurup, siyasal birliği dünyanın her yerinde gerçekleştirdiyse, bu ilke Türkiye için de geçerli olacak ve bilimsel hareketin örgütlü birliği mutlaka sağlanacaktır.

Bu noktanın konumuz açısından önemi şuradadır. Önceki bölümlerde de belirlediğimiz gibi, bugün faşizmin ideolojik, politik ve kanlı saldırılarına karşı doğru bir mücadele çizgisi belirleyebilmenin yolu, işçi sınıfı biliminin koyduğu antifaşist mücadele kuramlarını benimsemekten ve uygulamaktan geçer. İşte Türkiye'de işçi sınıfı siyasal hareketinin bölünmüş olması bu noktada önemli bir handikap oluşturmaktadır. Çünkü anti-faşist mücadele her şeyden önce —bilimsel nitelikte olsun olmasın— demokrasiden yana tüm toplum güçlerinin birliğini gerektirir. Şu halde işçi sınıfı bilimini anti-faşist mücadelenin pusulası yapabilmek için, işçi sınıfı siyasal hareketi içinde yeralanların biraraya gelip doğru ve geçerli bir mücadele hattı ve programı belirlemeleri şarttır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, kurulduğundan bu yana işçi sınıfının birliği ilkesinden hareketle bilimsel sosyalist nitelikteki farklı siyasal parti ve çizgilerin, kadroların tek bir çatı altında toplanmalarını hedeflemiş, bu uğurda kararlı çaba sarfetmiştir. Bu konu 1976 Mart'ında yapılan Birinci Parti Kongresinde şöyle karara bağlanıyordu:

«İşçi sınıfının birliği ilkesi, onun politik hareketinin de birliğini gerektirir. Her ülkede işçi sınıfının partisi tektir. İşçi sınıfının siyasi temsilcisi olduğunu iddia eden diğer partiler, ancak, birer sapmayı temsil ederler. Ülkemizde ise işçi sınıfının siyasi hareketi içindeki çizgilerden hiçbiri, işçi sınıfının kendiliğinden hareketi içinde kök salmış, onun ileri unsurlarının bütününü kendi bağrında toplamış olmadığı için, farklı çizgiler henüz tamamıyle netleşmemiştir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, kendi siyasi çizgisinin işçi sınıfı biliminin kılavuzluğunda belirlendiğini ve kendisiyle diğer çizgiler arasında derece derece ideolojik farklılıklar

olduğunu, bunun Türkiye'nin özgül şartlarının ve sosyalist hareketin bugünkü durumunun bir sonucu olduğunu belirtir.

İşte bu nedenle, sosyalist birliğin, ideoljik birlik temeli üzerinde inşa edilmesini zorunlu ve aynı zamanda gerçek birliği sağlayıcı yegane yol olarak görür. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin işçi sınıfının politik birliği ve onun ön şartı ideolojik birlik için sürdürdüğü mücadelenin ilkesi «ilkelerde savaş, devrimci kardeşlik», maddi temeli ise işçi sınıfı disiplinidir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi işçi sınıfının politik birliğine giden yolda kendine önemli sorumluluk ve görevler düştüğünün bilincinde olarak, bu hedefin önündeki engellerin kaldırılması için vargücüyle çalışır. Karşılaştığı sekter ve ayrılıkçı eğilimler karşısında aynı tutuma düşmez ve sağlam ideolojik platformda bu konudaki sektarizme karşı mücadele eder.

Tek bir program üzerinde anlaşana değin, farklı çizgiler arasındaki ideolojik birlik ve ayrılık noktalarının ortaya çıkmasında başta gelen kıstas, teorik ve pratik çalışmalardır. Bu nedenle Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, değişik çizgilerin mukayesesine imkân sağlayacak ortak çalışmaların, güç ve eylem birlikteliklerinin teşvik edilmesinin ve oluşturulmasının, sosyalist birliğe giden yolu kısaltıp kolaylaştıracağına inanır.

İşçi sınıfının biliminin tekliği ideolojik mücadeleden asla taviz vermemeyi gerektirir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, sosyalist hareketimizde kendi dışındaki çizgilerle işçi sınıfı bilimi doğrultusunda, meseleleri kişiselleştirmeden ve subjektif tutumlara düşmeden, tamamen bilimsel muhtevada kalmayı esas alarak, kısacası ilkelerde savaş devrimci kardeşlik, şiarıyla, ideolojik mücadele yürütür ve ancak bu yoldan, sosyalist hareketimizin yetkin ve zengin bir ideolojik birliğe kavuşabileceğini tesbit eder.»

Daha sonra 1978 Aralık ayında yapılan TSİP İkinci Kongresinde aynı konudaki karar şöyleydi:

«Partimizin sosyalist hareketin bölünmüşlüğünü ve birliğin zorunluluğunu ilk günden beri hem bilimsel sosyalizmin temel bir sorunu hem de —ve özellikle— ülkemizdeki ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin objektif bir gereksinmesi olarak koymuş ve birlik politikasını somut durumun somut tahlili ile geleceğe dönük siyasal-toplumsal durum değerlendirmesiyle birlikte getirmiştir. Olaylar Partimizin ne denli haklı olduğunu defalarca kanıtlamıştır.

Bölünmüş durumdaki sosyalist siyasal güçlerin birlikten yoksun kalmaları, burjuvaziye karşı biricik alternatif olan sosyalist hareketin bugüne dek emekçi halk hareketini kucaklayamamasına, kitlelere siyasal iktidar hedefinin gereğince gösterilememesine, bugün için sosyal demokrasiye karşı güçlü bir alternatifin doğmamasına, faşizme ve gericiliğe karşı etkili bir güçbirliği sorununun sürüncemede kalmasına yol açmıştır.

II. Parti Kongremiz, önümüzdeki dönemde Partimizin yığınsallaşma ve siyasal iktidar mücadelesini yükseltme çalışmalarıyla birlikte sosyalist hareketin örgütlü birliğinin sağlanması için yeni adımların atılmasını ve kitlelere önderlik edecek düzeydeki merkezi siyasal otorite yolunda, ideolojik temelini esas alan tüm somut ve mümkün girişimlerin yapılmasını kararlaştırır. Bu konuda merkez organlarımızı yetkili ve görevli kılar.»

TSİP bilimsel sosyalist hareketin birliği konusunda sadece kongre kararları almakla yetinmemiş, bu konuda devamlı çaba göstermiş, siyasi birliğin propagandasını yapmış ve taraflar nezdinde somut girişimlerde

bulunmuştur. Bu arada Meksika'da gerçekleştirilen siyasi birlik çalışmaları da değerlendirilmiş, oradaki gelişmeler, bilimsel sosyalist hareket içinde yer alanlara duyurulmuştur.

ACİL HEDEF: GENİŞ ANTİ-FAŞİST CEPHENİN OLUŞTURULMASI

Bununla birlikte bilimsel sosyalist hareketin birliğini böylesine önemseyen TSİP, meseleye dogmatik değil esnek ve yapıcı bir biçimde eğilmiş, bugün esas mücadelenin burjuvaziye karşı, onun yönlendirdiği faşiszm tehlikesine karşı verilmekte olduğunu asla gözden uzak tutmamıştır. Faşizm tehlikesinin kapıda beklediği günümüzde —ve yakın geçmişte— en acil görevin faşizme karşı demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanması noktasından hareket etmiş, politikasını bu acil hedef üzerine yoğunlaştırmıştır.

Böylesi acil bir hedef, TSİP'in öngördüğü, bilimsel sosyalist hareketin birliğinin sağlanması ve işçi sınıfının, emekçi köylülükle ittifakı temelinde demokratik halk devriminin gerçekleştirilmesi hedeflerini elbette gündemden çıkarmaz. Önemli olan bu üç hedef arasındaki bağlantılar ve karşılıklı etkilenmeleri bilimsel temelde tesbit edip, işleyiş ilkelerini koymak, bunları uygulamaktır.

TSİP, bilmsel sosyalist hareketin birliğine büyük değer verdiği halde, «bu birlik sağlanmadan hiçbir şey yapılamaz» dememektedir. Çünkü bugün acil olan antifaşist mücadelenin geliştirilmesidir. Burada da temel kural, ülkede faşizmden çıkarı olmayan tüm toplum kesimlerinin, işçilerin, köylülerin, tüm emekçilerin, orta katmanların, burjuvazinin faşizme karşı olan liberal çevrelerinin geniş bir anti-faşist cephede beraberliğini ve dayanışmasını sağlamaktır. BİRLİK Gazetesi'nin 9 Mart 1979 - 21 Mayıs 1979 tarihleri arasında yayınlanan 9 sayısında bu konu Türkiye somutunda genel hatlarıyla incelenmiştir. Geniş anti-faşist cephe konusunda bu yazı dizisinde uluslararası işçi sınıfı hareketinin seçkin önderlerinden, Enternasyonal Genel Sekreteri, Bulgar işçi sınıfının ve emekçi halkının büyük önderi Georgi Dimitrof'un Komintern'in 7. Kongresine sunduğu rapora atıf yapılarak şöyle denilmektedir:

«İşçi sınıfı sosyalistlerinin faşizm konusundaki başlıca başvuru kaynağı olan sözkonusu rapor faşizm olgusu varolduğu sürece geçerliliğini koruyacak, evrensel nitelikte temel bir belgedir.

Bu temel belge genelinde yepyeni olarak geçerliliğini korumaktadır ve bizim yazımıza da ışık tutacaktır.

Hep tekrarladığımız gibi faşizm mukadder değildir. Ve anti-faşist mücadelede esas olan da onun iktidarını önlemek, şiarlaştırılmış şekliyle söylersek, faşizme geçit vermemektir. Çünkü faşizm bir kere iktidarı ele geçirdimiydi hem ülkeyi akıl almaz bir uçuruma götürür, —ki bunun topluma çıkardığı faturanın bedelini deli değilse kimse göze alamaz— hem de artan baskının devrimci harekete ivme kazandıracağı görüşü baştan aşağı safsatadır.

Çünkü dünya pratiği tam tersini ispatlamaktadır. Sadece İberik yarımadasındaki iki örnek bile bu dediğimizi kanıtlamaya yeter. Her iki ülkedeki işçi sınıfı hareketinin faşist diktatörlükler tarafından büyük zaafa uğratıldığı ve sosyalistlerin kendilerini toparlamaları için uzun süreler geçtiği bilinmektedir.

Ama şurası da gerçektir ki, iktidara da gelse, olanca zulme de başvursa faşizm, işçi sınıfının başını çektiği anti-faşist mücadelede mutlak devrilip gider. Bu anlamda, bir olumsuzluk olan faşizmin olumsuzlanması

ve olumlu bir noktaya varılması söz konusudur. Ama bu olumlu noktaya varmak için illa faşizm olumsuzluğundan geçilmesi gerekmez. Aksine faşizmden geçilmemelidir ki toplumu ileriye doğru götürecek güçler daha az zaiyat görsünler ve ülkenin sosyalizm öncesi şartları daha olgunlaşsın.

Bu nokta o denli açıktır ki dünyanın hiçbir yerinde acaba faşizm gelse devrimci hareket için daha mı iyi olur? tartışması yapılmamıştır. Faşizmi ciddiye almayan ve Hitler gelirse göreceği var! anlayışıyla daha iktidarı almaya teşebbüs eder etmez faşizmin «yerin yedi kat dibine» gönderileceğini iddia eden Alman komünistlerinin ne büyük yanılgı içinde olduklarını tarih acı bir şekilde kanıtlamıştır.

> «Bizler işçi sınıfının aktif savaşçıları olarak, milyonlarca işçinin aklını kurcalayan soruya cevap vermek zorundayız. Faşizmin başarısı önlenebilir mi, nasıl önlenebilir? Ve biz bu milyonlarca işçiye şu cevabı veriyoruz. Evet, yoldaşlar, faşizmin yolu kesilebilir. Bu pekala mümkündür. Bunu başarmak bizim, işçilerin, köylülerin ve emekçilerinin işidir.» (Georgi Dimitrov, Seçme Eserler, C. 2, Sofia Press, 1972, s. 21)

Faşizme karşı olan, faşizmden çıkarı olmayan tüm toplum kesimlerinin, bütün güçlerin en geniş kitlesiyle mücadeleye kazanılması gereği de vurgulanmaktadır. Bütün bunlar, Dimitrof'un raporunda temellendirilen anti-faşist mücadelenin ilkelerinden kaynaklanmaktadır. Gücünü ve geçerliliğini bilimsel sosyalizmden alan bu ilkelerin doğruluğu dünya pratiği tarafından defalarca ispatlanmıştır.»

Birlik Gazetesinde yayınlanan bu yazı dizisinde işçi sınıfının birliği konusunda şunlar söyleniyordu:

«Dimitrof söz konusu raporda işçi sınıfının «tek bir militan orduda kaynaşmış» olmasını, faşizmin başarısının önlenmesinin ilk şartı olarak belirliyordu.

İkinci Enternasyonal partilerinin işçi sınıfına ve devrime ihanet edip, reformist örgütler haline gelmelerinden sonra onlardan ayrılan devrimcilerin oluşturdukları komünist partiler işçi sınıfı içinde hızla saygınlık ve güven kazanıyorlardı. Ama komünistlerin uzun yıllar boyu sosyal demokrasinin etkinliğinde kalmış geniş işçi yığınlarının tümünü kendi saflarına kazanmaları kısa zamanda mümkün olmuyordu. Oysa faşizm bastırıyordu. Ve faşizme karşı güçlü bir mücadele yürütebilmek için ilk başta işçi sınıfının kitlesini aktif ve örgütlü bir şekilde anti-faşist saflara kazanmak gerekiyordu. Bu noktayı Rapor şöyle vurgulamaktadır:

> «...ilk yapılması gereken şey, işe başlamak için yapılacak şey, bir birleşik cephe kurmaktır, bütün dünyada, her ülkede, her bölgede, her yörede, her fabrikada işçilerin eylem birliğini sağlamaktır. Proletaryanın ulusal ve uluslararası çapta eylem birliği işçi sınıfını yalnız faşizme, sınıf düşmanına karşı savunmada değil, ona karşı saldırıya geçmede de muktedir kılar.» (A.g.e. s. 27)
>
> «Işçi sınıfının bütün kesimlerinin bağlı oldukları parti ya da örgüte bakılmaksızın, eylem birliğinin sağlanması, işçi sınıfının çoğunluğu kapitalizmin devrilmesi ve proleter devrimin zaferi için mücadelede birleşmeden önce dahi, zorunludur.» (Ag.e. S. 28)

Anti-faşist mücadelede işçi sınıfının birliği böylesine önemlidir. Ve ne zaman bu birlik sağlanmışsa faşizme karşı mücadele başarılı olmuş, birliğin sağlanmadığı durumlarda ise

faşizmin saldırılarının daha ileri boyutlara ulaştığı görülmüştür.

İşçi sınıfının birliği açısından ülkemizdeki durumun bir hayli olumsuzluklar gösterdiği bir gerçektir. Bu nedenle bu noktayı bizim de ilk başta ele almamız şarttır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken şablonculuğa düşmemektir. Çünkü bugün Türkiye işçi sınıfının bölünmüşlüğüyle o günlerin kapitalist ülkeleri işçi sınıflarının arasında esaslı farklar vardır.

Ülkemizde işçi sınıfının faşizme karşı eylem birliğine ulaşmasında sosyalist hareketin birliğinin büyük önemi vardır. Sosyalist hareketin, işçi sınıfının kitlesi tarafından özlenen ve beklenen birliğine kavuşması, elbette bir anda tüm işçilerin mücadeleye seferber olmaları sonucunu vermez. Çünkü bugün çeşitli burjuva partilerinin etkinliği altında olan geniş bir işçi kitlesi bulunmaktadır. Bu kitlenin anti-faşist mücadeleye kazanılması bir süreç meselesidir. Ama şurası bir gerçektir ki, işçi sınıfının eylem birliğinde büyük bir sıçrama oluşacaktır.

Ancak bu konuda gözden kaçırılmaması gereken bir nokta vardır. Hayat sürmektedir ve sosyalist hareketin birliğe kavuşmasını beklememektedir. Üstelik günümüzde faşist zorbalık saldırganlığını arttırarak tırmanmaktadır. Bu durumda anti-faşist mücadeleyi gün yitirmeksizin daha güçlü ve örgütlü bir kitleselliğe eriştirmek hayati önem kazanmaktadır. Sosyalist hareketin bölünmüşlüğünü bir anda ortadan kaldırıp, tüm sosyalistleri tek bir çatı altında toplayacak sihirli bir değnek yoktur. Bazı olumlu gelişmelere rağmen sosyalist hareketin içinde yer alanların bütününü kapsayacak bir birlik henüz görünürde değildir. Bu durumda işlerin yoluna girmesi —yani işçi sınıfının mücadele birliğinin sağlanması— için sosyalist hareketin birliğe kavuşmasını beklemek demek, tırmanan faşizmin önünü boş bırakmak demektir. Bu nedenle sosyalistlerin, siyasi birliğe erişmesini beklemeksizin anti-faşist iş ve eylem birliğine koyulmaları şarttır. Üstelik bizzat hayatın dayattığı bu zorunluluk hem sosyalist birlikten çok daha kolay ve çabuk geliştirilme imkânlarına sahiptir, hem de sosyalist hareketin birliğe ulaştırılması çalışmalarını kolaylaştırarak sosyalist birlik hedefini çabuklaştırır.

Farklı sosyalist çizgilerin anti-faşist mücadelede işçi sınıfını örgütlemek için biraraya gelmeleri, siyasi birliğe ulaşmalarından çok daha kolaydır ve imkan dahilindedir. Çünkü her birisi, politikalarından ve resmi görüşlerinden de belli olduğu gibi, faşizme karşı mücadelenin anahtarlarında birleşmektedirler. Ve her birisi anti-faşist güçbirliğinin hayati önemini devamlı dile getirmektedirler. Bu şartlarda işçilerin beklediği, anti faşist mücadelenin örgütlü birliğe ulaştırılmasında, ilk olarak sosyalistlerin biraraya gelerek iş ve eylem birliğini başlatmalarıdır. Her bir siyasi çizginin kendi örgütsel ve ideolojik bağımsızlığının korunacağı böylesi bir beraberliğin yanında ayrı ayrı örgütsel ve ideolojik bağımsızlıklara son verilmesi anlamına gelen siyasi birliğe ulaşılmasını nispi olarak daha uğraştırıcı ve zaman alıcı olacağı kendiliğinden bellidir.

Kaldı ki, sosyalistlerin anti-faşist mücadelede işçi sınıfının örgütlü kitlesel birliğini sağlamak için iş ve eylem birliğine gitmeleri, siyasi birliğe engel olmaz, aksine bu yoldaki müşkülatların aşılmasında kolaylık getirir. Sosyalistler aynı saflarda ortak mücadele yürüterek çok daha iyi birbirlerini tanırlar, aralarındaki üslup ve anlayış farklarının —eğer varsa— giderilmesi için çok daha elve-

rişli bir ortam oluşur ve yoldaşlık ilişkileri daha bir pekişir. Böylece sosyalist hareketin birliğe kavuşturulmasında, anti-faşist güç ve eylem birliği hızlandırıcı bir katalizör rolü oynayabilecektir.

Faşizmin saldırısının yoğunlaştığı durumlarda faşizme karşı işçi sınıfının eylem birliğiyle, politik birlik arasındaki ilişkiye Rapor şöyle ışık tutmaktadır:

> «Niçin, siyasi birliğin önşartı olarak önce eylem birliği gerçekleştirilmelidir,
>
> Çünkü, sermayenin ve faşizmin saldırısını püskürtmek, işçilerin çoğunluğu kapitalizmin alaşağı edilmesi için ortak bir siyasi platformda birleşmeden önce de mümkündür ve zorunludur; oysa proletaryanın mücadelesinin ana hatları ve hedefleri üzerinde görüş birliğine ulaşmak (ki bu olmadan partilerin birleşmesi imkansızdır) oldukça uzun bir zamanı gerektirir. Ve görüş birliğine ulaşmanın en iyi yolu, sınıf düşmanına karşı bugünden birlikte savaşmaktan geçer. Bir birleşik cephe kurmak yerine derhal birleşmeyi önermek, arabayı atın önüne koşmak ve ondan sonra da arabanın yol alacağını hayal etmektir. Bizim için siyasi birlik sorunu, çoğu sosyal demokrat önderler için olduğu gibi bir manevra olmadığı içindir ki, biz siyasi Birlik mücadelesinin en önemli aşamalarından biri olarak eylem birliğinin gerçekleşmesinde ısrarlıyız.» (A.g. e., sf. 81)

Görüldüğü gibi Üçüncü Enternasyonal'in Genel Sekreteri, eylem birliğine büyük önem vermekte, siyasi birlik için eylem birliğini ilk şart olarak belirlemektedir.

Sosyalist birlik hedefini yakınlaştırmak için de, Dimitrof'un da vurguladığı gibi sosyalistlerin eylem birliğini acilen gerçekleştirmeye ihtiyaç vardır. Kuşkusuz ki anti-faşist nitelikteki bu eylem birliğini tüm demokrasi güçlerini kapsayacak şekilde geniş tutmaya çalışmak, faşizmden çıkarı olmayan en geniş yığınların anti-faşist saflarda örgütlü beraberliğini ve dayanışmasını sağlamak günümüzdeki mücadelenin bir gereğidir. Ve yine açıktır ki, bu konuda en kolay ve en çabuk anlaşabilip biraraya gelecekler sosyalistlerdir. Onların oluşturacağı anti-faşist birlik işçi sınıfı temeli üzerinde geniş anti-faşist cephenin yükselmesini sağlayacaktır.

Bir yandan sosyalist hareketin birliğe ulaşması için çaba sarfetmek, somut girişimlerde bulunmak, bu doğrultuda somut girişimleri ve olumlu tavırları geliştirmek, öte yandan anti-faşist mücadelede an yitirmeksizin güçleri birleştirerek örgütlü iş ve eylem birliğini gerçekleştirmek... İşte günümüzde sosyalistleri bekleyen, biri yek diğerini tamamlayarak her ikisinin de yetkinleşmesini sağlayan başlıca iki görev bunlardır.

Günümüz şartlarında ilk başta yapılması gereken, sosyalist hareket içinde yer alan siyasi çizgilerin merkezi plânda biraraya gelmeleri ve ortak bir eylem platformu etrafında güçlerini birleştirmeleridir. Siyasi merkezlerin anti-faşist mücadelede ortak hedefler belirleyip, bu hedeflere varmak için ortak bir eylem programı için birleşmeleri, işçi sınıfının ve kitlelerin anti-faşist mücadelesinin merkezi plânda örgütlenmesinin ilk, fakat en önemli adımıdır.

Sosyalist siyasi çizgilerin örgütsel işleyişinin, bir başka deyişle demokratik merkeziyetçiliğin iş ve eylem birliği doğrultusunda harekete geçirilmesi, yurt çapında disiplinli bir eylem programının yürürlüğe konma-

sını sağlayabilecek, böylesine güçlü bir atılım ise demokrasi saflarında yer alan diğerlerinin sosyalistler etrafında kümelenerek anti-faşist cepheyi genişletmeleri sonucunu getirebilecektir.

Faşizme karşı yürütülen mücadelede faşizmden çıkarı olmayan, faşizmin bastırmak istediği tüm toplum kesimleri objektif olarak aynı safta yer alırlar. Rapor'da bu konuya şöyle yaklaşılmaktadır:

> «Emekçi halkın büyük çoğunluğunu faşizme karşı mücadeleye seferber etmekte, proleter birleşik cephe temelinde geniş bir antifaşist halk cephesinin oluşturulması özellikle önemli bir görevdir. Proletaryanın bütün mücadelesinin başarısı, bir yandan proletarya öbür yandan sanayice gelişmiş ülkelerde dahi nüfusun çoğunluğunu birlikte oluşturan emekçi köylülük ve şehir küçük burjuvazisinin temel kitlesi arasında bir mücadele ittifakının kurulmasına çok yakından bağlıdır.» (A.g.e., sf. 35)

Anti-faşist cephenin önemi büyüktür. Çünkü, burada işçi sınıfının kitlesi dışında kalan ve faşizmden çıkarı olmayan geniş bir kitlenin mücadeleye kazanılması söz konusudur. Sosyalist birlik nasıl işçi sınıfının kitlesini mücadeleye seferber ederek anti-faşist safların temel ve öncü gücünün oluşturulmasını sağlıyorsa, şimdi de bu temel üzerinde faşizmden çıkarı olmayan tüm çalışanlar kitlesinin beraberliğini sağlayacak olan anti-faşist cephenin şekillendirilmesi gerekir. Bu nokta son derece önemlidir. Ve hatırlanacağı üzere yazımızın önceki bölümlerinde faşizme engelleyecek mücadelenin dört ana ilkesinden birisi olarak Rapor'da yer almıştır.

Elbette meselenin çözümlenmesinde bir öncelik sonralık ilişkisi, bir tayin edici olanı belirleme ilkesi vardır. Söz gelimi anti-faşist mücadelenin örgütlenip başarıyla yürütülmesinde tayin edici olan işçi sınıfının eylem birliğini sağlayacak sosyalist birliktir. Ama, bu demek değildir ki, sosyalist birlik sağlanmadan anti-faşist iş ve eylem birliği konusunda hiçbirşey yapılamaz. Buna karşılık, şimdi esas mesele faşizme karşı güçbirliğidir! Sosyalist birlik daha sonranın, işçi sınıfının iktidarı ele geçirmeye hazır olduğu dönemin meselesidir diyerek, anti-faşist mücadeleyi kendiliğindenliğe ve anti-faşist cepheyi derneklerin güçbirliği seviyesine indirgemek de aynı ölçüde sakat anlayışın ürünüdür.»

Bundan bir yıl kadar önce yayınlanmaya başlayan «Faşizme Geçit Vermemek İçin» başlıklı yazı dizisi Türkiye için genel hatlarıyla bugün için de geçerlidir. Bu nedenle yazımızı işçi sınıfı biliminin yönlendiriciliğinde anti-faşist mücadeledeki son kazanımlarla değerlendirerek tamamlamak istiyoruz.

İŞÇİ SINIFI SİYASİ HAREKETİ İÇİNDE YERALAN SİYASİ ÇİZGİLER ARASINDA GELİŞTİRİLEN İŞBİRLİKLERİ

Ekim 1979'da yapılan Kısmi Seçimlerde TSİP ile Devrimci Demokratlar arasında sağlanan seçim bloku, işbirliğinin başarısının somut kanıtı olmuştu. Bu seçim işbirliği ile birlikte, mücadelenin çeşitli alanlarında her iki siyasi çizginin uzun erimli işbirliği yapmaları kararına varılmıştır. Seçimler sonrasında bu sefer TSİP'in de içinde bulunduğu üç siyasi akım bir araya gelerek bir siyasi işbirliğinin oluşturulması çalışmalarına başlamışlardır. Bu üç siyasi hareketin yaptıkları ve Kamuoyunda **Üçlü Çağrı** olarak adlandırılan anti - faşist mücadeleye çağrı deklarasyonu,

demokrasi safları içinde, özellikle işçiler ve çalışan yığınlar arasında hatırı sayılır yankı uyandırmıştır. Şimdi bu Üçlü Çağrı'nın gereğinin yerine getirilmesi, yani faşizmin ve gericiliğin saldırılarına karşı geniş bir anti-faşist cephenin örgütlenmesi çalışmaları yürütülmelidir ve yürütülmektedir.

Bu çok önemli görevin üstesinden gelinmesi için bazı grift problemlerin bilimin ışığında çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu problemlerin başlıcaları şunlardır:

GENİŞ ANTİ FAŞİST CEPHENİN ÖRGÜTLENMESİNDEKİ ÖNCÜLÜK MESELESİ

Bundan önce belirttiğimiz gibi öncülük görevi, işçi sınıfının onun politik öncüsüdür. Ne ki, işçi sınıfı siyasal hareketinin bölünmüşlüğü, öncülük görevinin büyük ölçüde aksamasına neden olmaktadır. İşçi sınıfının siyasal hareketi içinde yeralanlardan teker teker her biri böylesi bir öncülüğü doğal olarak başaramamaktadır. O halde çözüm işçi sınıfı siyasal hareketi içinde yeralanların kollektif öncülüğünün sağlanmasıdır. Nitekim TSİP'in antifaşist mücadelenin örgütlenmesinde baştan beri önerdiği ve yaptığı budur. Bugün bu konuda azımsanmayacak adımlar atılmıştır. Üçlü olarak başlayan siyasi işbirliği yolundaki çalışmalar şimdi TİP'in de katılmasıyla dörtlü bir sürece kavuşmuştur. Böylece Türkiye'de işçi sınıfı siyasal hareketi içinde yeralanların kollektif öncülüğü yolunda olanakların hayli arttığı söylenebilir. Bu **kollektif öncülük,** hem en geniş anti-faşist cephenin önderliği görevini yerine getirmeye, hem de emekçi halkın iktidarını gerçekleştirecek olan Halk Cephesi'nin öncüsü ve çekirdeği olmaya adaydır.

GENİŞ ANTİ-FAŞİST CEPHENİN ÖRGÜTLENMESİ MESELESİ (DEMOKRATİK BİRLİK)

Bir yandan kollektif öncülüğün çalışma esasları belirlenirken, öte yandan bu kollektivitenin önderliğinde, faşizmden çıkarı olmayan tüm toplum güçlerinin geniş bir cephede faşizme karşı örgütlenmesi sorunu çözüme kavuşturulmalıdır. Çünkü faşizmin saldırısı alabildiğine yabanlaşmıştır. Demokrasiyi savunanların örgütlü beraberliklerinin sağlanması son derece hayatidir.

Bu nedenle sosyal demokrasi, diğer ilerici, demokrat, küçük burjuva devrimcisi siyasi hareketler cephenin en geniş siyasi kapsamı içinde yer alan güçlerdir ve bunların anti-faşist birliğini sağlamak acil demokrasi görevidir.

Öte yandan ülkenin şartlarında, geniş anti-faşist cephe içinde sendikaların, mesleki kitle örgütlerinin, diğer yığınsal kuruluşların doğrudan yer almalarının büyük önemi ve gereği vardır. Çünkü faşizme karşı akımların, en güçlü olarak da bilimsel sosyalistlerin yönlendirdiği bu yığın örgütlerinin toplumsal muhalefet içinde kitlesel plânda büyük ağırlıkları ve saygınlıkları bulunmaktadır. İşte bu nedenle, çalışan yığınların etkin ve yaygın bir şekilde mücadeleye kazanılmaları için, onları demokratik-ekonomik plânda temsil eden kitle örgütlerinin anti-faşist cephede yeralmaları doğrultusunda ön çalışmalar yoğunlaşmalıdır. Hedef, siyasi olan olmayan tüm örgütlerin —hatta toplumda saygınlık kazanmış tek tek aydınların— katılmasıyla bir Demokratik Birlik plâtformunu toplamak, bu Demokratik Birliğin merkezi düzeyde ve örgütlü şekilde anti-faşist mücadeleye seferber edilmesini sağlamaktır.

İŞÇİ SINIFI SİYASAL HAREKETİNİN BİRLİĞİNİN SAĞLANMASI SORUNU

Yazımızın önceki bölümlerinde bilimsel sosyalist hareketin birliğinin ülkemizdeki halk mücadelesi açısından taşıdığı öneme parmak basmıştık. Geniş anti-faşist cephenin örgütlenmesi konusunda somut adımların atıldığı günümüzde bu meselenin tayin edici önemi bir kez daha kendini göstermektedir.

Bilimsel Sosyalist nitelikli çizgilerin siyasal işbirliği yolunda atılan adımlarla kollektif öncülük konusunda alınan mesafelerin ülkemiz siyasi hareketinde büyük önemi olduğu bir gerçektir. Ancak kuşkusuz ki, bu konuda hedef önce kollektiviteyi, tek bir öncü devrimci partiye dönüştürmektir. Somut olarak ifade edersek işçi sınıfı bilimini benimsemiş partilerin tek bir çatı altında birleşmesini sağlamaktır. Unutulmamalıdır ki böylesi birleşik bir parti bugün ayrı ayrı örgütlenmeler içinde yeralan bilimsel sosyalistlerin aritmetik toplamından çok daha fazlasını —hem nicel, hem nitel— ifade edecektir. Ve bu sağlandığında bugünkü kollektif öncülüğün, gönül rızasına dayanan iradesinin yerini, işçi sınıfının kollektif disiplininden kaynaklanan demokratik merkeziyetçilik alacaktır. Bu ise anti-faşist cephenin yönlendirilmesinde çok daha elverişli bir işleyiş sağlayacaktır.

Görüldüğü gibi bilimsel sosyalist hareketin birliği ile anti-faşist cephe arasındaki ilişkiler iç içedir, grifttir. Ama hayatın önümüze koyduğu karmaşık meselelerin hangisi, —az ya da çok— grift değildir ki? Hüner, bilimsel sosyalist ideolojinin yeterince özümlenebilmesinde ve yaratıcı bir şekilde hayata geçirilebilmesindedir. Bunlar becerildiğinde çok karmaşık gözüken meselelerin adım adım çözüme ulaştırıldığını hayatın kendisi göstermektedir. Bilimsel sosyalist nitelikli çizgiler arasındaki yakınlaşmalar ve işbirlikleri anti-faşist cephe örgütlenmesinin yollarını açmaktadır. Faşizme karşı Demokratik Birliğin oluşturulması için sürdürülen çabalar bilimsel sosyalist hareketleri ideolojik ve politik alanda birbirine yakınlaştırmakta, onlar arasındaki dostluk ve yoldaşlık ilişkilerini pekiştirmektedir.

DEMOKRATİK HALK İKTİDARI YOLUNDA HALK CEPHESİ'NİN OLUŞTURULMASI MESELESİ

Bu gelişmeler aynı zamanda işçi sınıfının önderliğinde, işçi-emekçi köylü ittifakı temelinde emekçi halkın örgütlü iktidar mücadelesinde de yol katedilmesini sağlamaktadır. Bilimsel sosyalist nitelikli çizgilerin öncü kollektivitesi proletaryanın başını çektiği iktidar mücadelesindeki Halk Cephesi örgütlenmesinin çekirdeğini oluşturmaktadır. Unutulmamalıdır ki bu öncülüğün bugün için esas görevi en geniş anti-faşist yığınları demokrasi mücadelesine örgütleyip kazanmak, bir diğer önemli fakat daha uzun erimli görevi de ülkenin emperyalizme bağımlılıktan kurtarılması, tekellerin egemenliğine son verilmesi, ulusların kendi rızalarına dayanan gönüllü birliği temelinde Demokratik Halk Devrimi'nin gerçekleştirilmesidir. İktidarın emekçi sınıflara geçmesi demek olan bu mücadelenin proletaryanın siyasi öncüsünün yönlendiriciliğinde Halk Cephesi tarafından yürütüleceği bilimsel bir gerçekliktir. O halde bugün oluşturulmaya çalışılan bilimsel sosyalist nitelikli öncü kollektivite, aynı zamanda Demokratik Halk İktidarı hedefleri doğrultusunda mücadele eden ve edebilecek toplum kesimlerini onların siyasi temsilcilerini kendi etrafında toplayarak bir Halk Cephesi oluşturmakla görevlidir. Bu kapsam içinde

bilimsel sosyalist hareket kendi dışında kalan halk cephesi unsurlarını, sol kanat sosyal demokrasiyi, küçük burjuva devrimcisi ilerici akımları, devrimci demokrat akımları ve ulusal demokratik mücadeledeki diğer yurtsever akımları biraraya getirmekle, bunları Halk Cephesinde örgütlemek ve devrim için seferber etmekle yükümlüdür.

SONUÇ:

Faşizm ve gericilik, soğuk savaşa hız verilmesi çabalarından da yaıarlanarak azgınca saldırmaktadır. Bu şartlarda bilimsel sosyalit hareketimize büyük orumluluk ve görev düşmektedir. Faşizmin yaptığı tahribatların, dünyanın neresinde olursa olsun, tüm insanlığın geleceğine yönelik birer tehdit olduklarını asla gözden kaçırmıyanlar, her zaman faşizme, emperyalizme ve gericiliğe karşı döğüşenlerin yanında saf tutmaya, onlarla dayanışma içinde olmaya büyük değer vermişlerdir. Yerine getirilmesi gereken acil görev, anti-faşist güçlerin mücadelesini birleştirmek, demokrasi ve halk düşmanlarının azgın saldırıları karşısında faşizme geçit vermeme mücadelesini güçlü kılmaktır.

Lenin'in Fikirlerinin ve Davasının Tarihsel Haklılığı

M. SUSLOV
SBKP Merkez Komitesi Sekreteri ve
Politbüro Üyesi

Lenin'in fikirlerinin günümüz sorunlarına ışık tutan çok yönlü kapsamı ve bu fikirlerden yola çıkılarak yaratılan sosyal pratiklerden çıkan deneyler, uluslararası işçi hareketinin politik ve bilimsel merkezlerinde toplanıyor ve sistemleştiriliyor. Böylece, günümüzde sınıf mücadelesine önderlik eden bilimsel sosyalistler için, kendi meselelerinin Leninizm içinde çözümünü bulmaları bakımından olanaklar genişliyor, zenginleşiyor. Çevirisini yayınladığımız bu yazı «Komünist» Dergisi'nin Nisan 1980 sayısında yayınlanmıştır.

İLKE

Sovyet halkı ve tüm ilerici güçler, uluslararası işçi sınıfının tanınmış önderi, dünyanın ilk sosyalist devletinin ve Komünist Partisi'nin kurucusu Vladimir Lenin'i doğumunun 110. yıldönümünde anmaya hazırlanıyorlar.

V.İ. Lenin'in eylemlerinin ve mücadelesinin tamamı, insanlığın yaşayan tarihinden ayrılamaz. Onun büyük ölçüdeki yaratıcı gücüne ve öğretisine yönelmeden maddeyi ve çağımızın sosyal eğilimlerini kavramak olanaksızdır. Bununla be-

raber Lenin'in, fikirlerinin ve davasının büyüklüğünün tam olarak anlaşılabilmesi, yalnızca, modern tarihinin temel gidişiyle bağıntılıdır.

1

V.İ. Lenin, haklı olarak, yeni bir komünist toplumun usta mimarı, onun öncü örgütleyicisi ve kurucusu olarak anılır. Lenin'i bu yönüyle gösteren, çalkantılı 20. yüzyılın belirtisi olan, işçi sınıfının sosyalizm ve komünizm yolundaki devrimci pratiğidir.

«Karl Marx'ın Doktrininin Tarihsel Değeri »adlı çalışmasında Lenin «Marx'ın doktrinindeki en önemli şeyin, proletaryanın sosyalist toplumun kurucusu olarak tarihi rolünün ortaya konmuş olmasını» vurgulamıştır. (Toplu Es. Cilt 18 S. 582) Lenin ve yarattığı Bolşevik Partisi, sosyalizmi **teori ve felsefeden milyonlarca insanın günlük hayatına dönüştürerek**, Marksizm'in bu önemli unsurunun **pratikte** gerçekleştirilmesine başlamak gibi önemli bir görevle yükümlüydüler.

Fakat Lenin'in rolü, Marx'ın teorik olarak öngördüklerini, Rusya'nın ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin pratikteki başarılarına hasretmesi midir? Herşeyi buna indirgemek, yalnızca Lenin'in tarihteki yerini yanlış göstermek anlamına gelmeyecek, ayrıca sosyal ve tarihsel pratiğin bilimsel kavranılmasını ve onun teoriyle diyalektik etkileşim niteliğini çarpıtmak sonucunu getirecekti.

Proletaryanın büyük ideologlarının ve politikacılarının sahip oldukları güç kaynağının, görüşlerinin, yığınların umutları ve beklenimlerini ve sosyal gelişmenin nesnel gereksinmelerini, bilimsel olarak ve en iyi biçimde ifade etmeleri gerçeğinden doğduğu bilinir. Aynı zamanda, tarih boyunca ilerici fikirlerin esas etkisi ve modası geçmiş şeyleri yıkıp, yeni bir toplum yaratmaya muktedir olarak ortaya çıkan gücü, doğrudan doğruya kitlelerin bu fikirleri kavradığı düzeye bağlıdır. «...Maddî bir güç,» demiştir Marx, «başka bir maddî güç tarafından altedilmelidir, teori de, kitlelerin bilincine kazındığı andan itibaren maddî bir güç haline gelir.»

Lenin'in dehasının gücü, kendisini, zamanının temel gereksinmelerini doğru ve tam olarak saptaması, bunları açıkça ifade etmesi ve geniş kitleleri ve proleteryayı sosyalist ideallerin yeni bir tarihsel dönemde (toplumsal çoğunluğunun, kapitalizmden komünizme geçiş için olgunlaştığı ve dünya çapındaki özgürlük hareketlerinin bilimsel olarak kavranılmaya ve çözülmeye gereksinim duyan yeni problemler doğurduğu bir dönemde gerçekleştirilmesi için mücadelelerinde, ideolojik olarak donatmasında göstermiştir. Lenin'in öğretisi bu sorunlara cevaplarını da getirmiştir.

Leninizm'in zamanımız kamuoyunda ve proletaryanın sınıf bilincinde doğup oluşması, Lenin'in, Marx ve Engels'in doktrinini savunmadaki ısrarlı mücadelesinden soyutlanamaz. Bu, doğrudan doğruya, komünistlerin bilimsel teoriye ilkesel yaklaşımı ve bunun devrimci mücadele ve yaratıcılıktaki rolüyle ilişkilidir. «Devrimci teori olmaksızın, devrimci pratik olamaz.» (Toplu Es. Cilt 5, S. 369) Bu kesin ve kısa formülasyon, Lenin'in, sınıf mücadelesinin iniş ve çıkışlarına karşı sürekli olarak koruduğu hattı ifade etmektedir. Ayrıca, Leninizm'in büyük başarılarını ve devrimci teori ile devrimci hareket arasındaki organik bütünlüğü kavramada da, bu formülasyon bir ipucu içermektedir. Tam tersi olarak, oportünistlerin yaptığı gibi kayıtsızlık, teorinin ihmali ve ona ilgisiz bir yaklaşım, daima, politikada, zorluklara ve pratikte de terslliklere neden olmuştur. Bu, tüm devrimci hareketlerin deneyiminden çıkarılması gereken bir derstir.

V.İ. Lenin tutarlı bir Marksist olarak, hiçbir zaman kendisini, Marx ve Engels'in eserlerinin kapsamlı bir incelemesi ve onların fikirlerinin propagandasıyla sınırlamamıştır. Onun bitmek bilmeyen ilgisinin amacı, Marksizmin teori ve yöntemlerinin devrimci mücadele pratiğinin analizine uygulanması ve sosyal gelişme

deneyimlerinin bilimsel bir genelleştirmesiydi. Bu nedenden dolayı, sadece propagandayı değil, ayrıca **devamlı değişen nesnel ortama cevap verebilecek bir devrimci teorinin, sürekli yaratıcı gelişimini** de öngörmektedir.

Marx'ın doktrininin gerçek bir izleyicisi olan Lenin için, **bu öğretinin daha ileriye götürülmeksizin, başarıyla ve yeterince savunulamayacağı** kuşkusuzdu. Fakak Lenin açısından, hayatın gerçeklerini yansıtan yasaları ve çağımızın en devrimci sınıfı olan proletaryanın temel çıkarlarını ve ideallerini, inançla ve doğru olarak ifade eden Marksizmin temel önerilerini, **her türlü çarpıtmaya karşı korumadan, Marksizmi geliştirmenin olanaksızlığı** da tartışılmazdı. Bu, devrimci teoriye gerçek bir Marksist yaklaşımın en önemli ilkelerinden biridir.

Lenin'in deyimiyle, devrimci hareketin teori ve biçimlerinin «zengin bir bilgi kaynağı» ve işçi sınıfının uluslararası örgütlenmelerindeki en aktif katılım olan **kurtuluş mücadelesinin, tüm dünya politik deneyiminin** araştırılması ve benzerlikler çıkarılması yolundaki merak ve ilgileri, Lenin'in yaratıcı gücü ve Bolşeviklerin çabalarının olağanüstü çarpıcı bir ifadesiydi. (Bkz. Toplu Es. Cilt 31 s. 26)

Kaydedilmesi gereken bir diğer husus da, Bolşevizm ilk onbeş yılında (1903 - 1917) devrimci deneyim hazinesinde yararlanabileceği birşey olmamasına karşın, üç Rus devriminin deneyimini geçirmiştir. Lenin, Rusya'daki devrimci hareketi, dünyanın yeni toplumsal düzenlenmesindeki tarihsel sürecin bir parçası olarak dikkate almıştır. Bu nedenledir ki, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Amerika'daki sınıfsal hareketleri, 1848 devrimlerini Paris Komününü ve bu arada Marx'ın bu konudaki tavrını inceden inceye araştırmıştır. Lenin, Rusya ve diğer ülkelerin koşulları arasındaki ayrılıklardan, tüm devrimci hareketler için ortak olabilecek noktalar çıkartmış ve bunları Bolşevik'lerin politik hattını belirlemede başlangıç olarak almıştır. «...Marx'ın taktiklerinin herhangi bir örneğine karşı çıkmak yerine —bu Marksizmi pratikte terkederken, onu öğretmek anlamına gelirdi— demiştir. Vladimir Lenin, «bu örnekleri somut olarak incelemeli ve gelecek için çok değerli dersler çıkarmalıyız.» (Toplu Es. Cilt 22 s. 341)

Dünya tarihinde çağların değişimi ve komünist bir oluşuma yönelim döneminde, Marksizmin devamı ve daha sonraki gelişiminin nesnel gerekliliğine bir karşılık olarak, Leninizm, tüm ülkelerdeki proletaryanın devrimci deneyiminin derin bilimsel genelleştirilmesi ve ayrıca her ülkenin ulusal, tarihsel ve özgül koşullarına, genel yasalar ve ilkelerle birlikte, bu uluslararası deneyimi başarı ve yaratıcılıkla uygulayabilme yeteneğini temsil etmektedir.

Yeni tarihsel koşullara atfedildiğinde, Lenin'in görüşlerinin oluşumu, gelişimi ve kuruluşunu, Marks ve Engels'in teorik mirasının yaratıcılıkla zenginleştirilmesi ve genişletilmesi süreci olarak görmekteyiz.

Gerçekten de Lenin, Marx'ın burjuva toplumunun gelişimi hakkındaki yasalarına dayanarak, sosyalist devrimin öncesi ve kapitalizmin en üst ve en son aşaması olarak emperyalizmin tam bir bilimsel teorisini ortaya koymuş ve kapitalist sosyo-ekonomik oluşumdan kaynaklanan, nitelikçe yeni biçimlerin derin bir araştırmasını yapmıştır. Bu teori, emperyalizme karşı mücadelede, tüm ülkelerdeki komünistlerin geçerli, metodik bir silâhı haline gelmirtir. Ayrıca bu teori onların, uluslararası proletaryanın, özellikle ileri kapitalist ülkelerdekilerinin, karşılaştıkları çeşitli olayların doğurduğu sorunlara, bilimsel cevaplar getirebilmelerine olanak vermiş ve halâ da vermektedir.

Lenin, kapitalizmin eşitsiz ekonomik ve politik gelişme yasasını saptayarak ve bundan yola çıkarak, sosyalizmin önce bir veya birkaç ülkede başarı kazanacağını bu arada diğer ülkelerin bir süre için burjuva veya pre-burjuva kalacağını ifade eden bir teoriyi detaylarıyla ortaya koymuştur. (Bkz. Toplu Es. Cilt 21

S. 342, Cilt 23 S. 79) Bugün bizde, barış ve devrimin geleceği için modern bir bakış açısının başlangıç noktası olan, Lenin'in düşüncesinin doğruluğunun pratikte teyidine tanık olurken, bu düşüncenin II. Enternasyonal liderleri arasında geçerli olan, modası geçmiş, dar kavramlara karşı verilen bir meydan muharebesiyle, yerleşme olanağı bulduğunu unutmamalıyız.

Lenin, Marx'ın proletarya diktatörlüğü ve sınıf mücadelesi kavramlarından hareketle, sosyalist devrim teorisini kapsamlı olarak geliştirmiş ve kazanımlarının korunması ve sağlamlaştırılması için, gerekli bir koşul olarak demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinde, köylülük ve diğer çalışanlarla birlikte, proletaryanın geniş bir sınıf ittifakını hedefleyen bir stratejiyi meydana getirmiştir. Lenin'in düşünceleri en iyi kendini, 20. yüzyılın muzaffer proletarya, demokratik halk ve ulusal kurtuluş devrimlerinde bulmuştur ve bugün de ileri kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin ve gelişmekte olan ülkelerin mücadelesinde gerçek bir kılavuz olmaktadırlar.

Büyük Ekim Devriminin lideri ve örgütleyicisi Lenin, Sovyet Hükümetinin ilk yıllarındaki sosyalist inşa çabalarını bizzat yöneten bir kişi olarak, Marx ve Engels'in sosyalizm ve komünizm doktrinini yaratıcılıkla geliştirip, yeni bir toplumun ekonomik, sosyal, politik ve kültürel gelişiminin yolları ve araçlarını içeren, şekillenmiş bir bilim yaratmıştır. Kendilerine bu bilimi rehber edinen sosyalist ülkeler topluluğu Komünist Partileri, bugün daha ve daha çok başarılar kazanmaktadırlar.

Lenin'in, Marksizmin sosyo-politik ve ekonomik teorisine ve sınf mücadelesinin taktik ve stratejilerine olan katkısı çok fazladır. Bu katkı geniş boyutludur çünkü Lenin, nihaî olgu ve süreçlerin tahlilinde, Marx'ın diyalektik maddeci yöntemini ustaca uygulamıştır. Böylece, Marksizmin «yaşayan ruhu» olarak adlandırdığı diyalektik maddeciliğe, tam bir hakimiyet sağlamakla kalmamış, ayrıca sürekli olarak da geliştirmiştir.

Felsefeyi proletaryanın «entellektüel silâhı» olarak yorumlamasıyla, Marx ve Engels'i izleyen Lenin, idealist ve metafizik kavramlara karşı savaşarak diyalektik ve tarihi materyalizmi daha da ileri götürmüştür. Lenin, doğal bilimlerin son başarılarından, doğanın felsefi yorumu ve elektron ve atomun özelliklerinden; birey ve toplumun entellektüel yaşamı ve kitlelerin ideolojik ve sosyal zihniyetlerinin en ince noktalarına kadar, hayal edilebilecek en geniş sayıda problemi sürekli gündeminde tutmuştur.

Diğer çalışmalarında olduğu gibi, Lenin'in, felsefî yazılarının da sonunda tek bir amacın elde edilmesine yönelik olduğu vurgulanmalıdır. (Proletarya ve tüm çalışanların sosyal kurtuluşu) Lenin'in sosyo-politik, ekonomik ve tarihi bilimlerde yaptıkları, onun genel felsefî ve sosyolojik genelleştirme ve araştırmalarından soyutlanamaz.

İşçi sınıfının, sosyalizm ve komünizm yolunda, kapitalist baskıya karşı mücadelesinin strateji ve taktiklerinin ve teorinin yaratıcılıkla zenginleştirilmesinde, Lenin'in çalışması; sosyal varoluş ve sosyal bilinçlenmenin ekonomi ve politikanın, öznel faktörünün rolünün ve sosyal gelişimin kapitalizm ve sosyalizmdeki diyalektiğinin karşılıklı etkileşimi üzerinde yükselen görüşlerinin, bütünselliğinden ayrılamaz.

Lenin'in fikirlerinin önemi, yaptığı aşama ve başarıları, **büyük proletarya öğretisinin organik bütünlüğü ve onun tüm bileşenlerinin yıkılamaz birliğinin,** açık delilini oluşturmaktadır. Uygun bir felsefi ve ekonomik bilime dayanmayan ve Marksizm-Leninizm'in bir kısmını tek bir bütün olarak oluşturmayan bilimsel komünizm yoktur, olamaz da. Aynı şekilde sosyalizm ve komünizmin bilimsel teorisi ve işçi sınıfının bu teoriyi hayata geçirmek için verdiği mücadeleyle olan, organik iç bağlantıların dışında kalındığı takdirde, ne diyalektik materyalizm ne de

Marksist ekonomi teorisi, tam anlamıyla, anlaşılabilir ve geliştirilebilir. Bu, Lenin'in yaşamından, mücadelesinden ve yaratıcı gücünden çıkarılması gereken bir dersdir. Ayrıca bu, uluslararası işçi sınıfı ve komünist hareketin (dünü ve bugünü) gelişim deneyiminden de öğrenilmesi gereken bir şeydir.

Marksizmin gelişiminde yeni bir dönem açan ve onun tüm bileşenlerini (felsefe, ekonomi-politik, bilimsel komünizm) önemli araştırma ve genelleştirmelerle zenginleştiren Lenin'in devrimci pratik alanında yaptıkları, bugün tarafsız bir bir kişi açısından, dahi onun filozof ve düşünürlerin en büyüğü olduğu gerçeğine bağlanmaktadır.

Lenin, Marx'ın teorisi «tam anlamıyla bilimsel olan (sosyal bilimlerde) niteliğini, devrimci olma niteliğiyle birleştirmektedir, bunu tesadüfen veya doktrinin kurucusunun bir bilim adamı ve bir devrimcinin niteliklerini kişiliğinde bağdaştırmış olmasından dolayı yapmamakta, fakat bunu çok gerçekçi ve ayrılamaz bir biçimde birleştirmektedir.», demiştir. (Toplu Es. Cilt 1, s. 327) Aynı sözleri, Lenin'in tüm öğretisi için de tekrarlamak çok doğru olacaktır.

Lenin, tüm yaratıcı gücünü ve yaşamının tamamını, bilimsel sosyalizmin geniş halk kitlelerinin pratiğinde yoğurulmasını sağlamaya ve bu uğurda mücadeleye hasretmiştir. Bu, tek bir kişinin değil, bir çoğunluğun başarabileceği bir işti. Sadece, işçi sınıfının öncü gücünün, ileri bir teoriyi kılavuz edinmiş yeni tip bir devrimci partinin çözebileceği bir sorundu.

Lenin'in Rusya'ya, tüm uluslararası devrimci harekete ve ilerici güçlere en büyük hizmeti, yalnızca, **böyle bir partinin ideolojik, teorik, politik ve örgütsel ilkelerini oluşturması değil, aynı zamanda böyle bir partiyi yaratmış olmasıdır.**

Tarihin akışı ve bu yüzyılın gerçekleri göstermiştir ki, sadece böyle bir parti, **tüm ulusu sosyalizme yönlendirebilir,** yeni bir toplumu yönetebilir ve örgütleyebilir ve tüm çalışanların önderi, öğretmeni ve rehberi olabilir.

Yeni tip bir devrimci partinin yaratılması; sömürü ve baskı sistemine meydan okuyacak ve kitleleri kapitalizmi yoketmeye yönlendirebilecek, yeni bir dünya gücünün ortaya çıkışının bir belirtisidir. Bu ayrıca, işçi sınıfı örgütlerinin sadece kapitalizmin bütününü hiçbir zaman etkilemeyen, küçük reformlarla yetinebileceğini söyliyen sosyal reformist görüşlerin yanlışlığını da kanıtlamaktadır. Lenin bir proletarya partisinin gereğinde esnek olmakla birlikte ilkeli ve sınıf çıkarlarına ters düşmeyen bir politika izlediğinde kitlelerin güvenini kazanabileceğini belirtmiştir. Komünist partilerinin sosyalizm için mücadeleleri Lenin'in «son tahlilde ilkeli politikalar sadece gerçek ve pratik olanlardır» görüşünden doğmuştur. (Toplu Es. Cilt, 12 s. 489)

Lenin proletarya ile burjuvazi arasındaki ideolojik zıtlaşmanın ardındaki ana ilkelerden birini saptadığında Marksizm muhaliflerinin buna dürüstçe ve açıkça karşı çıkamadıklarından Marksist geçinerek bu ilkeyi yıkmaya çalıştıklarına dikkati çekmiştir. Bu ideolojik «sahteciliğin» biçimleri zamanla değişmekte ancak temel özü aynı kalmaktadır. Bunlardan biri, **öğretinin devrimci özünü sulandırmaktır.** Aynı tavır, yeni oportünistlerin Lenin'i Marx'dan ayırma ve Marksizmi, Leninizmle karşı karşıya getirme çabalarında görülmektedir.

Ancak böyle bir zıtlığı doğrulayan hiçbir şey yoktur. Bu, sadece, Lenin'in öğretisinin Marx ve Engels'in temel düşünceleriyle ayrılmaz bağlılığından değil, ayrıca Lenin'in ve Bolşevik Partisi'nin ve Lenin'in öğretisini benimsemiş tüm devrimci partilerin mücadelesinde, Marksist teorinin teyidinin gerçekleşmiş olmasındandır.

Modern tarihin tüm deneyimine güvenerek, Leninizm dışında ve ona karşın gerçek Marksizm olmadığını ve olamayacağını iddia etmek için birçok nedenimiz mevcut. SBKP Merkez Komitesi, «Vladi-

mir İlyıch Lenin'in 110. doğum yıldönümü» raporunda şu hususu vurgulamıştır: «**Leninizm, modern çağın Marksizmi ve uluslararası işçi sınıfının tek, bütünsel ve sürekli gelişen öğretisidir.**

2

Leninizm işçi sınıfının ideolojisidir. Leninizm, toplumun işleyiş ve gelişmesi ardındaki yasalarıyla gerçek bir toplum bilimidir. Bu nedenle, başka bir bilim gibi, aynı kıstaslarla sınanabilir. Özellikle, hayatın teorik yorumunun doğruluğunun ölçülmesi ve teorinin, olayların gidişini önceden görebilme ve olayları etkileyebilme kapasitesi gibi.

Lenin'in yönettiği ve onun yarattığı partinin önderliği altında, dünya tarihine yeni bir çağ açan Büyük Ekim Sosyalist Devriminin zaferi, Leninizmin haklılığının en iyi kanıtıdır. Önce SSCB'de, daha sonra diğer ülkelerde sosyalizmin gelişmesi; Lenin'in yeni bir toplum ve sosyalist devrimle ilgili ilkelerinin kendilerini yineledikler'ni, yani başka ulusal ve tarihsel çevrelerde, kendilerini yeniden ürettiklerini göstermektedir. Bu tekrarlar, saptanan temel ilkeleri yetkinliğinin ve Leninizmin uluslararası karakterinin göstergeleri olmaktadır.

Bugün Leninizm sadece bilimsel bir teori değil, daha da öte, bağrında birçok etnik kökenden milyonlarca insanın çalıştığı, yaşayan dünya sosyalizminin, canlı bir pratiğidir. Kişi yalnızca teoriden değil, onun gerçek tahlilini yapabilmek için, teorinin gerçek deneyimlerinden de yola çıkmalıdır. Leninizmin muhaliflerinin, Leninizmin geniş kitleler üzerindeki etkisini yoketmeye, en azından zayıflatmaya niyetlenenlerin, sosyalist sisteme karşı olan tepkilerini, Lenin'in fikirlerini çarpıtarak getirmeleri bir rastlantı değildir.

Bu gibi düşmanca taktiklerde, zamana bağlı olarak ufak - tefek değişiklikler dışında bir yenilik yok. Ekim Devrimi başarıya ulaşıp, Sovyet Cumhuriyetinin emekçi halkı sosyalizmi kurmada izleyeceği yolları seçme durumundayken, burjuvazinin uşakları (oportünistler ve dogmatikler) Marksizmin devrimci diyalektiğini yadsıyarak, onun tümden soyutlanarak alınan kavramlarını bilgiçce yorumlamaya girişmişlerdir. Bu bilgiçler, Rusya'nın henüz ,sosyalist inşa için yeterince olgunlaşmadığını, «sosyalizm için nesnel ekonomik koşulların» bulunmadığını ve bu ülkedeki bir sosyalist devrimin, Marx ve Engels'in yeni bir topluma geçiş için söylediklerinle «çelişeceğini» iddia etmişlerdir.

Bu oportünistlerin «gerekçelerini» çürüten Lenin, «Zaman geçmekte ve eminim Rusya'da zaman, sosyalist programı kitap bilgisi düzeyinde tartıştığımızın ötesine geçti. Bugün sosyalizm, yalnızca, deneyim temeli üzerinde tartışılabilir.» (Toplu Es. Cilt 27 s. 514) Lenin, Sovyet halkının sosyalist toplumun kurulması için gerekli herşeye sahip olduğunu kanıtlamış, pratik de bunu teyit etmiştir.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kurulmasıyla, burjuva teorisyenleri ve politikacıları, bunun, dışarıdan bir darbeyle hemen yıkılabilecek «ayağı balçıktan bir heykelden» farklı olmadığını iddia etmişlerdir. Nazi führerleri de, bu kendinden emin, yine de bayağı görüşten oldukça etkilenmiş ve alaylarını bu ülkeye sürmüşlerdir. Sonuçta ne olmuştur? Sovyet politik ve sosyal sistemi, inanılmaz güçteki saldırılara karşı koymuş ve faşist saldırganlara karşı tam bir zafer kazanmıştır. Ayrıca birçok ülkede, burjuva yönetimlerinin alaşağı edilmesi için demokratik halk devrimlerine elverişli koşullar yaratılmıştır.

Sovyet Halkının, Büyük Yurtsever Savaşındaki başarısı, sosyalizmin yalnızca dünyadaki en genç sosyal sistem olduğunu göstermekle kalmamış, ayrıca en kararlı ve yaşayabilir olduğunu da kanıtlamıştır.

Bugün sosyalizm Sovyetler Birliği'nde olgunlaşmış, bazı ülkelerde kurulmakta, diğer bazılarında da gelişmiş biçimler almaktadır ve kapitalizmle olan tarihi re-

kabetinde, avantajlarını sürekli olarak geliştirmeye muktedir güçlü bir dünya sosyalist sistemi mevcuttur ki, pratikte varlığını inkâr etmek de olanaksızdır. Bu nedenle sosyalizm düşmanları başka mücadele yöntemlerine başvurmaktadırlar. Bunlardan bazıları Marksizmin savunucuları olarak görünürken, sosyalizmin bugünkü haliyle Marx'ın, Engels'in ve hatta Lenin'in öğretisine tekabül etmediğini kanıtlama çabasındadırlar. Böylece, burjuva ve revizyonist «eleştirmenler» hem Marksizm-Leninizmden hem de mevcut sosyalizmden hiç bir şey anlamadıklarını ele vermektedirler.

Var olan sosyalizm nedir? Kısaca belirtmek gerekirse bu, üretim araçlarının, kollektif emeğin toplumsal mülkiyetine dayalı ve Marx'ın belirttiği gibi, kollektif ilkeleri esas alan, yani, üretim araçlarının ortak mülkiyetine dayalı bir toplumdur. Sosyalist toplumun ana ilkesi, «Herkesten yeteneği kadar, herkese emeği kadar» ilkesidir. Bunun anlamı, sosyalist toplumda her sağlam kişinin kamu yararı için yeteneklerinin, ustalıklarının en iyisini vererek çalışması ve bu çalışmanın miktarı ve niteliğine bağlı olarak kazandığının karşılığını almasıdır. Sosyalizmde çatışan düşman sınıfların varlığı ve insanın insanı sömürmesi söz konusu değildir, ancak işçi sınıfının, köylülük ve aydınlarla ittifak ve işbirliği vardır ayrıca hiçbir ırkçı baskı da mevcut değildir. (Tüm uluslar ve etnik gruplar, büyüklükleri ne olursa olsun eşittirler.) Sosyalizmde devlet, yurttaşlarının çoğunluğuna yabancı ve kendini onların üzerinde gören bir güç değil, aksine, toplumun en gelişmiş sınıfı proleteryanın öncülüğünde halkın politik örgütlenmesidir.

Komünizmin birinci aşamasının ilkeleri olarak, Marx, Engels ve Lenin'in temel eserlerinde ortaya konanlar bunlardır. Komünist sosyo-ekonomik oluşumun bu birinci aşamasına, SSCB ve diğer bazı ülkelerde, Marksist ilkelerle tam bir uyum halinde erişilmiştir ve bu da **sosyalizmin o ülkelerin sosyal sistemi olarak bir gerçeklik haline dönüştüğü** anlamına gelmektedir.

Bazen sosyalizmin burjuva ve revizyonist eleştirmenleri acıklı bir şekilde feryat ederler: «Halk arasında tam bir ekonomik eşitlik sağlayamazsa ve halkın tüm taleplerini karşılamak için birçok şeyin kısıntısını yaparsa, bu ne biçim sosyalizmdir? Fakat Marksizm-Leninizm hiçbir zaman, komünist toplumun hemen ilk aşamasında herşeyin başarılacağını iddia etmemiştir. Böylesine yapay fikirlerin propagandasını yapmak, Marksistlerden ziyade, küçük burjuva sempatizanlarının huyudur. Marx'ın mantık silsilesiyle tam bir uyum halinde olarak Lenin, «Komünizmin birinci aşaması, henüz tam anlamıyla ekonomik olgunluğa ulaşamaz ve kapitalizmin izlerinden ve geleneklerinden tamamen bağımsız değildir» demiştir. (Toplu Es. Cilt 25 s. 471) Marx'ın da işaret ettiği gibi, bu dönemde «burjuva hukukunun» izleri tamamen yokedilebilmiş değildir.

Kuşkusuz sosyalizm ilerledikçe, burjuva toplumunun temel eksiklik ve hatalarını giderecek ve kendi ekonomik temelinde daha da gelişecektir. Fakat olgunlaşmış halinde bile sosyalizm, halâ, ne üretici güçlerin ne de halkın tam olarak gelişebileceği, komünizmin birinci aşamasının sınırları içinde kalacaktır.

Sosyalist sistem kişiyi, kapitalizmdeki sosyal ve ulusal düşmanlıklardan ve sömürüden kurtaran, en âdil tipteki bir örgütlenmeyi sağlar. Ancak bu, sosyalizmin, zorluklar ve zıtlıklardan arınmış, bir çeşit sorumsuz toplum olduğu anlamına gelmez. Bu sorunlar, kapitalist ülkelerle birarada yaşamak zorunda olduğu sürece, az da olsa var olacaktır.

Lenin, «düşmanlık ve zıtlık aynı şeyler değildirler. Birincisi kaybolacak, ancak ikincisi sosyalizmde de sürecektir», demiştir. Deneyimlerimiz, birçok ülkede sosyalizmin bugünkü haliyle gelişim deneyi, Lenin'in bu tesbitinin haklılığını doğrulamaktadır.

Deneyimin gösterdiği bir başka şey

de, gelişim sürecinde doğan zıtlıkları araştırmaya, tahlil etmeye ve çözmeye muktedir bir Komünist partisinin, sosyalist toplumun politik sisteminin çekirdeği olduğudur. Bu parti bilimsel devrimci bir teoriyle donatılmıştır ve halkın geniş kesimlerinin üretici çabalarına ve sosyal politik yaratıcılıklarına dayanmaktadır. Sosyalizmin düşmanca olmayan zıtlıklarının ortadan kaldırılabilmesi, bu zıtlıkların sosyalist ve komünist inşanın ilerlemesini enge lemesine izin vermeden, böylesine bir parti aracılığıyla başarılabilir. Kesinlikle bu nedenledir ki Lenin'in dediği partinin politikasının hatasız karşılamak zorunda olduğu gereklilik; daima, sosyal gelişimin öncü eğilimlerinin araştırılması, makûl bir Marksist tahlil, halkla yakın ve sürekli ilişki, onun istek ve eğilimlerine dikkatli bir yaklaşım ve ekonomik ve sosyal gereksinmelere esnek bir tepkiden ibaret olmuştur.

Bütün bunlar, Komünist Partisi'nin yöneten parti olup, toplumun gelişme sorumluluğunu yüklenmek zorunda kaldığında, Lenin'in önceden gördüğü gibi, **politikasının bilimsellikle işlenme gereğinin** arttığını göstermektedir. Bugün sosyalizm, kendi varlıklarının temel koşullarının ve sosyal süreçlerinin bilinçli bir yönetimi ve kontrolü için, halkın önüne beklenimler koyan tarihteki ilk toplumdur. Sosyalizm sosyal yasaların kendiliğinden işleyişine son verirken, gerekliliğinden dolayı, bilimi sosyal ilerlemenin ana faktörü haline getirmiştir.

Marksizm-Leninizm daima, Komünist Partisi'nin radikal eylemlerinin somut, bilimsel bir dayanağını teşkil etmiştir. Bu nedenle bugün Lenin'in dehasına saygı duyarken, **onun devrimci teoriye gerçekten yaratıcı yaklaşım sanatından bir şeyler öğrenmeli** ve onu her yönüyle geliştirip, etkili hale getirmeliyiz. Bu yüzden SBKP Marksist-Leninist doktrinini; felsefî, ekonomik ve tarihî bilimlerin gelişiminin hızlandırılmasına ve toplumsal ve politik problemlerin yaratıcılıkla işlenmesine, büyük dikkat göstermektedir.

Sosyalizme ve komünizme açılan yola giren ilk biz olduğumuzdan, partimiz, Marksizm-Leninizmin temel önerilerinin doğruluğunu ve bu önerilerin değişen özgül, tarihsel koşulları karşılayabilmeleri için zenginleştirilmeleri ve netleştirilmeleri gereğini görebilme açısından yeterli deneyim kazanmıştır. Böylece bu ülke, proletaryanın; kendi devlet gücünü devam ettirmeye çalışmaktan öte, tüm çalışanların isteklerini yerine getiren ve yeni tip bir politik örgütlenmenin tedricî oluşumunun koşullarını yaratan tarihteki tek sınıf olduğunu doğrulama olanağını sağlamıştır. Bu süreç, gelişmiş sosyalist topluma erişilmesiyle birlikte, proleterya diktatörlüğünün doğal bir ürünü olan sosyalist tüm halkın devleti kavramanın bilimsel izahından bilinmektedir. Son yıllarda SBKP ve diğer kardeş partilerin yaratıcılıkla işledikleri gelişmiş sosyalizmin bilimi, Marksizm-Leninizmin ortak bilgi hazinesine önemli bir katkıdır. Deneyimlerimizden bu doktrinin, politik amaçlarımızı elde etme biçimlerini kavramayı olduğu kadar, yeni yeni sosyo-ekonomik oluşumun evrimini yöneten yasalar hakkında da geniş ve tam bilgi sahibi olmamızı sağladığını görmekteyiz.

V.İ. Lenin, sürekli yaygınlaşan ve gelişen demokrasinin yeni bir toplumun kurulmasında zorunlu bir koşul olduğunu saptamıştı. Hayatın akışı ve sosyalist ve komünist inşanın pratiği, onu doğrulayan çok say.da delili ortaya koymuştur.

Demokrasi, Lenin'in gördüğü gibi, halkın gücüdür ve halkın kendisi içindir. Lenin'in bu ilkesi, SSCB'nin yeniden inşaasında her alanda hayata geçirilmiş ve bu ilkenin olumlu etkileri iki yıl sonra görülmeye başlamıştır. Sosyalist demokrasi kitlelerin, devlet ve toplum işlerinin yönetiminde daha fazla söz sahibi olmalarını ve hataların giderilmesini sağlayan ilkeli eleştiri ve özeleştirinin geliştirilmesini sağlayan ilkeli eleştiri ve özeleştirinin geliştirilmesini içermektedir. Sosyalist demokrasi yurttaşlarına en geniş sosyal, ekonomik, politik hak ve özgürlükle-

ri getirir ve etnik toplulukların, tüm ulusların değişik çalışan kesimlerin çıkarlarının ve ihtiyaçlarının tatminini tam bir güvence altına alır.

Sosyalist toplum açık bir toplumdur. Komünist Partisi daima, Lenin'in vardığı, devletin kitlelerin bilincinde güçlü olduğu sonucunu, yani kitlelerin herşeyden haberdar oldukları zaman, herşeyi muhakeme edebilecekleri ve bilinçli olarak yapabilecekleri hususunu anımsatmaktadır. En geniş açıklık politikası aracılığıyla SBKP tüm halktan ve tüm halkın devletinden destek bulmalıdır.

Sovyetlerin diğer kardeş sosyalist ülkelerden ve dostlardan saklıyacağı hiçbir şeyi yoktur. Politikacılarımız, eylemlerimiz, başarı ve kusurlarımız hakkındaki büyük-ölçekli ve muntazam bilgi alışverişi, sadece, dünya sosyalist sisteminin ve herbir kardeş ülkenin yararınadır. Sosyalist ülke temsilcileri arasındaki düzenli toplantılar ve deneyimlerin yoldaşça mübadelesi, önemli ve olumlu bir faktör haline gelmiştir.

Sovyet Sosyalist Devleti, yeni toplumu inşa etmede kazandığı deneyimleri kimseden saklamaz. Sovyetler Birliği bize, açık kalplilik ve iyi ilişkilerle yaklaşan herkese kapılarını sonuna kadar açar.

Yeni toplumun ekonomik temeline Marksist-Leninist doktrini sebatla uygulayan partimiz ve Sovyet halkı, tarihsel olarak çok kısa bir sürede, üretici güçleri geliştirmiş ve SSCB'yi dünyanın ileri sanayi ülkelerinden biri haline getirmiştir. Sovyetler Birliği'nin dünya mamul madde üretimındeki payı 1922'de yüzde 1 iken, bugün yaklaşık yüzde 20'ye yükselmiştir.

Bugün ülke ekonomisi, tüm modern sektörleri ihtiva eden dinamik ve çeşitli kollara ayrılmış bir kompleks halindedir. Sovyet ekonomisi, bilimsel ve teknolojik devrimin kazanımlarını büyük ölçüde kullanarak, ülkeyi; uzay araçları, nükleer gemiler, birçok ülkede tanınan hassas makina elemanları ve bir dizi diğer üründe yoğunlaşan ileri teknolojiyle donatmaya muktedirdir.

Ülke tarımı büyük ölçüde makinalaşmış bir ekonomik sektördür ve tüm mahsullerin hasatlarını garantileyebilecek bir aşama içindedir. Böylece, ülkenin giderek büyüyen hammadde ve gıda gereksinimi karşılanabilmektedir.

SSCB, dünyada eşi görülmeyen yoğun bir inşayı sürdürmektedir. Ülke her yıl, 200 temel projeyi uygulamaya koymakta ve iki milyondan fazla yeni konutu kiraya vermektedir. Dünyaca ünlü Tyumen-Oil petrol ve gaz kompleksi, Kama oto fabrikası, Atommash santralı ve Baykal-Amur Hattı inşaatının son yıllardaki gelişmeleri ve Sibirya, Uzak Doğu ve Kuzeydeki doğal kaynakların geliştirilmesi, ulusal ekonominin istikrarlı büyümesinin ve Sovyet Halkının çabalarının canlı örnekleridir.

Komünist Partisi çalışanların politik duyarlılığını ve kültürel düzeyini yükseltmekde, önemli rol oynamıştır. Son on yılda, sadece 42 milyonun üstünde insan orta öğrenim (genel ve ihtisas olarak) görmüştür. 1979 da ülke ekonomisinde istihdam edilen her bin kişiden 800'ü, orta veya yüksek öğrenimden (tamamlamış veya tamamlamamış olarak) geçmişti.

Tedricen komünist topluma doğru yönelen, gelişmiş sosyalist toplum, ülkenin yönetici partisi, Leninist Parti'nin, önüne yeni görevler koyuyor. Bu özellikle, ülkedeki tüm yönetim sisteminin, en başta da, toplumsal üretimin yönetilmesinin geliştirilmesini kapsamaktadır.

Lenin, ulusal ekonominin yönetimine ve kalkınmanın plânlanmasına özel önem vermiştir. Partinin, altmış küsur yılda bu konuda zengin deneyimleri birikmiştir. Yine de, yeni koşullar, yeni çözümlere gerek duymaktadırlar. SBKP Merkez Komitesi ve Bakanlar Kurulu geçen yıl, bu çözümleri gerçekleştirebilmek için; plânlamanın geliştirilmesi, emeğin niteliğinin islâhı ve üretim randımanının yükseltilmesiyle ekonomi yönetiminin etkisinin arttırılması konusundaki önergeyi benimsemiştir.

SBKP Merkez Komitesinin Kasım

1979 toplantısı, bu görevlerin somutlanması ve detaylarıyla işlenmesinde önemli rol oynamıştır. Toplantıda, bugünkü ekonomik durumumuzun anahtarlarını çizen Leonid Brezhnev, «...hangi iş koluyla uğraşılırsa uğraşılsın, aşama yapmak için her yerde büyük fırsatlar ve geniş kaynaklar mevcuttur. Fakat bunları yararlı hale getirmek için, en geniş anlamıyla **idarî düzeyin yükseltilmesi** gereklidir.» Bu, partinin bugün başarmakta olduğu bir görev ve tüm parti örgütlerinin de ardında olduğu bir hedeftir. Uzun vadeli bir amaç olmasına karşın, kısa vadede yeni beş yıllık dönemin onda-biri gibi bir süresinin tamamlanmasıyla da, olumlu sonuçları görebilme hakkına sahibiz.

SBKP, idarî düzeyin yükseltilmesinin, büyük ölçüde çalışanların geniş kesimlerinin aktif yönetime ve Sovyet demokrasisinin daha da geliştirilmesine katılmalarına bağlı olacağı, varsayımından yola çıkmıştır. SBKP, tüm çalışanların, devletin ve toplumun her alanında ve hatta toplumsal üretim gibi ana bir konuda aktif yönetime katılma biçim ve yöntemlerini yararlanılabilir bir hale koymuştur.

Toplumdaki sosyalist ilişkiler ve sosyalist yaşam tarzı gelişmiş komünist ideolojinin üstünlüğünün belirlediği sosyal bilinç birimleriyle uyuşmuştur. Aynı zamanda sosyal bilincin sosyal varlığın ardında gerilemesine bağlı olarak; emperyalist propagandanın etkisi bazen ideolojik ve kültürel çalışmalardaki hatalar, özel mülkiyet sahiplerinin tavır ve hükümleri, eski toplumun ahlakının çeşitli kalıntıları ve hurafeleri nüfusun belirli bölümünde devam etmekte veya yinelenmektedir. Partimiz ve halkımız, bunları önlemek için çaba vermektedir.

Yeni bir insan şekillendirmede, partinin program amaçlarının gerçekleştirilmesi için, ülkede her koşul sağlanmıştır. Bu amaçları; tüm çalışan halkın sosyalist ana vatana bağlılık ve yüksek ideallerle eğitilmesi; komünizm davası ve komünist yaklaşım; burjuva görüş ve adetlerinin kalıntılarının kökünün kazınması; bireyin hünerli ve uyumlu gelişimi ve ruhsal kültürün zenginleştirilmesini kapsamaktadır. 1979'da SBKP Merkez Komitesinin ideolojik, politik ve kültürel çalışmaların geliştirilmesi yolunda aldığı karar bizi bu amaçlara yönlendirmektedir.

Sovyet toplumunun öncü ve rehber gücü parti de toplumla birlikte gelişmektedir. Parti 1922'deki iç savaşdan sonra, sosyalist dönüşümlerin başarılması göreviyle karşı karşıya geldiğinde; ülkenin milyonlarca kişilik nüfusuna oranla, 528.000'in biraz üstünde küçük bir politik savaşçılar grubu halindeydi. O zaman Lenin, partiyi bir çekirdeğe benzetmiş ve komünizmin bu küçük çekirdeğinin ülkeyi temelden kurmaya başlıyacağı yolundaki görüşünü belirtmiştir. Söyledikleri gerçekleşmiştir.

Partinin gücü nereden gelmektedir? Bu güç, onun işçi sınıfının ve tüm çalışan halkın daha bilinçli ve yenilikçi kesimlerini birleştirmesi ve onların çıkarlarını koruyup, desteğini sağlamasından gelmektedir. Söz konusu kesimler partiye güvenmekte, yolundan gitmekte ve politikasının yerine getirilmesinde yardımcı olmaktadırlar. Partinin öncü rolünü vurgulayan Lenin, «O, kitlelerin önündedir, aksi takdirde hepimiz denizde bir damladan farksız oluruz.» (Toplu Es. Rusça Baskı Cilt 45 s. 414)

İşçi sınıfının partisi olarak SBKP, gelişmiş sosyalizmin kuruluşuna paralel olarak, tüm Sovyet halkının politik lideri ve öncüsü haline gelmiştir. Bugün, 17 milyonun üstünde üyeye sahiptir. Çalışan her dokuz Sovyet yurttaşından birisi parti üyesidir. Ülkedeki sanayi işçilerinin yüzde 43 ünü ve kollektif çiftçilerin yüzde 13'ünü bünyesinde toplamıştır. Komünistlerin eğitim düzeyi, politik duyarlılığı, teorik temeli ve deneyimi artmıştır. Parti örgütlerinin ağı genişlemiş ve ülkemizin tüm kesimlerinde aktif hale gelmişlerdir.

SBKP bugün büyük ve kuvvetli bir politik organizmadır. Komünist inşa sürecinin hangi amaca ve nasıl yönlendiri-

leceğini iyi bilmekte ve halkı güçlü bir ortaklık içinde birleştirmektedir.

Lenin'in öğrettiği gibi parti bir önder ve örgütleyicidir. Onun önderlik niteliği; ülke içindeki ve dışındaki olaylara ve gidişata bilimsel bir yaklaşım, kollektif muhakeme kişinin faaliyetlerine titiz bir eğilim ve bürokratizm, politik cambazlık, şekilcilik ve kendini beğenmişliğin herhangi bir belirtisine karşı hoşgörüsüzlük temeli üzerinde yükselmiştir. Ülkemizdeki gelişmiş sosyalist toplumu yönetmek onun içindeki görünmeyen olanakları ortaya çıkarmak ve onları azamî derecede kullanmak anlamına gelmektedir. Bu görev, partinin dikkat odağı içindedir.

Partinin şimdiki durumunu tanımlayan SBKP 25. kongresi; partinin, komünist toplumun kurucuları olan tüm Sovyet halkının, tüm çalışanların ve işçi sınıfının politik önderliğini başarıyla gerçekleştirdiğine işaret etmiştir. Parti, kendisine büyük Lenin'in emrettiği bu rolünü, yolundan sapmadan başarabilmede azamî sorumluluğu göstermeye devam edecektir.

3

Zamanımızda, Leninizmin kesin etkisi hesaba katılmadıkça; uluslararası ortamın gelişimindeki ana temayülleri veya güçlerin kendi aralarındaki ilişkileri, dünyanın sosyalist olmayan bölümündeki değişikliklerin dinamiğini ve komünist uygarlığın gelişmesini doğru olarak kavrayabilmek olanaksızdır. Leninizm ve bu doktrinin takdirine ilişkin yaklaşım, çeşitli tarihî, felsefî, ekonomik, politik konu ve kavramların esas sorunudur ve bu yaklaşım iki zıt sistem kapitalizm ve sosyalizm ve iki sınıf burjuvazi ve proleteryanın dünyaya bakış açılarını temsil eden ideolojilerin mücadelesinin merkez noktasını tayin etmektedir. Yalnızca bu husus bile, Lenin'in doktrininin zamanımızdaki önemini açıklamaktadır.

Marksizm —Leninizmin zaferinin yaşı, Ekim Devriminin başarısı ve fikirleri— tüm bunlar zamanımızın gerçek bir senteze dayalı tanımıdır, çünkü bu tanım 20. y.y.'daki tüm temel sosyal ve tarihsel süreçleri kapsamaktadır.

Altmış yıl önce Lenin, şöyle yazmıştı: «...Herhangi birinden daha zayıfız (şu anda; maddî ve askerî olarak) ve **herhangi birinden daha güçlüyüz**... Çünkü büyük ekonomik ve politik gelişim, bizim önceden **öngördüğümüz gibi** ilerlemektedir.» (Toplu Es. Rusça Baskı, Cilt 44, s. 485)

Lenin iki sistem arasındaki mücadelede, dünya güç dengesinin mutlaka sosyalizm lehine değişeceğini görmüştür. Şimdi bu sav, Lenin'in öngörüsüyle tamamen uyum halinde olarak, «dünya politikasında bir bütün olarak kati etkisini kullanmaya muktedir» uluslararası bir güç haline gelmiş olan sosyalizmin artan kudretinde şekillenmektedir. (Toplu Es. Cilt 31, s. 148) Sosyalist ülkeler topluluğu; ekonomik, politik, kültürel ve entellektüel yaşamların artan birliği temelinde kuvvetlenmektedirler. Temel çıkarlarının çakışması ve aralarındaki işbirliği ve yardımlaşma, uluslararası sahnedeki olumlu rollerini ve yapıcı kabiliyetlerini arttırmaktadır.

Lenin burjuva toplumunun gelişmesini işçi sınıfının sömürülmesinin şiddetlendirilmesi, sermayenin küçük malî grupların elinde yoğunlaşmasının artması, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, devlet ve tekellerin içiçe geçmesi ve yozlaşma ve asalaklıktan geçtiğini belirtmişti.

Bugün tekellerin milyonlarca kâr sağladığını, çalışanların yaşam düzeylerini düşürdüklerini ve kendilerinden söke söke alınan hakları geri almak için, işçi sınıfının üzerine artan bir baskı uyguladıklarını görüyoruz. Dev şirketler sürekli olarak, küçük ve orta mülkiyeti yutmakta ve ulusal sınırları aşarak birçok ülkede kendilerine tâbi (bağımlı) ekonomik sektörler kurmaktalar. Biri diğerini izleyen ekonomik krizlere tanık oluyoruz ki bunlardan 1930 ve 1970 gibi çok vahim olan-

ları, kapitalist sistemin ekonomisini olduğu kadar, sosyal ve politik temellerini de sarsmıştır.

Önü alınamayan fiyat artışları; kitle halinde işsizlik; çalışma, eğitim, konut, sağlık, anne ve çocuk korunması gibi temel insan haklarının sosyal güvencelerden yoksunluğu tekellerden rüşvet alan yoz devlet görevlilerinin skandalları; kültürün dejenere olması; suç ve emperyalizmin sömürgeleri yağmalaması sonucu, milyonlarca insanın açlık, hastalık ve cehaleti gibi baskılar, kapitalizmin, kendisini çökerten bu ciddi sorunlarla başa çıkabilecek yetenekte olmadığını kanıtlamaktadırlar.

Lenin işçi sınıfının, emperyalizme karşı mücadelesindeki büyüyen rolünü önceden görmüştür. Bu öngörü tamamen gerçekleşmiştir. Kapitalist toplumun «deproleterleşmesi» (proleteryanın azalması) hakkındaki çeşitli teorilerin aksine, işçi sınıfı daha da kuvvetli bir güç haline gelmektedir. Gücü, bu yüzyıl boyunca kat be kat artmıştır.

Sosyalist ülkelerde işçi sınıfı, toplumsal ilerlemenin ana lokomatifi olarak yer alır ve devletin iç ve dış politikalarında kesin bir etkisi vardır. Sanayileşmiş kapitalist ülkelerde ise, egemen olması için artan bir olanağa sahiptir, Lenin'in sözleriyle, «kapitalizmin tüm ekonomik sistemin merkezi ve siniri...» (Toplu Es. Cilt 30 s. 274) İşçi sınıfı daha da iyi örgütlenmekte, endüstriyel faaliyeti bir on yıldan diğerine daha da yayılmakta ve genellikle bu faaliyet ulus çapında bir boyut kazanarak, kendiliğinden kapitalizmin aleyhine dönmektedir. Tekellerin egemenliğine karşı, proleteryanın demokrasi ve toplumsal ilerleme mücadelesindeki müttefikleri; köylüler, aydınlar, memurlar, öğrenciler ve diğer proleter olmayan kesimlerde artmaktadır. Sömürgelerde olan bağımlılık boyunduruğunu atmış olan ülkelerdeki işçi sınıfı da, gelişmekte ve ulusal hayattaki yerini sağlamlaştırmaktadır.

Uluslararası işçi sınıfı, bir bütün olarak, günümüzün yenilmez ve en dinamik sosyal gücüdür. İnsanlığın geleceğini temsil etmektedir. Bu nedenledir ki, işçi sınıfına yönelik, onun çıkarlarını koruyan ve kısa vadeli ve nihai amaçlarını gözeten bir politikadır. Komünist partilerinin etkinliğinin ve prestijinin artmasının temel nedeni, bu sınıfsal politikayı benimsemeleridir.

Lenin kendisinin dayandığı esaslardan, dünya komünist hareketi için büyük bir geleceği öngörmüştür. Yeni tip, devrimci işçi-sınıfı partilerinin oluşumuna ilham vermiş ve bunların birlik ve dayanışmasını güçlendirmek için şevkle çalışmıştır. Lenin, «Biz, kitlelerle daimî ve gerçek bir ilişki içinde olacak ve onlara öncülük edebilecek partiler istiyoruz» demiştir. (Toplu Es. Cilt 31 s. 236) Birçok ülkede proleteryanın kurduğu da kesinlikle böyle partilerdi. Sadece, sosyalist olmayan dünyanın komünist ve işçi sınıfı partileri, 77 ülkede 4.5 milyondan fazla üyeyle faal haldedirler. Komünistler, birçok ülkenin politikasında daha da önemli rol yonuyorlar. Uluslararası komünist hareket çağımızın en etkin politik gücü halindedir.

Komünist hareket geliştikçe, her partinin dahilî plânda karşı karşıya olduğu görevler, doğal olarak daha da artıyor ve ülkesinin işçi sınıfına ve tüm çalışan halkına olan sorumluluğu daha da büyüyor. Aynı zamanda dünya devrimci sürecinin gelişme pratiği; gerçek ulusal çıkarların hiçbir zaman, çalışanların uluslararası çıkarlarıyla çatışmadığını ve proletarya enteryonalizmi ilkesinin kararlı icrasının, tüm uluslararası işçi sınıfının mücadelesini güvence altına aldığını göstermiştir.

Lenin, uluslararası proleteryanın sınıf çıkarları üzerine kurulu proleterya enternasyonalizminin, sınıfsal niteliğini azami açıklığıyla tanımlamıştır Lenin, bu kavramı, bir ülkedeki devrimci hareketin yükselmesi için hasredilen çaba ve diğer ülkelerdeki benzer mücadelelere her türlü destek olarak nitelemiştir. Partimiz,

bu ilkeye olan bağlılığını tüm eylemleriyle kanıtlamış ve kanıtlamaya da devam etmektedir. Tarihin hangi dönemine bakarsak bakalım, Sovyetler Birliği'nin, diğer ülkelerin halklarının ve işçi sınıfının ulusal bağımsızlık, toplumsal ilerleme, barış ve sosyalizm mücadelesini desteklemek için, elinden geleni yapmakta olduğunu görürüz.

Komünistler arasındaki enternasyonalist bağların sağlamlaşması, hiçbir şekilde, kardeş partilerin bağımsızlık ve egemenliğine aykırı değildir ancak uluslararası komünist hareketi bölmek için, sınıf düşmanlarımızın propagandası, bunun tersini kanıtlamaya çalışmaktadır. Aslında, uluslararası plânda birleşen anti-komünist güçlerin sürekli baskısında olan Komünist Partilerin gerçek bağımsızlık ve egemenliği; tüm dünya komünist ve işçi sınıfı hareketinde kardeşçe işbirliği, karşılıklı yardım ve destek ilişkileri gelişmedikçe, düşünülemez.

Proleterya enternasyonalizminin muhteva ve biçimleri, dünyadaki derin tarihî değişiklikler ve sosyal ve ulusal kurtuluş süreçlerinin etkisiyle sürekli olarak zenginleşmektedir. Fakat onun ruhu, yani bütün ülkelerde ortak amaçları uğrundaki mücadelelerinde işçi sınıfı ve komünistlerin dayanışmaları, kardeş partiler arasındaki gönüllü işbirliği ve halkların ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerleme mücadelelerine komünistlerin etkin desteği, değişmeksizin aynı kalmaktadır. Proleterya enternasyonalizmi, Komünist Partilerinin ve tüm işçi sınıfı hareketinin güçlü ve sınanmış bir silâhı olmaya devam ediyor.

Lenin, sosyalist devrim «her ülkenin burjuvazisine karşı yalnızca ve başlıca devrimci proleterlerin mücadelesi değil, tüm bağımlı ülke ve sömürgelerin uluslararası emperyalizme karşı bir mücadelesidir», demiştir. (Toplu Es. Cilt 30 s. 159) Bugün, bu mücadelenin pek çok sonucuna tanık olmaktayız. Emperyalizmin sömürge sistemi dağılmış ve yüz kadar bağımsız ülke doğmuştur; bu ülkeler toplumsal ilerleme ve barış yolunda çalışıp, emperyalist saldırganlık politikasına karşı durarak, uluslararası ilişkilerde önemli bir rol oynuyorlar Şimdi bu ülkeler ciddi olarak, ekonomik geri kalmışlıklarını ve emperyalizme bağımlılıklarını ortadan kaldırma ve bir çeşit toplumsal, yeniden doğuş ve ileri kalkınma biçimlerini seçme görevleriyle karşı karşıyalar. Lenin'in kapitalist olmayan yoldan kalkınma olasılığı ve bu ülkelerin karma ekonomilerinin yeniden sosyalist inşasının yöntem ve biçimleri hakkındaki fikirleri, özellikle elverişli olmakta.

Ekim Devriminden bu yana gerçekleşen kimi ülkelerde, yeni ilkelere dayanarak kurmak deneyimi kesinlikle; Ekim Devriminin başarısına yolaçan Bolşevik stratejisinin birçok önemli yönünün, bugün de zorunlu ve söz konusu olduğunu kanıtlamıştır.

Kuşkusuz, savaş çöküntü ve kıtlık, gerici güçlerin kışkırttığı iç savaş, emperyalistlerin müdahaleleri, ekonomik abluka, suikastler ve sabotajlar, küçük burjuvazinin büyük baskısı ve diğer faktörler, ülkemizdeki sosyalist dönüşümlere özgül biçimler vermeyi başarmışlardır. Fakat yine de o zor günlerde Lenin, partinin çalışmalarını, toplumun sosyalist ilkelerle kurulması gerektiğinde, başarılması bir zorunluk olan, sosyalizmin özünü ifade eden görevlere yoğunlaştırılmıştır. Bunlar:

— Proleteryanın, müttefiki diğer çalışan kesimlerle birlikte, gücünü güvenceye alan sosyalist devletin kurulması;

— Kapitalizmin ilgası ve temel üretim araçlarının ortak mülkiyetinin tesisi;

— Üretim ilişkileri ve diğer sosyal ilişkilerin, sosyalist ilkelere göre yeniden düzenlenmesi;

— Olmayan yerlerde modern endüstrinin geliştirilmesi, ekonomik bağımsızlığın elde edilmesi, toprağın onu işleyenlere verilmesi ve ortak çabayla ekonomik canlılık için elverişli koşulların sağlanması;

— Yeni bir sosyalist örgütlenmenin,

çalışma disiplini ve üretim ve sosyal faaliyetlerde yeni teşviklerin kurulması;

— İşçi sınıfının ve geniş çalışan kitlelerin üretim, devlet ve kamu işlerinin yönetimine katılması, sosyalist demokrasinin tam anlamıyla geliştirilmesi ve temel hak ve özgürlüklerin güvenceye alınması;

— Yeniden sömürücü sınıfların yapabilecekleri her türlü direniş biçimlerinin üstesinden gelinmesi, uluslararası burjuvazinin karşı-devrimci girişimlerinin bastırılması ve nüfusun büyük çoğunluğuna dayanarak, işçi sınıfının devrimci kazanımlarının korunması;

— Komünist Partisinin öncü rolünün güvenceye alınması.

Asya, Doğu Avrupa ve Küba'daki muzaffer sosyalist devrimler ve ayrıca bir dizi Asya ve Afrika ülkesinin sosyalizme yönelmeleri; **Lenin'in, sosyalist anti-emperyalist devrim kavramının ana muhtevasının geçerli kaldığını ve doğrulandığını ve Ekim Devriminin deneyiminin hem biricik, hem de evrensel önemde hissedilebilir özellikler ihtiva ettiği** hususunun açık kanıtlarıdır. Oysa, sosyalizme temelden farklı bir geçiş biçimi olanağını kanıtlayabilecek, hiçbir deneyim yoktur.

Kuşkusuz, mevcut uluslararası ortamı hesaba katacak ve her ülkenin özgül, tarihi ve ulusal koşullarını azamî şekilde karşılayabilecek bir politik çizgiyi, strateji ve taktikleri saptamak gereklidir. Lenin'in, «komünizmin genel ve temel ilkelerini, sınıflar ve partiler arasındaki **özgül ilişkilere** ve her ülkede farklı olan ve araştırmamız gereken komünizme yönelik nesnel gelişimin **özgül koşullarına** uygulanabilme» (Toplu Es. Cilt 31, s. 89) kabiliyeti dediği görev; proleteryanın öncüsü için oldukça önemlidir. Aynı zamanda her özgül halde, mümkün olan en iyi eylem sürecinin yaratıcılıkla araştırılması ve dikkatle tahliline gerek vardır. Bu arayış komünist partilerince yürütülür ve SBKP bunu tam bir anlayışla karşılar. Yakın zamanın kararları arasında ilginç ve umut verici neticeler ve varsayımlar bulunmaktadır. Aynı zamanda bu arayış sürecinde, Lenin'in sosyalist devrim teorisinin temel sonuçları ve onun yararlanılabilir pratik uygulama deneyiminin ışığı altında, daha ileri tahlil ve tartışmaya ihtiyaç duyan ihtilaflı önermeler ve varsayımlar mevcuttur.

Lenin'in keşfettiği ve uluslararası pratikte birçok ülke tarafından denenen sosyalist dönüşümlerin temel yasaları; gerçeğin analizine yenilikci bir yaklaşımı ve dünya gelişiminin herhangi bir aşamasında, bir ülkenin özgül durumunu dikkate alan politik kararların formülasyonu için, geniş bir perspektif açmaktadır. **Bu yasalardır ki, söz konusu analiz ve politik bir hattın saptanması için, güvenilir rehberlik kaynağı olmuşlardır.** Bu yasalara karşı çıkmak, mutlaka, sosyolog ve pratik politikacıyı pragmatizm ve ampirizme sürükler. Teori ve pratik olarak Leninizm, sadece, Rusyanın koşullarına tarihinin bir bölümünde uygulanabilir olarak sunmaya çalışan girişimler ve Lenin'in doktrininin tarihsel önemine itirazlar genelde, Marksizmin birden fazla nedenle terkine ve bunların en önemlisi toplumsal gelişimin genel ve özgül yasaları arasındaki ilişkinin diyalektik ve maddeci yorumun terkedilmesine yol açmıştır. «Marx'a dönüş!» gibi çağrıları «Kant'a dönüş» veya daha doğrusu yeni-Kantçılığa dönüş gibileri izlemekte, ki bu da ilkesel olarak tarihsel yasalara karşı çıkan ve tarihi, sadece ampirik olarak tanımlanabilen, tek tek unsurların tesadüfi başarılarından ibaret gösteren bir düşüncedir.

Lenin'in fikirlerinin büyük gücü, bu fikirlerin gerçeğin bünyesinde örülüp, pratiğin getirdiklerini sürekli kendine katarak, gerçekle birlikte gelişmesi olayında yatmaktadır. Bu tamamen Lenin'in, örneğin **Sosyalizm ve barış arasındaki organik ilişki hakkındaki** görüşüne atfetmektedir.

Tarihçilere göre geçen beşbin yıllık devrede 1500 kadar savaş olmuştur. Bu savaşlar 4 milyar insanın hayatına malolmuştur ki, bu da yakıaşık olarak bugünkü

dünya nüfusudur. En zorba savaşlar, kapitalizm ve emperyalizm tarafından kotarılmıştır. Lenin, muzaffer sosyalizmi, savaşı önleyebilecek tarihteki ilk maddi güç olarak görmüştür. Doğuşundan hemen sonra, Lenin'in yönettiği işçi ve köylü devleti; tüm ülkelerin halkları arasında, dostluk, çalışanların uluslararası kardeşliği, ulusal bağımsızlık ve tam eşitlik ve farklı sosyal sistemlerdeki devletlerin barış içinde birarada yaşamalarını içeren sosyalist politikasıyla ulusal düşmanlık, sömürgeci baskılar ve zorba savaşlardan ibaret emperyalist politikaya karşı durmuştur.

Lenin, savaşı insan yaşamından kovma ve barış içinde birarada yaşama ilkesini, sosyalist devletin dış politikasının temel ve değişmez ilkesi ve uluslararası ilişkilerde de bir kural olarak savunma mücadelesine inanıyordu. O partimize bu süreci saptırmadan tamamlamasını emretmişti. «...Barışçılık kalkınma görevimize başlamış olarak, bunu kesintisiz olarak sürdürmek için, her çabayı sarfedeceğiz» demiştir. (Toplu Es. Cilt 33, s. 151)

Lenin, barışın kolayca gerçekleşeceği hayaline karşı uyarıda bulunmuştur. Emperyalizmin saldırgan karakteri değişmiş değildir. II. Dünya Savaşı ve yerkürenin birçok bölümünde emperyalistlerin tezgâhladığı yerel savaşlar, nükleer şantaj - dünya çapındaki askeri üsler ağı, saldırgan askerî bloklar kurulması ve soğuk savaş dönemleri bu öngörünün kanıtlarıdır.

Bugün de emperyalizm, özellikle ABD emperyalizmi Orta Doğu'da adil bir ortamı önlemeye çalışıyor ve Basra Körfezine bir donanma göndererek, çok tehlikeli bir ortam yaratmakta ve birçok ülkenin güvenliği için tehlike arzeden askerî üsler kurmaktadır. «Amerikan çıkarlarını korumak» bahanesiyle de diğer ülkelerin içişlerine karışacak özel bir ordu teşkil ediliyor.

Bir ülkede ne zaman halk çürümüş rejimlere başkaldırsa, «Moskova'nın Plânları» hakkında geniş ölçekli bir propaganda başlatılıyor. Bu, karşı devrimi ihraç etmek çabalarına bir kılıf olarak kullanılmakta. Angola, Etyopya, Kamboçya ve Afganistan'da olanlar da, bu propagandanın uygulamaları olmuştur. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler bir ülkenin meşru hükümetinin talebine karşılık verdiklerinde ve ona dış müdahale plânlarını püskürtmede yardım ettiklerinde bu yardım «müdahale» olarak takdim ediliyor ve uluslararası gerilimi arttırmak için bir bahane olarak kullanılıyor.

Emperyalist çevreler gerçek sosyalizm ve halkların kurtuluş hareketlerine karşı mücadelelerinde Pekin yönetiminin anti-Sovyetizmini daha da açık olarak sömürüyorlar. Çin'i modern silâhlarla donatıp komşularına karşı saldırgan ve hegemonyacı emellerine cesaret veriyorlar.

Silâhlanma yarışı insanlık için ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. O denli çok nükleer silâh birikimi gerçekleşmiştir ki, TNT eşdeğeriyle, dünyadaki her insana tonlarca patlayıcı düşmektedir. Düşmanların, fazlasıyla yok edebilecek güçlere sahip olduğu ortadadır. Artık dünyada hiçbir yerin öldürücü silâhların etkisinden muaf olmamasına karşın, silâhlanma yarışı durmaksızın sürüyor.

Bunun suçu ise sadece ve sadece emperyalizme aittir. Son gelişmeler bu hususu bir kez daha doğrulamıştır. Yakın tarihte görülmemiş ölçüde, askerî harcamalarını arttırmaya karar verenler ABD ve onun NATO'lu müttefikleridir. Yeni tip füzeleri üretme ve Avrupa'ya yayma kararını almışlar, böylece silâhlanma yarışının tehlikeli bir dönemini başlatmışlardır. Mevcut silâh ve silâhlı kuvvetler dengesini alt üst etmeye, askeri-stratejik ortamı Varşova Paktı üyelerinin güvenliği aleyhine değiştirmeye çalışmaktadırlar. Amerikan Yönetimi, silâhlanmanın sınırlanması yolunda uygun bir zemin hazırlayan SALT-2 anlaşmasının onaylanmasını, belirsiz bir tarihe ertelemiştir.

Bütün bunlar, kalıcı bir barışa giden yoldaki engellerin ne kadar büyük ve tekelci sermayenin temsilcisi politikacılarla muhatap olduğunda, uluslararası or-

tamda olumlu değişiklikler yapabilmenin ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Partimiz, mevcut durumdan doğru sonuçlar çıkarıyor. Emperyalizmin saldırgan hazırlıkları karşısında, sosyalizmin konumunun zayıflamasına izin vermeyecek ve halkların kurtuluş mücadelesine olan enternasyonalist desteğini azaltmayacaktır. Aynı zamanda, Sovyetler Birliği tüm gücüyle, tarafların eşit güvenliği ilkesini gözeterek, askeri cepheleşmenin düzeyini düşürmek için elinden geleni yapmaya devam edecektir. Leonid Brezhnev'in belirttiği gibi rotamız, «zorbalığa sert bir cevapla, barışa ısrarla sarılmayı birleştirmektedir. Bunun doğruluğu geçen yıllarda kanıtlanmıştır ve ona bağlanmaya devam edeceğiz. Hiç kimse, bizi bu yoldan saptıramayacaktır.»

Emperyalist kampta, özellikle, dünya gericiliğinin ve militarizmin odağı ABD'de, detanta karşı çıkan ve silâhlanma yarışını tahrik eden güçlü çevreler bulunmaktadır. Ancak yine de, barış, güvenlik ve silâhlanma savunucusu güçler, ölçülemeyecek derecede büyümektedirler.

Bunları özellikle, barış politikasının maddi temeli olan sosyalist topluluk ülkelerinin birleşik gücü, uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketi, ulusal kurtuluş hareketleri ve tüm ilerici, barışsever kamuoyu oluşturmaktadır .

Lenin'in, farklı sosyal sistemlerdeki devletlerin barış içinde birarada yaşamaları kavramının geçerliliği, dünya politikasındaki birçok olumlu gelişmeyle, pratikte de kanıtlanmıştır. Partimiz, Merkez Komitesi, ve Yoldaş Leonid Brezhnev bu Leninist hedefi izlemede, politik detantın yaygınlaşması ve askerî gerilimin düşürülmesiyle detantın takviyesinde dikkate değer bir gayret sarfetmektedirler. Lenin, «Silâhsızlanma sosyalizmin idealidir» demiştir. (Toplu Es. Cilt 23 s. 95) Sovyetler Birliği ve kardeş sosyalist ülkeler, bu ideali gerçekleştirebilmek için tam enerji ve sebatlarını, çabalarıyla birleştiriyorlar.

Bugünlerde barış, uluslararası güvenlik, ulusal özgürlük, demokrasi ve toplumsal ilerleme mücadelesi her zanmankinden fazla bütünleşmektedir. Bugün barışı koruma ve silâh yarışını sınırlamaya yönelik kitle eylemleri, doğrudan doğruya tekelci sermayenin gücünün kırılması, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyal adalet mücadeleleriyle bağlantılıdır. Önemli olan geniş kitlelerin bu ilişkiyi görmeleri ve bu tür eylemleri düzenleyerek ,emperyalizmin; Avrupa'da, Yakın ve Orta Doğu'da, Hint Okyanusunda ve Güneydoğu Asya'da, Karayiplerde veya Güney Afrika'da savaş hazırlıkları ve zorbalıklara karşı, hayatî çıkarlarını koruduklarını anlamalarıdır.

Yakın bir geçmişte, emperyalizmin saldırgan güçleri; barış içinde birarada yaşama, detant ve devletlerarası işbirliği politikalarına amansız saldırılar düzenleyerek ,soğuk savaş günlerini geri getirmeye çalışmalarıdır. Bu plânları, sert bir şekilde geri çevirmek gerekmektedir. Leninist Parti ve tüm Sovyet Halkı, insanın barış içinde yaşama gibi bir temel hakkının, sosyalist ülkeler topluluğu güçleri, tüm komünistler ve demokratlar, ulusal kurtuluş güçleri ve tüm barışsever kamuoyu tarafından savunulacağına ve ilerletileceğine emindirler.

Tarih kesinlikle göstermektedir ki, Leninizm, tüm insanlığın çıkarlarını ve toplumsal ilerlemenin hayati ihtiyaçlarını en iyi biçimde ifade etmektedir. Bu, komünistlerin temel program gereklerinden birinin kuvvetle doğrulanmasıdır: İşçi sınıfı, kendisini sermayenin baskısından kurtararak, gerçek ve tam bir sosyal kurtuluşu savunmakta ve herkesin tam anlamıyla ve özgür gelişme koşullarını tedricen yaratmaktadır.

Bugün dünyanın sosyal, ekonomik ve politik görünümünü tanımlayan süreçler, Lenin'in fikirlerinin doğruluğunu ispatlamakta ve tarihin Büyük Lenin'in öngördüğü biçimde geliştiğini göstermektedirler.

(KOMÜNİST NO: 4 Tam metin)

Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin Temel Eğilimleri

Zamanımızda, ilerici toplumsal gelişmelerde Ulusal Kurtuluş Hareketi önemli bir güçtür. Bu ülkelerdeki devrimci demokratik iktidar güçleri, bir yandan geri kalmışlığın yarattığı derin sosyal problemlerin üstesinden gelmek, bir yandan da emperyalizmin saldırılarına karşı koymak zorundadırlar. Bu nesnel bir durumdur ve Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin önüne, sosyalist yönelimi tek seçenek olarak çıkarmaktadır. Bu ülkelerin emekçi sınıfları ve politik güçleri, uzun ve kararlı bir mücadeleyi birlikte göze alabildikleri sürece birikmiş sorunlarını aşabilmektedirler. Yayınladığımız çeviri bu alandaki görevleri ve genel eğilimleri irdelemektedir.

İLKE

70'li yıllarda dünyanın bir zamanlar emperyalist sömürge sistemi tarafından hükmedilen bölümünde önemli değişiklikler oldu. Gelişme yolundaki 120 ülkenin çoğunda, bir zamanlar sömürge baskısı altındaki halkların ba-

ğımsızlıklarını elde etmelerinden sonra başlayan bu değişiklikler, Ulusal Kurtuluş Hareketinin yeni bir etabını belirtiyor.

Günümüzde Ulusal Kurtuluş Hareketi öncelikle:

- Sömürge sisteminin kalıntılarının ve ırkçı rejimlerin tasfiyesi, genç devletlerin egemenliğini kısıtlayan emperyalizmin politik ve militarist konumlarının yok edilmesi için mücadeleyi;
- Uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi, sömürgecilik döneminden arta kalan geriliklerin ve yeni sömürgeciliğin talanının yenilmesi için gelişmekte olan ülkelerin mücadelelerini.
- Bir çok ülkelerde anti-emperyalist, demokratik güçlerin eğilim olarak her türlü sömürü ilişkilerine karşı savaş biçimi alan derin toplumsal dönüşümler için mücadelesini kapsıyor.

Sosyalizmin gittikçe artan gücü, dünya çapındaki etkisi ve dayanışması temeli üzerinde Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'daki anti-emperyalist, demokratik ve devrimci güçler, emperyalizme önemli yenilgiler hazırladılar. Özellikle yeni sömürgeciliğe karşı mücadele yeni boyutlar aldı. 40'dan fazla genç devlette yabancı tekellerin mallarının devletleştirilmesi için önemler alındı. Az gelişmiş ülkelerin, dünya ekonomik ilişkilerinin köklü değişiminin ve emperyalizm tarafından uygulanan ulusal zenginliklerin yağmalanmasına son verilmesinin talep edildiği bir programla ortaya çıkmaları tamamiyle bir gelişimdir. Uluslararası hayatta gelişme yolundaki ülkelerin ağırlığının hissedilir derecede artması, emperyalizmi, yeni sömürgeci politikasını yeniden gözden geçirmeye zorladı. Şimdiye kadarki amaçlar terkedilmeden ekonomik, politik ve askeri baskı metodları daha dikkatli, ince bir yaklaşımla mükemmelleştiriliyor. Burada gelişme yolundaki ülkelerin yeni bir temelde uluslararası kapitalist işbölümü ile entegre olmasının (kaynaşmasının) pekiştirilmesine yönelik ekonomik önlemler ön plâna çıkıyor. İçinde Pekinli yöneticilerin de emperyalizmin müttefiği olarak ortaya çıktıkları, merkezinde yoğun bir anti-sovyetik, anti-komünist kampanyanın bulunduğu ideolojik bir saldırı bu harekete eşlik ediyor.

Genç ülkelerin anti-emperyalist mücadeledeki konumlarının güçlenmesi önemli iç gelişmeleri yakından ilgilendirir. Çok sayıda ülke, özellikle devlet sektörü sayesinde endüstrileşme, halk eğitimi ve sağlık işlerinde önemli gelişmeler elde ettiler. Kapitalizm öncesi ilişkilerin dönüşümü için gösterilen çabalar, karşı-devrimci güçlerin tepkisiyle karşılanıyor. Bunlar ekonomik gelişimin seviyesine göre ülkeden ülkeye çok farklı olmaktadır. Aynı zamanda, gittikçe artan sosyal ayrışma nedeniyle sınıf mücadelesi keskinleşiyor. Burada önemini koruyan temel soru: Geri kalmışlığın yenilmesi hangi üretim ilişkileri temelinde, hangi sınıfsal güçlerin öncülüğünde gerçekleştirilmelidir?

Sosyal içeriğin derinleşmesi demokratik, ulusal, anti-emperyalist kurtuluş mücadelesinin temel eğilimi oldu. Bu, pratikte, feodal olsun, kapitalist olsun, her türlü sömürü ilişkilerine karşı mücadele şeklini almaya başladı. Tecrübeler gösteriyor ki, bir zamanlar sömürge olan ülkeler kapitalist yolla kendilerini sömürüden kurtarma ve çalışanlara da ulusal bağımsızlığın sonuçlarından faydalanma imkânını sağlama durumunda değillerdir. Çağımızda geri kalmış ülkelerde genel demokratik görevleri sosyalist gelişim yolu üzerinde ulusal demokratik devrimle çözme imkânı doğmuştur. Ulusal demokratik devrimin sınıf güçlerine en kararlı anti-emperyalist ve devrimci güç olan işçi sınıfı, köylülük, şehir küçük burjuvazisinin bazı kesimleri, ilerici aydın-

lar ve geniş yarı proleter kitleler dahildir. Genç ülkelerin çoğunda toplumsal güçlerin bileşimi gösteriyor ki, günümüzde hiçbir sınıf veya tabaka mücadelenin yönlendirilmesini tek başına gerçekleştirebilecek durumda değildir. Bu görev sadece çeşitli sınıfsal güçlerin ittifakıyla çözülebilir.

Sosyalizmin artan gücü ve Ulusal Kurtuluş Hareketi için sağladığı çok yönlü yardım temeli üzerinde, Afrika ve Asya'nın birçok ilerici, anti-emperpalist devletlerinin sosyalist yönelimli toplumsal gelişme yolunu seçmeleri mümkün oldu. Şimdiye kadar 150 milyonun üzerinde nüfuslu 20 ülke bu yoldan geçti. Diğer ülkelerde de eğilim olarak ilerici toplumsal gelişme yolunu açabilecek değişimler meydana geliyor.

Bu ülkelerdeki sosyalizme yönelik toplumsal gelişme dünya devrimci hareketinin ilerlemesinin, kapitalizmin genel krizinin derinleşmesinin önemli bir belirtisidir. «Sosyalist yönelim hiçbir zaman günümüzdeki gibi gelişmenin belirleyici ve hissedilir bir etken, hiçbir zaman dünya halklarının mücadelesinde böylesine gerçek, umut verici bir yol olmamıştı.» Sovyet bilim adamı R.A. Uljanowski Asya ve Afrika'daki ilerici toplumsal gelişimin 20 yıllık tarihini böyle belirtiyor.

Çeşitli çıkış noktalarının ve gelişme şartlarının sonucu olarak, bu ülkelerdeki devrimci süreçlerde, gelecekte ulaşılmak istenen ve şimdiye kadar elde edilen değişmeler açısından büyük farklılıklar vardır. Toplumsal ilerleme birçok sosyal, politik çelişkilerle birlikte karmaşık iç ve dış şartar altında meydana geliyor. Emperyalizm ve iç gericilik devrimci süreci durdurmak, yapılan toplumsal dönüşümleri geriye döndürmek için her yola başvuruyorlar. Bu konuda sosyalist yönelimli ülkelerin günümüzde hâlâ kapitalist dünya pazarına bağımlı olmaları —sömürge zamanından arta kalan ekonominin tek ürüne dayanması nedeniyle— ve de belirli bir süre daha bağlı kalacakları gerçeğinden yararlanmak istiyorlar. Bazı ülkelerdeki (meselâ Gana, Mali, Mısır) tecrübelerin gösterdiği gibi, ilerici rota, karşı devrimci güçlerin yararına emperyalistlerin içişlere karışması, politik yöntemin kararsızlığı ve sübjektif yanlışları, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerinin zayıflaması veya kesilmesi dolayısıyla —Kurtuluş mücadelesinin düz değil, inişli çıkışlı bir çizgi halinde ilerlemesinin bir belirtisi olarak— prekapitalist bir yola dönebilir.

Sosyalist yönelimli toplumsal gelişim, bir zamanlar sömürge veya yarı-sömürge olan ülkelerin sosyalizme geçiş için kapitalist aşamayı atladıkları özel bir yoldur. Bu gelişim yolunu seçen ülkelerin toplumsal pratiğinin de ispatladığı gibi, sözü edilen yol anti-emperyalist, anti-feodal ve gittikçe artan bir şekilde anti-kapitalist dönüşümleri içeren, pratikte —işçi sınıfı az gelişmiş olduğu için— proleter olmayan ilerici güçler tarafından yönetilen anti-kapitalist ve devrimci demokratik eğilimin politik mücadelede belirleyici olduğu genel demokratik karakterli devrimci bir geçiş sürecidir. Bu yol sosyalizmin inşaasına doğrudan başlandığı anlamına gelmez. Fakat sömürgeci geçmişten miras kalan geriliğin adım adım yenilmesini, daha sonraki sosyalist devrime geçişin maddi-teknik, toplumsal ve politik-ideolojik önşartlarını yaratmayı, özellikle işçi sınıfının gelişimini teşvik etmeyi ve çalışan halkın bilimsel dünya görüşüyle donanmış öncüsünün yaratılmasını mümkün kılar. Burada sözü edilen doğrudan gerçekleştirilmesi için şartları henüz oluşmamış sosyalist devrim yönünde adımların atılmasıdır.

Sosyalist yönelimli ülkelerdeki devrimci süreçte V.İ. Lenin ve uluslararası komünist hareket tarafından, kapitalist olmayan gelişme teorisinde gösterilen geçiş koşullarının kanunları geçerlidir. Bu kavram, özgürlüğünü elde etmiş birçok devletin sosyalizme yönelik sosyal gelişiminde bir gerçek olmuştur. Kapitalist olmayan gelişim ve sosyalist yönelim arasında hiçbir temel fark yoktur. «Sosyalist yönelim» terimi son yıllarda toplumsal gelişimin yön ve amacını açık bir şekilde belirttiği için özellikle tercih ediliyor. Sosyalist yönelimli ülkeler denilince, sosyalist olmayan, bununla beraber kapitalizmi toplumsal bir sistem olarak reddeden, sosyalizme geçişi kolaylaştıran ve hızlandıran temel politik ve sosyo-ekonomik dönüşümleri gerçekleştiren ülkeler anlaşılmaktadır. Bu ülkeler anti-emperyalist barış ve yumuşama politikasını takip ediyorlar.

Sosyalist yönelimli ülkeler egemenliklerini sağlamlaştırmak, ulusal bir ekonomi inşa etmek ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak, ülkedeki toplumsal ilişkileri değiştirmek, sosyal ve politik hayatı demokratikleştirmek, ulusal kültürü geliştirmek ve hayat standardını yükseltmek için başarıyla çaba sarfediyorlar. Ulusal kaynaklar üzerindeki denetimlerini sağlamlaştırıyorlar ve devrimci-demokratik iktidar temelinde ekonomide güçlü bir devlet sektörünü geliştiriyorlar. Bu konuda SSCB ve diğer sosyalist ülkeler geniş politik ,ekonomik ve bilimsel-teknik yardımda bulunuyor.

Tarihsel gelişimin marksist-leninist analizinden, bu tür ülkelerde çeşitli görünümler alan sosyalist yönelimin bir dizi özellikleri ortaya çıkmaktadır:

- Emperyalizmin hakimiyetinin, özellikle uluslararası tekellerin yeni sömürgeci konumlarının yok edilmesi;
- Ekonomide devlet ve kooperatif sektörünün inşa edilmesi ve bunların sürekli olarak geliştirilmesinin sağlanması;
- Özel kapitalist sektörün devlet tarafından tanzimi ve yabancı sermaye üzerinde etkin bir denetim;
- Sosyalist ülkelerle çok yönlü ortak çalışmanın gerçekleştirilmesi;
- Yönetimi burjuvazinin ve feodallerin elinden alan ve geniş halk yığınlarının yararına kullanma politik iktidarın ilerici güçlerin eline geçmesi, devrimci-demokratik devletin, yeni bir devlet mekanizmasının yaratılması;
- Halk yığınlarının yararına ve onların katılımıyla köklü sosyal ve kültürel değişimler, (tarım reformları, cahilliğin giderilmesi, kadınların eşit haklara kavuşması, iş kanunu ve sosyal kanunlar).
- Emperyalizm ve sosyal reformizm ideolojisine karşı, tarihsel olarak halkların dünya çapında kurtuluş mücadesine, bilimsel sosyalizmin teori ve pratiğine bağlı devrimci-demokratik fikirlerin gerçekleşmesi için mücadele;

Bu dönüşümler eylemlerinde sadece toplumsal gelişimin kanunlarını tanıyarak hareket eden, halk kitlelerine sıkıca bağlı, onları politik olarak örgütleyebilen ve ideolojik açıdan yönetebilen devrimci bir öncü tarafından yönlendirildiği zaman başarıya ulaşabilir. Sosyalist yönelim ve geleceği açısından diğer önemli noktalar şunlardır: Toplumsal ve politik hayatın demokratikleştirilmesi, öncelikle işçi sınıfı örgütlerinin konumlarının sağlam-

laştırılması, anti-emperyalist ve sosyalist yönelimin gerekliliğine inanmış, politik güçlerin ve partilerin, ilk başta komünistlerin ve devrimci demokratların eylem birliği, çalışanların hayat standardının yükseltilmesine dayalı, somut koşullara uygun bir ekonomi politik, devlet içindeki etnik grupların ve halkların eşitliğini sağlayan demokratik bir ulusal politika.

Afrika ve Asya'daki (Afganistan, Angola, Mozambik, Kongo, Benin, Etyopya, Yemen Halk Cumhuriyeti) birçok devrimci-demokratik parti ve hareketlerin Marksizm-Leninizmi eylemlerinin ideolojik ve politik temeli ilân etmeleri ve kendilerini devrimci öncü parti olarak düzenlemeleri çok büyük bir öneme sahiptir. Böylece politik örgütlenmenin daha yüksek bir kademesi için önemli önşartlar gerçekleştirilmiş oluyor. Anti-emperyalist ve sosyal kurtuluş savaşının daha olgun bir aşamasını yansıtan sosyalizmin öncü partileri karmaşık ve çelişkili bir süreç içinde ortaya çıkmaktadır.

Sosyalist ülkeler ve Ulusal Kurtuluş Hareketi arasındaki bağlar için gerekli objektif temeller son yıllarda daha da arttı. Bu birlik tarihsel bir kanundur ve emperyalizme, sömürgeciliğe, yeni-sömürgeciliğe karşı barış ve güvenlik, ulusal bağımsızlık, toplumsal ilerleme için mücadeledeki ortak çıkârlar üzerinde oluşmaktadır.

Sosyalist devletler ve çok sayıda sömürgelikten kurtulmuş ülke arasında devletlerarası ve toplumsal alanda çok yönlü ilişkiler gelişmiştir. Son yıllarda bu ilişkiler toplumsal hayatın tüm alanlarında, özellikle politik alanda büyüdü. Gelişme yolundaki bir çok ülkede, dünya politikasıyla ilgili sorularda, çıkarlarının, sosyalist topluluğa üye devletlerle aynı olduğu bilinci arttı. Bu ortak çıkarlar öncelikle şunlardır: Dünya barışının korunması, silâhlanmanın durdurulması ve silâhsızlanma, yumuşama sürecinin dünyanın diğer bölgelerine genişletilmesi, uluslararası ekonomik ilişkilerin dönüşümü, anti - emperyalist kazanımların kuvvetlendirilmesi için mücadele...

Günümüzde dünyadaki devrimci sürecin gelişmesi için ulusal sosyal kurtuluş hareketine bağlı Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halkları esas olarak şu katkılarda bulunuyorlar: Sosyal ilerleme yolunda toplumsal değişiklikler için çabalar, emperyalizmin hegemonya ve sömürü politikasına karşı mücadele ve SSCB ile diğer Sosyalist ülkelerin barış ve yumuşama politikalarının desteklenmesi Sosyalist ülkeler ve Ulusal Kurtuluş Hareketi arasındaki nitelik olarak yeni ilişkilerin ifadesi SSCB, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Küba, Bulgaristan ve diğer sosyalist ülkelerin Afrika ve Asya'daki sosyalist yönelimli ülkelerle yaptıkları, uzun dönemi kapsayan dostluk ve işbirliği anlaşmalarıdır. Bu ülkeler arasında dostluk, karşılıklı anlayış ve güven, dayanışma temeli üzerinde yeni tip ilişkiler gelişiyor. Bu ilişkiler ortak ideal ve amaçlara, proletarya enternasyonalizmi prensiplerine dayanıyor. Şimdiye kadar yapılan bir dizi anlaşma dış politika, ekonomi, bilim, kültür, eğitim, sağlık işleri ve diğer alanlarda uzun erimli işbirliği için temel teşkil ediyor. Bunlar yeni, daha adaletli bir uluslararası ekonomik düzeni inşa etmeye yaramaktadır.

Sosyalist devletler ve sosyalist yönelimli ülkeler arasındaki ilişkilerde dış ekonomik bağlar büyük bir rol oynamaktadır. Afrika ve Asyadaki birçok ülkeye yapılan ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliği hızlı bir şekilde ilerliyor ve uzun dönemli, istikrarlı karakter alıyor. SSCB ve diğer sosyalist devletler gelişmeleri ulusal bağımsızlığın gerçekleştirilmesi ve ekonominin kuvvetlendirilmesi için önemli olan temel endüstrinin ve ekonominin diğer birçok kollarının inşasını destekliyorlar. Özellikle devlet sektörünün geliştirilmesine ve

uzman kadroların eğitilmesine yardım ediliyor. 1979'un başına kadar Sovyetler Birliği 1069 projeyi destekledi. Sovyet yardımıyla yılda 80.000 kalifiye eleman eğitilmektedir. KEYK ülkeleri adı geçen sosyalist yönelimli ülkelerde 4000 proje gerçekleştirdi. Günümüzde KEYK ülkelerindeki yüksek okullarda, gelişmekte olan ülkelerden 40.000 öğrenci yüksek öğrenim görmektedir.

Bu ülkeler arasındaki ikili ilişkiler yavaş yavaş çok yönlü ilişkilere dönüşmektedir. Ulusal kurtuluşunu elde etmiş ülkelerle KEYK ükelerinin işbirliği enerji, metalurji, kimya ve tarım alanlarını kapsıyor.

Komünist ve devrimci-demokrat partiler arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi ve dünya sosyalizmi ve Ulusal Kurtuluş Hareketi arasındaki ilişkinin ilerlemesinde yeni bir eğilimdir. Bu işbirliğinin politik ve ideolojik içeriği önemli ölçüde artmış bulunuyor. Toplumsal hayatın çeşitli alanlarında partinin yönetimi, uluslararası anti-emperyalist mücadele ve kadroların eğitimi konularındaki sorunlar gittikçe önemli rol oynuyor. Sosyalist devletlerin deneyimleri, parti inşaası ve toplumsal gelişmenin yöntemi konularıyla ilgilenen öncü partilerin Marksizm-Leninizm ve proleterya enternasyonalizmini, politikalarının temeli yaptıkları alanda partiler arasındaki ilişkiler daha ileri bir dereceye erişiyor.

Halkların ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinin perspektifi sosyalizmin ve uluslararası etkisinin kuvvenlenmesiyle ilişkilidir. Bu mücadelede yeni başarılar anti-emperyalist, devrimci güçlerin SSCB ve diğer sosyalist ülkelerle ortak çalışmalarına ve anti-komünist, milliyetçi-burjuva, sosyal-reformist konumlara düşmemelerine bağlıdır. Komünist ve devrimci-demokrat, tüm ilerici güçlerin ulusal ve uluslararası alanda eylem birliği ulusal ve sosyal kurtuluş davasının önümüzdeki zaferi için bir önşarttır. **(EİNHEİT 1980/1)**

Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi Emperyalist Saldırganlığın Hakkından Gelecektir

Nicolas Chaoui
(Lübnan Komünist Partisi Merkez
Komitesi Genel Sekreteri)

Ortadoğu, özellikle son bir yıl içinde, bütün dünyada politik ilgi merkezi haline geldi .Bir dizi sosyal ve siyasal olay, bu bölgeyi bir barut fıçısına çevirdi. Ortadoğu'da geleceğe damgasını vuracak olan hareketlerin başında Arap uluslarının demokratik ve anti-emperyalist hareketi olacaktır. ABD emperyalizminin ve bölgedeki işbirlikçi rejimlerin doğrudan ve dolaylı saldırılarına hedef olan bu hareketin genel eğilimlerini ele alan Lübnan Komünist Partisi Genel Sekreteri Nicolas Chaoui'nin bir yazısını yayınlıyoruz.

İLKE

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra Ulusal Kurtuluş Hareketi olağanüstü bir gelişme gösterdi. Köylülerin iktidarı ele almaları ve dünya emperyalist zincirini kırmalarının üzerinden 61 yıl geçti. (*) Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi giderek durumunu sağlamlaştırıyor. Ve ilk sosyalist ülke-

nin, daha sonra da sosyalist ülkeler topluluğunun güçlenmesi sayesinde başarılar elde ediyor.

Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi, özünde anti-emperyalist bir harekettir ve kendisini biçimsel politik bağımsızlık için mücadele çerçevesinde sınırlayamaz. Sınıflararası çelişki, bir yandan burjuvazinin güçlerinde, feodal ve yarı feodal göçlerde, öte yandan bu çelişkileri öne çıkaran devrimci güçlerde görünüyor. Deneyler kanıtlamaktadır ki, dünyadaki güçler ilişkisinin günümüzdeki durumu, Sovyetler Birliği'nin sosyalist topluluk ülkelerinin ve kurtuluş hareketlerinin gelişmesine ilgi duyan sosyal sınıf ve tabakalara ve devrimin gelişmesine dayanan fiili bir devrimci iktidarın varlığı sayesinde ulusal ve demokratik devrim hedeflerinin gerçekleştirilmesi ve sosyalizme geçişin temellerini atmak için olanaklar yaratmıştır. Özgürlüğüne kavuşmuş devletlerde sosyalist seçim yapma artık kuramsal bir sorun değildir. Halka dayalı Demokratik Yemen Cumhuriyeti'nde, Etiyopya'da, Afganistan'da, Angola'da olan ve süren olaylar bu ilerlemenin devam ettiğini kanıtlar. İktidarın sınıfsal niteliği ve ideolojisi, sosyalizme geçişin kesin ve başlıca etkeni olarak kalıyor.

Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi son onyıllık süre boyunca büyük başarılar elde edip önemli savaşlar kazandı. Şimdiki aşamada ise, biz Lübnanlı komünistlerin «Yönetim Bunalımı» olarak tanımladığımız bir buhran geçirmektedir. Politik özgürlüğe kavuşmanın ertesi günü bu hareketin başına gelen bunalım, çoğunlukla küçük ve orta burjuvazinin ve de askerlerinin milli ve yurtsever niteliklerinden kaynaklanmıştı. Nedenlerden biri de, palazlanmış burjuvaziyle, feodal sınıf kalıntılarının emperyalizmle ilişkilerde uzlaşmaları ve emperyalist çıkarları korumalarına dayanan ihanetleriydi. Bu sınıfsal tavır içindeki yönetimler, bölgede, geçmişte olduğu gibi bugün de stratejik konumu ve daha doğrusu bütün dünya için önemli olan petrol rezervleri nedeniyle büyük önem arzediyor. Emperyalistlerin entrikalarına karşı çıkmak ve ilerlemek sorumluluğundan doğan sorunlarla karşı karşıya kalınıyor.

Bazılarının geri çekilmesi ve bazılarının da kararsızlığı, bu durumun sonucudur. Demokratik Yemen'in tecrübesi ve çoğu Arap ülkelerinde halktan gelen hareketler, bu ulusal kurtuluş hareketi için gerçek olanakların varlığını, yönetimlerin böylesi unsurların elenebileceklerini ve daha sonraki bir evrim için gerekli bütün yeteneklerin ortaya çıkarılabileceğini gösterir.

Bu gereklilik, bugün emperyalizmin uyguladığı baskının ardından Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi üzerine çöken korkunç tehlikenin görülmesiyle daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır. «Camp David» anlaşmaları aracılığıyla emperyalizmin ortaya çıkardığı başlıca hedeflerden biri de, özellikle yönetim içinde bu bölünmenin derinleşmesidir. Özellikle olyların önemi ve tehlikeli niteliği, Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'yle emperyalizmin ve siyonizmin güçleri arsında ortaya çıkan gericilik, bizde yönetim içi çatışmaların ve yön değiştirmelerin nedenlerinden biri olmuştur. Bir yandan ilerici güçler, öte yandan da kapitülasyoncu ve karşı devrimci güçler arasındaki mücadele daha da kızıştı.

«Camp David» uzlaşmaları Sedat rejiminin, Arap Halklarının düşmanı olan kampa geçişini ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketine karşı yöneltilmiş Mısır-Amerikan-İsrail ittifakının kuruluşuna katılmasını açıkça kaydediyor. Bu ittifakta Mısır, İsrail saflarında, emperyalizmin ve gericiliğin çıkarlarına uygun savaşlara ve saldırgan müdahalelere sürüklenmiştir. Satılmış Mısır

yöneticileri, Mısır'da, Arap Dünyasında ve Afrika'da «Sovyet Etkisine» karşı «ılımlaştırı» politikayı ikame ettiler. Oysa bu politika, Arap halklarının milli çıkarlarının zararına olarak Mısır rejimi tarafından emperyalizmin ve İsrail'in jandarmalığını ve güvenliğini korumayı yüklenme çabalarının gerçekliğini gizlemeye yetmiyor.

Arap Ulusal Kurtuluş Hareketine karşı bu emperyalist saldırganlık, emperyalizmin yanında, Sovyetler Birliği'ne, ulusal kurtuluş hareketlerine, barışa ve halkların güvenliğine yöneltilmiş, dünyadaki bütün gerici güçlerle gizlenmiş bir ittifakı hazırlamaya can atan Çinli yöneticilerin onayından ve desteğinden yararlanıyor. Pekin yönetimi, kendisine paralel çizgi izlemiyen hareketleri tasfiye etmek veya onları Sovyetler Birliği'ne, Küba'ya karşı düşmanca bir yol izlemeye itmekte etkin bir rol oynamaktadır.

Camp David tuzağı Arap dünyasında, geniş halk kitleleri arasında büyük çalkantılara yolaçtı. Sedat'ın kapitülasyon politikasının geri püskürtülmesi Zirve Konferansı çağrısında kesin ifadesini buldu. Ve «Camp David» pazarlığını kınayan Bağdat Konferansıyla Suriye Arap anlaşması kararları, Sedat'ın tecrit edilmesini onayladı. Bu karşı çıkış hala emperyalizmle bir çarpışma düzeyine erişmemiştir. Çünkü kitlelerin tepkisi bütün arap ülkelerinde derin ve bütün değildir. Fakat, bu kitlelerin cesaretli bir savaşı yürütmeye yeteneklerinin bulunmadığını göstermez. Tersine,Yemen halkında olduğu gibi, Lübnan ve Filistin halklarını da örnek alacak olursak, bu savaşı yürütmede büyük bir isteğin varolduğu doğrulanır. Nedeni, Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi' nin hatalarında ve yönetime karşı gittikçe artan güvensizliğinde aramak gerekir. Bu da düş kırıklığına ve Arap Halkları içindeki isteksizliğe vardırır.

Biz «Camp David» anlaşmalarına karşı olan bütün kuvvetlerin, sorumluluklarını iyice, gerekli olan tüm ciddiyetle üzerlerine almaları ve bu güçlerin gerici, siyonist ve emperyalist komploya karşı çıkmak için, daha derin ve geniş çapta önlemler almaları üzerinde diretiyoruz. Emperyalizmin baskısı ne kadar acımasızca olursa olsun, plânlarının boşa çıkması için gerekli şartların biriktiğini söylemek ve yeni ufuklara doğru Arap Ulusal Kurtuluş Hareketinin gelecek evrimini garantilemek gerekir. Eğer anti-emperyalist Arap güçler birleşmeye ve eylemlerini koordine etmeye ulaşırlarsa, gericiliğin ve sağın kuvvetlerine karşı kendilerini daha güçlü hissedeceklerdir. Emperyalizm, uluslararası global durumu belirleyen ve devrimci mücadeleye elverişli koşullar yaratan denge nedeniyle, egemenliğini yitirdi.

Lübnan Ulusal Cephesine gelince, partimiz verimli deneylerine dayanarak mücadelede güçleri sabitleştiren, Arap halk kitlelerin dayanan ilerlemeci bir yeni Arap Cephesi'nin kuruluşunda olduğu gibi, bu tür cephelerin tüm arap ülkelerinde kurulması için her zaman çağrıda bulundu. Biz, içine komünistleri, Baasçıları, milliyetçileri ve bugünkü aşamada Arap halklarının emperyalizme karşı mücadelesinde genel stratejik görüş açıları üzerine kurulan bir proğramın etrafında toplanmış tüm devrimci güçleri içine alacak bir cephenin kurulması gereğine inanıyoruz. İşçi sınıfının partisi burada kendisine düşen rolü oynamalıdır. Çünkü ,emperyalizme karşı savaşta en kararlı sınıfın, sosyalizm için ulusal devrim hedeflerinin gerçekleşmesinde, bu savaşı yürüytmeye hazır olan sınıfın partisidir.

Lübnan'da ortalığı kırıp geçiren kanlı olaylar, bölgede bunalımı tamamlayan bölümü oluşturuyor. Lübnanlı Arap ve Enternasyonalist zıtlıkların şid-

detlenip birbirine dolaşmaları, halen içinden çıkamadığımız bir sivil harbin açılmasına vardı.

Sadakatle takip ettiğimiz yurtsever ve ilerlemeci kuvvetlerin birleşmesindeki tutarlı politikasıyla Partimiz, sağlam bir şekilde örgütlediği bir cephe kurmayı başardı. Bu da Lübnanlı yurtsever ve ulusal hareketin merkezi politika konseyidir. Tarihte ilk kez yönetiminde komünistlerin başlıca rolü oynadıkları örgütlenmiş bir yasal cephenin kurulduğu görülmektedir. Cephe, onu oluşturan ülkelerin aralarındaki ilişkiler, sorumluluklar ve haklarda eşitlik ve demokrasi ilkelerine dayanıyor. Çeşitli partilerle sosyal tabakaları ve türlü ideolojik akımları temsil eden kuvvetler, politik ideolojik ve örgütsel bağımsızlıklarını korumaktadırlar. Cephe stratejik bağlarını ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere, dünyada ilerici kuvvetlerle ve sosyalizmle ittifakını belirginleştiren ,açıkça anti-emperyalist olan bir programa dayanmaktadır. Kendine şuurlarını açan bir ilgi sağlayan bu cephe, demokratik, birleşmiş ve özgür Lübnan'ın güvenliğini sağlayan çıkarların sözcüsüdür. Ülkede durum istikrarlı olmaktan uzaktır. Bu, Lübnan'da, şimdi de bölgeyi hedef alanlara sıkıca bağlı olan zıtlıkların şiddetlenmesindendir. «Camp David» anlaşmalarının ilânından sonra Carter tarafından yapılan açıklamayla, Sedat ve Begin'in açıklamaları, bu anlaşmaları Mısır'dan sonra Lübnan'a da kabul ettirmeyi amaç edinmiş tasarıların varlığını açığa vurdu. Bu tasarılar, faşist ve bölücü güçlere, caydırıcı Arap kuvvetlerine karşı daha da amansız eylemlere girişme cesaretini verdi.

Bugün ülkemizde, çeşitli politik kuvvetlerle geniş halk tabakalarını ve önemli politik hristiyan kuvvetlerle, geniş hristiyan topluluğu kitlelerini, Lübnan'da sivil harbin ateşini körüklemeye devam eden İsrail'li ajanlara, emperyalizme, arap gericiliğine karşı mücadelede bir araya getiren geniş çaplı bir cephe mevcuttur. Düşman baskısına, büyük fedakarlıklara ve zorluklara rağmen, Arap Yurtsever Hareketi, birliğini, askeri ve politik kuvvetlerin bütünlüğünü korumayı başarmış olup, bir geniş cephenin başında yer almaktadır.

Bütün bunlardan sonra biz, geleceğe iyimser bakıyoruz. Bizi tecrit etmeyi hedef almış çabalar bugün bütünüyle iflâs ettiler ve bugün tecrit edilmiş olanlar düşmanlarımızdır. Bizim sarsılmazlığımızı besleyen en önemli kaynak olarak ortaya çıkan enternasyonal birlik sayesinde, dostlarımızın yardımıyla, daha da güçleniyoruz.

(*) Yazar burada, Ekim devrimi ile işçi sınıfının yanında emekçi köylülüğün de iktidara geldiğini vurguluyor.

ABD'nin Latin Amerika Doktrinleri

A. ATROSHENKO

«Güney Amerika Modeli» (mi?) türünden tartışmalar Türkiye'de de yoğunluk kazandı. Kuşkusuz bu tartışma bilimsel içerikli değil ve daha çok sosyal demokratların politik spekülasyon malzemesi olma niteliğinde. Sorunun aslı, ABD emperyalizminin bağımlı ülkelere ve bu ülkelerdeki toplumsal olaylara bakış açısı ve layık gördüğü çözümlemelerdir. Karakteristik olarak benzer çizgiler taşıyan Latin Amerika ülkeleri de ABD emperyalizminin etkisi altındadırlar. Bu bakımdan Birleşik Devletlerin bu kıta ülkelerine karşı, sistemleşmiş bir doktrini bulunmaktadır. Yayınladığımız çeviri ABD emperyalizminin Latin Amerika ülkelerine karşı güttüğü politikaların ana hatları üzerinde duruyor.

İLKE

ABD'nin, güney komşularına dönük politikalarını belirleyen en önemli unsurlardan biri, bu ülkelerin herbirinde bulunan hükümetler, ve politik sistemlerdir. Amerikan yönetici çevreleri, bazı Latin Amerika ülkelerinin sosyalizme yönelmeleri doğrultusunda ortaya çıkan ciddi olasılıklar karşısında, son on yıldır bu durumun özellikle farkına varmışlardır.

Bu yönelimi engellemenin ve Birleşik Devletler'in, Rio Grande'nin güneyindeki ekonomik, askeri ve poli-

tik çıkarlarını güvence altına almanın en iyi yolu ne olabilir? Bu konular uzunca bir süredir Birleşik Devletler siyasal bilimler öğrencileri ve hükümet çevrelerinde tartışılmaktadır.

Carter yönetimi, Beyaz Saray'a yerleşir yerleşmez, çoğunlukla burjuva demokrasilerini destekleyeceğini açıklamış ve Latin Amerika ülkeleriyle olan ilişkilerinde, bu ülkelerin «insan haklarına ilişkin icraatlarını» dikkate alacağını vurgulamıştır.

«İnsan Hakları» doktrini sosyalizme ve demokrasiye karşı verilen mücadelede ve ABD'nin dışarda, Watergate Skandalı ve Vietnam'daki çirkin savaşla kararan görünümünü, düzeltmeye yönelik, ideolojik temel olarak tasarlanmıştır. Sosyalist ülkelerdeki, «insan haklarının» desteklenmesi için büyük bir kampanya başlatan Washington, her nasılsa kendisini, eğer sadece bir biçimsel davranış ise, yabancı tekellerin ve yerel oligarşinin çıkarlarına bekçilik etmek için hak ve özgürlüklere insafsızca saldıran, Latin Amerika'daki gerici, askeri, faşist veya yarı faşist rejimlerden ayrı tutmak zorunda kalmıştır.

26 Temmuz 1978'de, Santiago ve Küba'da bir toplantıda konuşan Küba Başbakanı Fidel Castro, bu kampanyayı şöyle açıklamıştır:

«Her yeni Birleşik Devletler lideri Lâtin Amerika ve tüm dünya için ağdalı ifadeler kullanıyor. Bunlardan birisi iyi komşuluktan bahsetti, bir diğeri «ilerleme için ittifak» sloganıyla ortaya çıktı ve şimdi ağızlardan düşmeyen kelime «insan hakları...» Henüz bir bütün olarak ABD'nin, ne batı yarım küresinde ne de dünyadaki politikasında hiç bir değişme olmadı. Her şey eskiden olduğu gibi duruyor ve Amerikan politikaları büyük ölçüde «savaş gemisi ve dolar diplomasiyle» ve bu politikalara «güçlü haklıdır» ilkesinin egemen olmasıyla belirleniyor.» (1)

Ayrıca bugünkü Birleşik Devletler yönetimi tarafından açıklanan ve özellikle henüz görevi aldıklarında bazı adımlar atılan Latin Amerika'ya dönük politik niyetler, açıkça Washington'un, bölgede emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı kitlelerin yükselen mücadelelerinın neden olduğu politik atmosfer değişimine uyan bir eğilimle, taktiklerine bir esneklik getirme isteğini göstermektedir. Beyaz Saray, kendisini faşist rejimlerden ayırma niyetini açıklamakla, Birleşik Devletlerin batıdaki etkinliğini ve prestijini düzeltmeyi ümit etmiştir.

Washington'un, Latin Amerika'daki «temsili demokrasileri» desteklemeye niyetli olduğunu açıklaması, ilk kez değildir. 1960'larda «ilerleme için ittifak» programıyla ortaya çıkan Kennedy yönetimi, politikalarında, Anayasal olarak seçilmiş burjuva demokratik hükümetlere güveneceklerini açıklamıştı. Yine de son yıllarda Beyaz Saray, açık ve örtülü olarak Latin Amerika'daki gerici diktatörlük rejimlerini desteklemeye ve kurmaya devam etmiştir. Carter yönetimi göreve geldiğinde, Birleşik Devletler Kennedy'ninkine çok benzeyen politikalar üretmiştir. Bu politikaların gerekçeleri nedir?

Bu soruya cevap verebilmek için 1960'ların ilk yıllarından, bugünkü yönetim işbaşına gelinceye kadar, izlenen Birleşik Devletler politikalarının, en azından özünü ve bunların Latin Amerika üzerindeki etkilerini dikkate almalıyız.

Hatırlanacağı gibi 1960'ların hemen başlarında, Latin Amerika'nın geleneksel sosyo-ekonomik yapılarının bunalımı büyük bir şiddetle artmaktaydı. Gerçekte bir çok faktörün yardımıyla Lâtin Amerika ülkeleri-

nin sosyal ve konomik gelişimi, giderek artan bir biçimde engelleniyordu. Feodalizmin kimi kalıntıları, özellikle tarımda, hala mevcuttu. Çoğu Latin Amerika ülkeleri toprak ağaları ve finans oligarşileri tarafından yönetilmekteydi. Ekonomileri, özellikle geleneksel kolları, yabancı tekellerin kontrolündeydi ve ayrıca emperyalizmin bu ülkeleri, kapitalist dünyanın tarımsal ürün ve hammadde ihtiyaçlarını karşılayacak bir üs olarak tutmaya çalışıyordu. Demokratik ve anti-emperyalist hareketlerdeki artış; eski üretim ilişkileri ile, gelişmekte olan üretici güçler arasındaki büyüyen çelişkinin, hem bir belirtisi hem de doğal bir sonucuydu. Sosyalist sistemin güç kazandığı koşullarda ve nitelikçe yeni bir uluslararası ortamda, Latin Amerika'da süregelen demokratik ve anti-emperyalist mücadele süreci içinde bu mücadelenin —Küba'da çok güzel bir şekilde gerçekleştiği gibi— sosyalist devrimlere dönüşmesi için ciddi bir olasılık belirmişti. Bu nedenle Birleşik Devletlerin Rio Grande'nin güneyindeki ülkelere dönük emperyalist hedeflerin temel stratejisi, yeni bir Küba'yı engellemek olmuştur.

Dünyadaki yeni güç dengeleriyle birlikte, Birleşik Devletler emperyalizmi artık Latin Amerika'nın içişlerine açıktan ve kabaca müdahale edemeyeceğini ve eskiden olduğu gibi, devrimci hareketleri ezmek için rahatça kuvvet kullanamayacağını kavramıştır. Washington, sosyalist bir devrime karşı tasarlanmış, «barış içinde devrim» doktrinine dayanarak, Latin Amerika'daki sosyo-ekonomik «modernizasyonu» seçeneği üzerinde çalışmaya başlamıştı. (2)

«Barışçıl Devrim» doktrini; bölgenin sosyal ve ekonomik yapısını zamana uydurmak ve daha gelişmiş kapitalist ülkelerin seviyesine getirmek için, geleneksel tarım ve finans oligaşşisini geri plâna iterek ve Latin Amerika'daki kapitalist üretim ilişkilerini, bu ilişkiler içindeki feodal ve yarı-feodal kalıntıları temizleyerek geliştirmek amacıyla üretici güçlerin gelişimine belirli bir serbestlik tanımaya heveslenıyordu. Böylece, Latin Amerika'nın kapitalist dünya ekonomisine daha da sıkı bağlanacağı ve emperyalizmin, onu sömürmeye devam hakkını elinde tutacağı umulmuştu.

14 Mart 1961'de kongreye gönderdiği mesajda Başkan Kennedy, Birleşik Devletlerin kaynaklarını ve enerjisini sosyal ilerleme ve ekonomik gelişim proğramına sunmaktan vazgeçtiği taktirde, bir çok insanın tek umut olarak komünizme yönelmeleri sonucu, ülkesinin çok vahim ve muhtemel bir tehlikeyle karşı karşıya kalacağını vurgulamıştır. (3)

Latin Amerika sosyo-ekonomik yapılarının kapitalist «modernizasyonu» kavramı ve «seviye yükseltilmesi», emperyalizm ile politik, ideolojik ve ekonomik uyum halinde olmuştur. Dünya çapındaki bilimsel ve teknolojik devrim, uluslararası kapitalist işbölümünde büyük değişiklikler meydana getirmiş, böylece emperyalizmin Güney Amerika'yı sömürmeye devam edebilmesi için kıtanın yalnızca hammaddelerinin değil, ayrıca endüstriyel ürünlerinin de bir tedarik-üssü haline getirilmesi zorunlu olmuştu. Kapitalist dünya ekonomisi ile olan ilişkiler, hammadde ve gıda maddeleri tenininin geleneksel şeklini tamamlayacak yeni bir endüstriyel temel üzerinde daha da kuvvetlendirilmeliydi. Bu, Latin Amerika'da üretim ve sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi işleminin hızlandırılması, yani bölgede henüz tekelleşme aşamasına giren, en azından ekonomik olarak en ileri ülkenin kapitalist gelişi ihtiyaçlarını karşılayabile-

cek düzeyde, ekonomilerinin tekelleşmesi gereğini doğurmuştur.

Tüm bu faktörler; (tarım reformları, sanayileşme, entegrasyon vb.) şeklindeki Latin Amerika gelişiminin çıkış yollarında, Birleşik Devletler tekellerinin umulmadık derecedeki ilgisini belirlemiştir.

Bununla beraber, üretici güçlerin gelişme ihtiyacı ile geri üretim ilişkileri arasındaki çelişki keskinleşirken, Birleşik Devletler tekelleri, kendileri için fevkalade elverişli «yatırım ortamı» yaratan ve kendi destekleri ile ayakta duran diktatörlüklerle yönetilen ülkelerdeki çıkarlarını koruyabileceklerine güvenmiyorlardı.

Linowitz Komisyonu tarafından hazırlanan Washington'un Latin Amerika politikası hakkındaki birinci raporuna göre; (4) otoriter hükümet, soykırım gaddarlık ve insan haklarının çiğnenmesi, şiddet ve istikrarsızlığa yolaçmaktadır. Sonuç olarak, Birleşik Devletler'in her iki toplumun ve uluslararası sistemin etkin işbirliğine temel olan karşılıklı saygı ve güveni zayıflattığı için, bu tipteki adaletsizliklere karşı kesin muhalefetini açıklamasının kendi çıkarlarına uygun düştüğü meydandadır. (5)

«Barışçıl Devrim» doktrini temeline dayalı, Latin Amerika'nın kapitalist «modernizasyonu» programı, şunları tasarlamaktaydı:

- Üretim ilişkileri içerisindeki feodal ve yarı-feodal artıkların temizlenmesi,
- Latin Amerika ülkelerinin uluslararası kapitalist iş bölümünde, yabancı, özellikle Amerikan tekelci sermayesiyle direkt ve aktif işbirliği, sanayileşme, sermayenin merkezileşmesi ve yoğunlaşmasının teşvikiyle tüm Latin Amerika'daki kapitalist üretim ilişkilerinin islâhı ve geliştirilmesi;
- Finans ve sanayi oligarşisinin, genellikle batının kapitalist ülkelerinde kabul edilen bir hükümet şekli olan «temsili demokrasiler» biçiminde, politik diktatörlükler kurması.

1960'larda tüm Latin Amerika'yı kapsayan bir kapitalist «modernizasyon» başlamıştı bu, kanuni (müktesep) hakları haiz içteki egemen güçler tarafından destekleniyor, teşvik ediliyor ve geliştiriliyordu. Birçok Latin Amerika ülkesinde, amaç olarak farklı olmalarına karşın, toprak reformuyla ilgili yasalar yapıldı ve kabul edildi. Tarımın kapitalist gelişimi hızlandı ve eski toprak aristokrasisi; bankacılık, sanayi burjuvazisi ve yabancı sermaye ile sıkı bağlar kuran büyük bir kapitalist girişimci sınıfa dönüşmeye başladı. Hazırlanan programların uygulanmasıyla, ekonomik alt yapının gelişme ve yayılması temelinde, sanayileşme hızı da arttı. Sermayenin merkezileşmesi ve yoğunlaşması işlemi büyüyen bir oranda devam etti. Yabancı tekellerle yakın ilişkiler kuran, endüstriyel ve mali gruplaşmalar oluştu ve bölgenin kendi içindeki entegrasyon işlemleri çok daha aktif hale geldi. Kıta, geri bir gıda hammadde temin edici konumdan, kapitalist dünyanın zirai ve endüstriyel sahası olma yolunda hızla değişerek, (özellikle en gelişmiş ülkeler) uluslararası kapitalist işbölümüne daha etkin katıldı.

Latin Amerika'nın bilimsel ve teknolojik devrime dayalı kapitalist «modernizasyonu», tüm ülkelerinde, gelişimin tekelci aşamaya geçişi sırasında bile, bir noktaya kadar klasik kapitalizmin maruz kalmadığı, sosyo - ekonomik çelişkileri arttırarak başarılmıştır. Bu, kendisini, tüm kıta ve tek tek ülkelerdeki ekonomik gelişmenin eşitsizliğinin ve Latin Amerika ülkelerinin çeşitli grupları arasındaki oransızlıklarının neden oldu-

ğu problemlerin ağırlaşması biçiminde hissettirmiştir. Kentler bunalıma giriyor, kitleler halinde işsizlik büyüyor ve gelir daha da adaletsiz dağıtıldıkça, sosyal zıtlıklar iyice netleşiyordu. Örneğin: Birleşmiş Milletler Latin Amerika Ekonomik Komisyonu, işgücünün yaklaşık yüzde kırkının tamamen ya da kısmen işsiz olduğunu hesaplamıştır. Öte yandan uluslararası tekeller, hem geleneksel, hem de bilimsel ve teknolojik devrimin teşvik ettiği yollarla, Latin Amerika ülkelerinin mevcut durumunu kökleştirmek için, kapitalist «modernizasyondan» yararlanmışlardır.

Tüm bunlar, geri kalmışlıklarını ve emperyalizme bağımlılıklarını sona erdirmek ve sosyo-ekonomik problemlerini çözmek için, Küba gibi sosyalist devlet deneylerinin tek ciddi alternatif olarak benimsendiği kitlelerde, artan bir politik bilinçlenmeye ve devrimci hareketlerde güçlü bir kabarışa yol açmıştır. Bu durum, 1970'de Şili'de sol-kanat partileri koalisyonunun hükümet oluşturup, ülkede sosyalizmin inşaası için önkoşulları yaratan bir program hazırlamalarıyla ileri bir noktaya varmıştır. Diğer bir dizi ülkede geniş yığınlar ve ulusal burjuvazi, hükümetleri, çok uluslu tekellerin uygulamalarını sınırlamaya mecbur bırakmıştır.

Bu durumu gören Kennedy yönetiminin, burjuva-demokratik rejimlere güveni giderek azalmış ve esas desteğini, Latin Amerika'yı baskıcı yöntemlerle «modernize edebilecek» güçlere kaydırılmıştır.

Anayasal olmayan diktatörlük rejimlerine doğru gidişat, esas anlamını, ABD'nin bir «Komünist tehlike» karşısında, güney komşularının içişlerine tek yanlı olarak, hatta kuvvet kullanarak müdahale edebilme hakkını içeren, Johnson-Mann Doktrininde bulmuştur.

Bu yaklaşım doğal olarak, yalnızca Washington ve Birleşik Devletler tekellerinin çıkarları için değildi. Yabancı sermayeye sıkı sıkıya bağlı olan ve yerel finans ve sanayi oligarşileri, bunu formüle edebilmek ve uygulayabilmek için çaba göstermişmişlerdir. Washington yerli gericilere yardım için, sadece dışardan ve genellikle gizlenen etkinliğini kullanmak durumundaydı. Ancak bu etki, 1964'de Brezilya'da olduğu gibi, çoğunlukla kesin bir unsur olmuştur.

Beyaz Saray 1960'larda yalnızca bir kez, o da 1965'de Dominik Cumhuriyeti'nde liberal burjuva-demokratik Francisco Coamano hükümetini devirmek için müdahale başlatmıştır.

Daha sonraları, muhtemelen bu müdahaleden aldığı dersleri de hesaba katan ABD emperyalizmi, zamanını, (ki bu «istenmeyen» rejimli ülkelerdeki iç politika ve ekonomik durumu istikrarsızlaştıracak adımları da içeren, dolaylı müdahele ve karşı tepkinin en farklı biçimlerini kesinlikle dışarlamıyordu) ne tür dönüm noktalarının gerçekleşeceğini izleyerek ve bir ülkede kapitalizmin maddi temellerince ciddi bir tehdit olduğunda, sadece kitle karışıklıklarına (bu da çok örtülü ve dolaylı olmasına karşın) başvurarak geçirmiştir.

Jonhson'un aksine Nixon Yönetimi, diktatörlük rejimlerine desteğini açıklamamış, ancak Sosyalist Küba istisna olarak, Latin Amerika'daki hükümet biçimlerine «pragmatik bir yaklaşımı» benimsemiştir. Beyaz Saray aynı zamanda, çabalarını, «Latinleştirilmesi», yani Latin Amerikalıların herşeyi kendileri için yapmaları sloganını ortaya atarak, güney komşularını kapitalist «modernizasyona» yönlendirmede, daha da yoğun girişimlerde bulunmaya yönelmiştir.

«...Her ülkenin çoğulcu (yani, burjuva-demokratik A.A.) bir sisteme geçişin özgül biçim ve yönetimlerinin, bu ülkelerin geleneklerine ve

durumlarına göre değişebileceğini kabul etmeliyiz.» diğerleri arasından, Beyaz Saray'ın Latin Amerika politikası hakkında tavsiyeler üretebilmek için, Başkan Nixon'un isteğiyle 1969'da buraları ziyaret eden, Nelson Rockefeller Heyetinin hazırladığı raporun işaret ettikleridir. Bu tavsiyelerin birçoğu daha sonra benimsenmiştir. «Biliyoruz ki, bizler, Birleşik Devletler'de, herhangi bir ülkenin iç politik yapısını, örnekleme hariç, belirleyemeyiz.»

Bu arada, Washington'un Latin Amerika politikasını saptayan Birleşik Devletler yönetici kadroları içinde, askeri-sınai kompleksiyle bağlantılı otoriter bir grup artan bir etkinlik kazanıyordu. Brezilya örneğiyle açıkça teşhir olduğu gibi bunlar Latin Amerika ordularını kıtanın «modernizasyonunda» öncü güç olarak görmeye başlamışlardı. Rockefeller Raporu, şunlara da işaret etmektedir; «kısaca, yeni tip bir askeri kişilik ortaya çıkmakta ve genellikle Amerikan Cumhuriyetlerindeki yapıcı sosyal değişiklikler için, ana güç haline gelmektedir. Yozlaşma, ehliyetsizlik ve durgun bir politik ortamın artan sabırsızlığıyla harekete geçirilen yeni askeri kişilik; otoriter geleneğini, sosyal ve ekonomik ilerlemenin hedeflerine tatbike hazırlanmaktadır.» Ayrıca rapor şunu da belirtmekte, «Asker, hemen hemen her doktriner yöne kayabileceğinden, bu yeni rolü Birleşik Devletler için «Tehlike ve çıkmazlardan» uzak değildir.» (7)

Akademik topluluktan bazıları da, kapitalist «modernizasyonun» geçiş sürecindeki bir Latin Amerika devletinin organizasyonunun, en etkili biçiminin, bir diktatörlük rejiminden geçtiğini vurgulamışlardır.

Örneğin Şikago Üniversitesinden Norman Pearson, «Amerikalıların çoğuna iğrenç gelmesine karşın, Latin Amerika'da kendisini gelişmeye adayan ve nüfusun önemli kesimlerinin desteğine sahip bir diktatörlük, muhtemelen, büyümeye ivme kazandırabilir ve hatta demokratik bir hükümetten daha çabuk yapısal değişiklikler gerçekleştirebilir» demiştir. (8)

Belli bir noktaya kadar bu, ABD emperyalizminin Peru «askeri devrimine karşı, özellikle bu devrimin feodal ve yarı feodal kalıntıları temizlemede önlem almaya başladığında, ihtiyatlı yaklaşımını ve hatta teşvikini açıklamaktadır. Ancak Peru ilerici güçleri, Peru toplumunun kapitalist temellerine saldırarak «tehlikeli» bir dönüş yaptıklarında, (yeni ekonomiye halk sektörünün getirilmesi, işçilerin iştirak ettiği sanayi komünleri vb.) Birleşik Devletler Peru üzerinde şiddetli bir ekonomik baskı uygulamaya başlamıştır. Sonuçta, «askeri devrimin» başlatıcısı General Velasco Alvarado defedilmiş ve ilerici Peru lideri Asuncion Caballero Mendez'in belirttiği gibi, hareket «kapitalist modernizasyon aşamasında» sona ermiştir. Yeni otoriteler; Peru komünistlerine göre «ülkenin sosyo-ekonomik gelişimini kapitalist yollarla yönlendirme» amacını yansıtan, Tupac Amaru Plânını uygulamışlardır.

Birleşik Devletlerin Şili'deki Halk Birliği Hükümetine karşı politikası özel bir haldir. Yine de emperyalistler ve yerel gericilik ,devrimci hareketin burjuva reformisinin saldırılarını hızla aştığı görüş ve geri dönülmez hale gelmesi tehdidini kavrayıp kesin darbeyi indirdiklerinde bile; dınırdaki büyük baskı ve karşı tepki yanında, özellikle başlangıç aşamalarında devrime ayak uyduran unsurlar da mevcuttur.

ABD tekelleri ve Washington tarafından telkin edilen ve desteklenen darbeden hemen sonra, gerici ABD ekonomistleri ve bunların Şili'li ta-

raftarlarının hazırladığı plânı izleyen faşist cunta, sosyalist yönelimlerin tüm unsurlarını yok etmiş, küçük ve orta burjuvazinin bir bölümünün iflası ve mallarının kamulaştırılması ile, ekonomideki tekelleşmenin güçlenmesini içeren kapitalist «modernizasyon» programını hayata geçirmiştir.

Emperyalizm ve Latin Amerika gericilerinin yarattıkları ve yürürlüğe koydukları kapitalist «modernizasyon» örneği, Şili modeli gelişmede açık seçik görülebilir.

Ana hatlarıyla, bu modelin en karakteristik özellikleri şunlardır: yabancı sermaye için «açık kapı politikası»; ekonominin tekelleşmesinde devletin etkin rolü; çalışanların tüketim seviyelerinin düşürülmesi pahasına, ulusal gelirin egemen sınıflar yararına yeniden dağılımı, insan hak ve özgürlüklerinin baskı altına alınması.

Bir bütün olarak; önemsiz bir sosyal azınlığın, uluslararası tekellerin ve emperyalizmin çıkarlarını korumaya sıvanan bu «modernizasyon» işlemi işçiler, köylüler, küçük ve orta burjuvazi ve diğerlerinin oluşturduğu geniş yığınların çıkarlarına tamamen ters düşmektedir. Bu nedenle, modelin ekonomik unsurlarının, toplumsal terör ve soykırım politikalarıyla, devlet mekanizmasının da bu işte yer aldığı bir politikayla, desteklenmesi anlaşılır hale gelmektedir.

Kennedy ve Carter arasındaki dönemde, Latin Amerika'daki sosyal ve ekonomik gelişimi değerlendiren Birleşik Devletler uzmanları, yalnızca üretici güçlerin ve üretim ilişkilerinin (9) kapitalist «modernizasyonundaki» belirli bir ilerlemeden söz etmekte, aynı zamanda Latin Amerika'nın 1970 ortalarında Brezilya, Arjantin Şili ve Uruguay'da olduğu gibi «askeri rejimlerin atılganlıklarına» (10) sahne olduklarına değinmektedir.

Carter yönetimi Beyaz Saray'da göreve başladığında, Orta ve Güney Amerika'nın birçok ülkesinde, bazı hallerde daha uzun bir süre olmak üzere güçlendirilmiş kapitalist «modernizasyon» hüküm sürmekteydi.

Şili devriminin yenilgisinden ve Peru, Bolivya ve diğer bazı ülkelerdeki kısmi kazançlardan sonra, ABD politikacı ve akademisyenlerinin çoğu, Latin Amerika'daki kapitalist «modernizasyon» konusunda, buralarda endüstrinin büyüyen bir oranda gelişmesi, ekonominin tekelleşmesinin çok hızlı gerçekleşmesi, kapitalist dünya ekonomisi ile olan ilişkilerin kuvvetlenmesi vb. gibi nedenlerden dolayı oldukça iyimserdirler.

Öte yandan dünya ilerici güçlerinin desteklediği aktif bir mücadele, tüm kıtaya yayılmıştı. Amaçları; iç politikanın demokratikleştirilmesi, Latin Amerika ülkelerindeki uluslararası tekellerin ve Birleşik Devletlerin korunmasının artan politik gerilimle tehlikeye girmesine yolaçan, emperyalizmin ve yerel gericiliğin desteğindeki faşist ve yarı faşist rejimlerin devrilmesiydi.

Bu durum dünya çapındaki «insan hakları» kampanyasıyla birlikte Washington'u, Latin Amerika'daki «temsili demokrasileri» destekleyeceğini bir kez daha açıklamasının yararlı olacağı inancına getirmişti.

Bu yeni yönelimin lehindeki tartışmalar, Latin Amerika olayları ile ilgili tekelci çevrelerin temsilcileri ve ABD'nin bu konuda önde gelen öğrencileri tarafından kaleme alınan üç belgede ileri sürülmüştür. Carter Yönetiminin Latin Amerika politikasını formüle etmede kullandığı bu belgeler; daha önce bahsedilen Linawitz Raporu, ardından 1976'daki BİRLEŞİK DEVLETLER VE LATİN AMERİKA: BUNDAN SONRAKİ ADIM-

LAR adlı rapor ve Washington Enstitüsünde Latin Amerika üzerinde çalışan bir grubun hazırladığı, 1972'de yayınlanan, GÜNEY BAĞLANTISI: AMERİKA DEVLETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERE YENİ BİR YAKLAŞIM İÇİN TAVSİYELER! (11) Tipik olarak bu belgeler, Beyaz Saray'ın, insan haklarını çiğneyen baskıcı diktatörlüklere direkt desteğini kesmesi ve bu rejimleri yıkmak için ekonomik ve politik baskı uygulaması gereğinde ısrar etmektedirler. Çünkü korku yaratarak yönetebilen böylesi hükümetler er veya geç düşmeye mahkumdurlar. (12)

Aslında, ABD emperyalizmi ideologlarının bu tavsiyeleri, diktatörlük rejimlerinin kitleler arasında destek kazanamadığı, bunalımlarla yıpranıp sallandığı ve bir çok Latin Amerika ülkesinde politikanın demokratikleşmesi için verilen mücadelenin büyüdüğü, anayasal hükümet biçimlerine yönelimin arttığı politik duruma ilişkin, oldukça gerçekçi değerlendirmelerdir. Ayrıca bu ideologlar, ABD emperyalizmini, onun Latin Amerika'da faşizmin başta gelen destekleyicilerinden biri olduğu yolundaki, haklı suçlamalardan temize çıkarmaya çalışmaktadırlar. Yine de Latin Amerika'daki «temsili demokrasiler»e olan güven, hiç bir zaman, yurttaşlarının temel hak ve özgürlüklerini yadsıyan rejimlerin sözlü kınanması ve bunlara başlangıçta askeri yardımın azaltılmasının ötesine geçmemiştir. Ancak daha sonra ABD yönetimi şiarlarını giderek terketmiş, fazla baskıya başvurmaksızın gerici rejimlerden sınırlı, biçimsel itiraflar elde etmeye çalışmış, bu arada «insan haklarına da» soyut bir yorum getirilmiştir. Sonraları, 1978-79'da Nikaragua'daki olaylar için de hala geçerli olması gereken bu şiar, bir kenara itildi. Gerçekte Washington, bu ülkedeki emperyalizmin uşağı diktatörlüğün düşüşünü önlemek için; silah temininden, «Amerikan Devletleri Kuvvetleri» adlı örgütü kurma girişimlerine kadar, mümkün olan her yöntemi ve aracı denemiş ve OAS (Amerikan Devletleri Topluluğu) bayrağı altında devrimi bastırmıştır. (Nikaragua'da devrimden önceki durum kastediliyor. Ç.N.)

Bu ülkedeki olaylar açıkça göstermektedir ki, Latin Amerika'daki emperyalist egemenliğin temellerine yönelik ciddi bir tehlike doğduğunda, Washington, demokrasi ve «insan hakları» kavramındaki tüm demogojisini bir yana bırakarak, en gerici ve anti-demokratik güçlere destek vermeğe başlamaktadır.

Ayrıca «temsili demokrasilere destek» sloganı, ABD egemen sınıflarının en gerici kesimlerinden, özellikle asker-sınai kompleksinden tepki görmeye başlamıştı. Bunların temsilcileri hâlâ; askeri diktatörlüklerin Amerikan, çoğunlukla savaş tekellerinin, çıkarlarını kollayan politikalardı. Bu, Beyaz Saray sözcülerinin, biçimsel de olsa Latin Amerika'daki insan haklarının çiğnenmesini kınarken, Pentegon ve silâh tekellerinin bu rejimleri desteklemeye devam etmesinin nedenlerini açıklamaktadır. Örneğin 1978'de, ABD'nin Şili'ye verdiği özel borçlar, 1976 düzeyinin yaklaşık iki katı idi 1 milyar dolara erişmişti.

Bir diğer kesin unsur; insan hakları mücadelesine, Latin Amerika rejimlerinin bizzat kendileri tarafından muhalefet edilmeleriydi. «İnsan haklarına ilişkin icraatlarına» bağlı olarak, kendilerine yardım yapılması yolundaki girişimlere karşılık olarak, altı ülkenin hükümetleri —Arjantin, Brezilya, Guatemala, El Salvador, Uruguay ve Şili— Beyaz Saray'ı kendi içişlerine karışmakla suçlayarak, ABD'nin askeri ve kısmen ekonomik yardımını reddetmişlerdir. Hatta

Brezilya Birleşik Devletler'le yapılmış olan askeri işbirliği anlaşmasını feshetmiştir. Bu nedenle Washington tutumunu değiştirmek zorundaydı. Başkan Carter'in Mart 1978'de Brezilya'yı ziyareti sonucunda imzalanan tebliğ bu konuyu açıklayıcı niteliktedir; bu tebliğde iki taraf, ülkeleri arasındaki karşılıklı anlayışın arttırılması gereği üzerine durarak, «insan hakları» üzerindeki görüş ayrılıklarını, ılımlı bir dille de olsa, belirtmişlerdir.

Fakat, Washington'un Latin Amerika politikasını belirleyen en önemli unsur; kapitalist «modernizasyonun» Latin Amerika toplumlarını politize ederek, bir yanda uluslararası tekellerle iç içe geçmiş azınlık yerli tekelci sermaye ve sanayi burjuvazisini, karşısında da sürekli proleterleşen halkın ezici çoğunluğunu oluşturarak, radikal değişimlere neden olmasıydı. Latin Amerika'daki ücretli emeğin, çalışan nüfus içindeki yapı 1950'de yüzde 52 iken, bu oran 1970 ortalarında yüzde 64'e kadar artmıştır. Bu, gerçekten demokratik bir sosyal kurtuluş devrimini başarmaya muktedir tek sınıfın, proletaryanın, daha da güçlendiği anlamına gelmemektedir. İki kutup arasındaki büyüyen zıtlaşma bugün bile, hem Birleşik Devletlerin bölgedeki çıkarları ve politikaları, hem de Latin Amerika burjuvazisinin imtiyazlı yönetici sınıfı için, artan sorunlar doğurmaktadır.

Bununla beraber Latin Amerika'lı gerici ve emperyalistler, bölgede tekelci burjuvazinin en gerici kesimlerinin açık bir diktatörlüğü biçiminde, faşizmin yerleştirilmesi yolundaki eğilimlerini, giderek artan bir kuvvetle ortaya koymaktadırlar. Carter yönetiminin manevrasının gerçek başarısızlığı «emperyalizm politik olarak genelde şiddete yönelik bir mücadele olduğundan», ondan soyutlanamayacak olan söz konusu eğilimlerin de, bu nedenle mevcut olduğunu doğrulamaktadır. ([13])

Bu şartlar altında, emperyalizmin dünya çapındaki stratejilerine karşı verilen topyekün mücadele içinde, faşizm ve zalim diktatörlüklerle savaş, Latin Amerika ilerici güçleri için birinci derecede önem kazanmaktadır. Uruguay KP MK Sekreteri Rodney Arismendi, «Latin Amerika'da şu andaki en ivedi görev, emperyalizmin ilerlemesini durdurmak, faşist diktatörlükleri tecrit etmek ve yıkmak, doğal kaynakları halklara geri vermek, devrimci-demokratik ve anti-emperyalist talepleri tartışmaya açmak... Bu görevin gerçekleştirilmesi, Latin Amerika halklarının baş düşmanı ve faşist diktatörlüklerin ilham kaynağı olan, ABD emperyalizmine karşı verilen mücadeleyle çok yakından ilintilidir.» demiştir. ([14])

(1) Granma, 27 Temmuz 1978

(2) Bu doktrin, Eisenhowerin yönetiminde oluşturuldu. New Port'da 11 Temmuz 1960'da yaptığı ve BD-Latin Amerika ilişkilerini tartışdığı konuşmada, Eisenhower «Kuvvetle değil, barışçıl yollarla yapılan değişikliklerin» lehinde konuşmuştur. Bu doktrin «ilerleme için ittifak» programında genişletilmiştir. Documents on American Foreign Relations: 1960, New York, 1961 p. 529; Document on American Foreign Relations: 1961, New York, 1962 sayfa 417-435'e bakınız.

(3) «Amerikan dış ilişkileri üzerindeki dökümanlar: 1961'e bakınız.

(4) Bu rapor 1975'de, Birleşik Devletler'deki akademik, politik ve işçevrelerinin bir kesidini temsil eden komisyonun 23 üyesi tarafından hazırlandı.

(5) Bakınız «The Americas in a Changing World» (Sol, M. Linowitz tarafından önsözü yazılan, Birleşik Devletler - Latin Amerika ilişkileri üzerine komisyonun hazırladığı rapor dahil olmak üzere) New York 1975, say. 24.

(6) «The Department of State Bulletin, 8 Aralık 1969, say. 508.

(7) Ibid., sayfa 505.

(8) N. Pearson, «Facts and Fantasy in Aid to Latin America, Adjusting United States Policy to the Relativies, Rockville (Maryland) 1976, sayfa: 38

(9) Linowitz raporunun yazarları örneğin; sosyal ve ekonomik performans indekslerinde, bölgedeki ülkelerin bazıları şu anda, gelişmekte olan ülkelerden ziyade, öncü batı ülkeleriyle kıyaslanabilir. «The Americas in a Changing World», say. 18'e bakınız.

(10) «Authoritarianism and Corporatism in Latin America, Pittsburg, 1977, say. 142.

(11) The United States and Latin America: Next Steps, New York 1976, The Southern Connection; Recommendations for a New Approach to Inter - American Relations, Washington 1977

(12) «The Americas in a Changing World, sayfa 73.

(13) V.İ. Lenin, Toplu Eserler, Cilt 22 sayfa 268.

(14) Communists in the Struggle for a Democratic Unity, Prag, 1975, sayfa 31-32.